

Ya'a tse'e je Oy Kats je Oy Ayook juu' ve'e je Juan jyaay

Je Kats je Ayook tse'e jayuvimpijt

¹ Ku ve'e juu' jaty choo'ntk, jéjanits je'e ve'e vye'na je Kats je Ayook; je Nte'yam maatts je'e ve'e y'it van'ítani, je'ets je'e ve'e je Nte'yam. ² Ku ve'e juu' jaty choo'ntk, je Nte'yam maatts je'e ve'e. ³ Je Kats je Ayook maat tse'e je Nte'yam nujom juu' jaty dupamkujx. Ni tía xa ve'e juu' ve'e jeja jetse'e je'e maat ñunkayakpuujm. ⁴ Je Kats je Ayook tse'e je joojntykin duká'mip. Ax je joojntykin juu' je'e ve'e kya'mip, je'e tse'e je jayu dumooyp je ajajtk. ⁵ Je ajajtk tse'e dukujajp dukuta'kxp je akoo'ts it; ka'a tse'e je akoo'ts it du'amaadaaga jetse'e duyakkoo'tsat je ajajtk.

⁶ Jeji xa ve'e to'k je yaa'tyajk juu' ve'e je Nte'yam kejxju, Juaants je'e ve'e xyaaj. ⁷ Je'e tse'e ñumiin jetse'e je tuvakojsun dupámut jetse'e je jayu duvaajnjat jets ta ve'e je Nte'yam duyaknuké'xnatáka je'e pane'e ijtp ax jo'n je kujajpa je kuta'kxpa, ve'em tse'e anañujoma je jayu je'e dujaanchjávadat. ⁸ Ka je Juaanaps je'e ve'e je'e pane'e ijtp ax jo'n je kujajpa je kuta'kxpa, je'e je'e ve'e pane'e je tuvakojsun dupaam je'e kajx pane'e ve'em ax jo'n je kujajpa je kuta'kxpa. ⁹ Je'e pane'e ijtp ax jo'n je kujajpa je kuta'kxpa, je'e tse'e miin yaja naxviijn, je'e tse'e anañujoma je jayu duyakvijp duyakkej. Yájats je'e ve'e naxviijn myiijn, ¹⁰ yájats je'e ve'e naxviijn vye'na, je'e maat tse'e ya naxviijnit it yakpuujm, ka'a tse'e je jayu y'íxaiji. ¹¹ Je jyayu ve'e ñumiin, ka'a tse'e kyuvajkjidi. ¹² Natyukpitsumvaatsjudu tse'e juu' ve'e kuvajkjudu jetse'e jyaanchja'vijidi, je'eda tse'e kyutojkunmooy jetse'e

y'íttat je Nte'yam je y'ónukta. ¹³ Ax ka je'e kajxap tse'e y'ítta je Nte'yam je y'ónukta kuxe'e kye'xti ax jo'n je naxviijnit jayu, ni ka je'e kajxap tse'e ku ve'e kye'xti kuxe'e ve'em je jayu dunupaajmtkidi, nay ka je'e kajxap tse'e ku ve'e kye'xti kuxe'e je yaa'tyajik ve'em dutsak, je'e kajxe'e y'ítta je Nte'yam je y'ónukta kuxe'e je Nte'yam je nam joojntykin myoojyjidi.

¹⁴ Ax je'e pane'e je Kats je Ayook, je'e tse'e jayuvimpijt, je'e tse'e joojntyki uu'm maatta, tum je kunoo'kxun maat jets je tyuv je'e je'e ve'e. N'ixts aats je'e ve'e, je'e tse'e je Nte'yam tun to'k y'Onukip, ooye'e je majin dutunjayep.

¹⁵ Jidu'umts je'e ve'e je Juan je tuvakojsun dupuujm, makk tse'e kyajts jetse'e vyaajñ:

—Ya'ats je'e ve'e juu' ats miitse'e ntukmukojsstu ku atse'e nvaajñ jets je'e pan atse'e xpa'ux'ookip, nuyojkts je'e ve'e dunumaja jets ka'a ve'e ats, kux ijtnuvam je'e ve'e vye'na jets ka'anum ats —jidu'um tse'e vyaajñ.

¹⁶ Anañujoma xa ve'e xkunoo'kxumda jetse'e xtoojn-jimda je maa'yun kamachooovna. ¹⁷ Yakmo'yumdu tse'e je pava'nun juu' ve'e je Moisés yaktukkatajki, ax je Jesucristo tse'e duyaknukexnatajki jets tuv je'e ve'e je too' juu' ve'e je Nte'yam kyojts jets chajkpe'e jetse'e anañujoma je jayu je maa'yun dutoojnat. ¹⁸ Ni pana ve'e je Nte'yam duka'ix; je Jesús, je'e je y'Onuk, juu' ve'e ijtp je'e maat, je'e tse'e je Nte'yam duyaknukexnatajki.

Ku je Yaknapajtpa Juan je jayu duvaajnjidi jets pane'e je Jesucristo

(Mt. 3.11-12; Mr. 1.7-8; Lc. 3.15-17)

¹⁹ Jidu'um tse'e je Juan je tuvakojsun dupuujm ku ve'e je israeejlit jayu juu' ve'e tsuunidup jem Jerusalén, je'e tse'e dukejxtu je tee'tajk jets je viijnk jáyuda juu' ve'e ijttuva je Leví je chaan je kyooj, je'e tse'e najkx je Juan du'amotutúvada pan pan je'e ve'e ñatyijju. ²⁰ Ka'a tse'e

je Juan tyaayi, va'ajts tse'e ñay'ava'niji. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Ka átsap xa je'e ve'e je Cristo.

²¹ Van'it tse'e du'amotutúvidinuva:

—Pan ka mítsaptam je'e ve'e, ¿pants mitse'e? ¿Mitse'e je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa Elías?

Van'it tse'e vyaannuva:

—Ka átsap xa je'e.

Jetse'e du'amotutúvikojtinuva:

—¿Mítstam n'ite'e je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa juu' ve'e kátsani jetse'e myiinnit yaja naxviijn?

Jetse'e y'atsaajv:

—Ka'a.

²² Van'it tse'e dunuujmidinuva:

—¿Ax pants mitse'e? Njajtyyaknajkxjap xa aatse'e je mkojtsumpijtun pan pan aatse'e xkejxp. ¿Ti mitse'e mnatyijju aats maat?

²³ Van'it tse'e je Juan y'atsaajv:

—Je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa Isaías, je'e tse'e du'ava'ni to'k je jayu juu' ve'e jidu'um makk kótsup joma ve'e kyapantsuuna: “Yaktaajvjada je Maja Vintsán je tyoo'.” Ax atsts je'e ve'e je jayu juu' ve'e kojtsap joma ve'e kyapantsuuna —jidu'um tse'e je Juan vyaajñ.

²⁴ Juu' tse'e ojts dumukotsta je Juan, je fariseotajkts je'e ve'e kejjjudu. ²⁵ Jetse'e du'amotutúvidinuva:

—Pan ka mítsap je'e ve'e je Cristo ukpu je Elías, ni je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa juu' ve'e kátsani jetse'e myiinnit, ¿tyajxts mitse'e je jayu xyaknapet?

²⁶ Jetse'e je Juan ña'muxjidi:

—Je tsoxk naaj xa atse'e je jayu ntukyaknapajtp. Jemts miitse'e to'k xmaadada pane'e mka'ixada.

²⁷ Xpa'ux'ookipts ats je'e ve'e, je'e tse'e nuyojk dunumájip

jets ka'a ve'e ats, ni je'e paata atse'e nkavinmachju jets atse'e je kya'ajk jaa'p nmukéjjjat.

²⁸ Ve'ets ya'a ve'e tyoojnji kyojtsji jem joma ve'e je it duxaaja Betania, jem jado'k ado'om Jordán maja napa'am, jem joma ve'e je Juan je jayu duyaknapejt.

Ve'em je'e ve'e je Jesús ax jo'n to'k je carnero juu' ve'e vintsa'kin

²⁹ Je ku'óxit tse'e je Juan du'ix je Jesús vyinkutámaja, van'it tse'e vyaajñ:

—Ixta, ya'ats je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e je jayu je tyokin dutuknuvaatsnit. Ve'em tse'e dutónut ku ve'e y'oo'kut ax jo'n to'k je carnero juu' ve'e je Nte'yam yaktukvintsa'kip. ³⁰ Ya'a atse'e nnukojts ku atse'e nvaajñ: “Xpa'ux'ookipts atse'e to'k pane'e nuyojk dunumájip jets ka'a ve'e ats, kux ijtnuvam je'e ve'e vye'na jets ka'anume'e ats.” ³¹ Ka'ats atse'e nnujava tuy'it jets ya'a je'e ve'e juu' ve'e je jayu je tyokin dutuknuva'atsup. Je'e kajxts atse'e je jayu nyaknapetta jetse'e ve'em nujava tyánut je israeejlit jayu maat jets ve'em ya'a ve'e ax jo'n to'k je carnero juu' ve'e je Nte'yam yaktukvintsa'kip.

³² Jetse'e je Juan je tuvakojtsun dujaa'kpuujm. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Ku ats je'e ve'e nyaknapajtkujx, van'itts atse'e n'ix je Espíritu Santo ñukadaakji ax jo'n to'k je pak, jem tse'e tsapjootm chaa'n. ³³ Ku ats je'e ve'e nkayaknapetna vye'na, ka'ats atse'e nnujava vye'na jets je'e je'e ve'e juu' ve'e je jayu je tyokin dutuknuva'atsup. Ax je'e pan atse'e xkejx jets atse'e je jayu nyaknapétut je tsoxk namaat, je'ets atse'e xnuujmi: “Ku ve'e x'ixut je Espíritu Santo jetse'e to'k je yaa'tyajk dunukada'aky, je'ets je'e ve'e juu' ve'e je jayu dutukyaknapejtp jem jya'vin kajxm je Espíritu Santo.” ³⁴ Ax n'ixts ats je'e ve'e ku ve'e ve'em

ɟyajty, mpuumpts atse'e ɟe tʉvakoɟtsun ɟets ɟe'e ɟe'e ve'e
 ɟe Nte'yam ɟe y'Onuk.

ɟe Jesús ɟe myutoo'vajkp ixpajkpada

³⁵ ɟe ku'óxit tse'e ɟe Juan ɟem tyena maat nʉmeɟtsk ɟe
 y'ixpajkpada. ³⁶ Ku ve'e ɟe Juan du'ix ɟetse'e ɟe Jesús ñaxy,
 van'it tse'e vyaajñ:

—Ixta, ya'a xa ɟe'e ve'e juu' ve'e ɟe Nte'yam vyinkoon
 ɟetse'e y'oo'kut ax jo'n to'k ɟe carnero juu' ve'e ɟe Nte'yam
 yaktukvintsá'kip.

³⁷ Ku ve'e nʉmeɟtsk ɟe Juan ɟe y'ixpajkpa du'amotu-
 najxti, van'it tse'e dupanajkxti ɟe Jesús. ³⁸ Pyanajkxtup
 tse'e vye'nada ɟe Jesús ku ve'e y'ixumpijɟ ɟetse'e du'ix ɟets
 ɟepe'e yakpamets, van'it tse'e dunuujmidi:

—¿Tise'e mtsojktup?

Van'it tse'e y'atsoojvjidi:

—Yak'ixpajkpa, ¿jomas mitse'e mtsuuna?

³⁹ ɟetse'e ɟe Jesús ña'muxjidi:

—Ja'mda ɟets ixta.

Van'it tse'e ñajkxti ɟetse'e du'ixti joma ve'e chuuna.
 ɟem tse'e ɟe Jesús maat y'ijtti ɟe xaaj, maktaaxk yaaxpani
 ve'e vye'na.

⁴⁰ Nuto'k tse'e ɟe ixpajkpa juu' ve'e du'amotunajx ɟe
 Juan ɟetse'e ɟe Jesús dupanujkx, ɟe Andreests ɟe'e ve'e, ɟe
 Simón Pedro ɟe y'uts, ⁴¹ ɟe'e tse'e najkx ɟetse'e oɟts ɟe y'ajch
 Simón du'ixta, ɟetse'e dunuujmi:

—Ta xa aatse'e mpaa'ty ɟe Mesías. (ɟidu'um tse'e
 kyatsapítsum ɟe Mesías, Cristo, ɟe'e juu' ve'e ɟe Nte'yam
 vyinkoon ɟetse'e yakkutojknit.)

⁴² Van'it tse'e ɟe Andrés duvaajv ɟe y'ajch Pedro joma
 ve'e ɟe Jesús. Ku ve'e ɟe Jesús ɟe Pedro du'ix, van'it tse'e
 dunuujmi:

—Mits xa ve'e je Simón, je Jonás je myajntk, Céfasts mitse'e myaktukxaajinup. (Ax jidu'um tse'e kyatsapítsum je Cefas, tsaaj, je'e tse'e je Pedro.)

Ku je Jesús duvaajv je Felipe jets je Natanael

⁴³ Je ku'óxit tse'e je Jesús ñajkxuva'añ jem Galilea, van'it tse'e je Felipe dupaaty jetse'e dunuujmi:

—Pamiinni ats.

⁴⁴ Je Felipe, jem je'e ve'e Betsaida kyukajpuna, nay jempa ve'e je Andrés jets je Pedro. ⁴⁵ Van'it tse'e je Felipe ojts je Natanael du'ixta jetse'e dunuujmi:

—Ta xa aatse'e mpaa'ty je jayu juu' kajxe'e je Moisés jyaajy jep pyava'nun kujxp jets juu' kajxe'e jyaayduva je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta. Je Jesuusts je'e ve'e, je José je y'ónuk, nazarétit jayu.

⁴⁶ Ax jidu'um tse'e je Natanael y'atsaajv:

—¿Nazarétit jayu? ¿Pítsumuptam vine'e jem juu' ve'e oy?

Jetse'e je Felipe y'atsoojvji:

—Ja'mu jets ixu.

⁴⁷ Ku ve'e je Jesús du'ix je Natanael vyinkutámaja, van'it tse'e vyaajñ:

—¡Uxyaja tse'e to'k myets je israeejlit jayu juu' ve'e ni vinxupa kataayip!

⁴⁸ Van'it tse'e je Natanael du'amotutuvi je Jesús:

—¿Vintsöse'e xnujjava jets ve'em atse'e?

Jetse'e je Jesús ña'muxji:

—N'ix xa ats mitse'e ku ve'e mve'na jep higo kupu-pa'tkup, ka'ana ve'e je Felipe mvavju tuvye'na.

⁴⁹ Van'it tse'e je Natanael ña'muxji:

—Yak'ixpajkpa, mits xa ve'e je Nte'yam je y'Onuk, mitsts je'e ve'e je Israeejlit Jayu Yakkutojkpa.

⁵⁰ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvji:

—¿Xjaanchja'vip atse'e kux ats mitse'e tunnuujma jets n'ix ats mitse'e jep higo kupupa'tkup? M'ixupnum xa mits je'e ve'e juu' ve'e tónjup kótsjup. Jyaa'knumájipits je'e ve'e ka je'ep ku atse'e tun'avana vintso mitse'e mjáyuva.

⁵¹ Van'it tse'e jyaa'kvaajñ:

—Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, jets m'ixtap miitse'e ku ve'e je tsapjootmit it y'ava'atsut jetse'e je Nte'yam je y'aangeles pyéttat kyada'aktat joma ve'e ats, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp.

2

Ku je jayu ñavyajkji jep Caná

¹ Kutoojk xaaj tse'e je jayu ñavyajkji jem kajpun kajxm juu' ve'e Caná duxaaj, jem galiléait y'it jootm. Jem tse'e vye'na je Jesús je tyaak, ² yakvoovduva tse'e je Jesús maat je y'ixpajkpatajk. ³ Ku tse'e kyujx je tsaaydum pa'ajk naaj, van'it tse'e je Jesús je tyaak ña'muxji:

—Ta xa ve'e kyajxujidini je tsaaydum pa'ajk naaj.

⁴ Van'it tse'e y'atsaajv:

—Nana, ¿tyajxs ats mits je'e ve'e xvaajñja? Ka'anum xa atse'e xtukkada'aky.

⁵ Van'it tse'e je tyaak dunuujmi je patto'nivatajk:

—Tonkaxta nujom vintso ya'a ve'e mna'muxjadat.

⁶ Jem tse'e vye'na tojtuk je maja to'ts juu' ve'e je israee-jlit jayu yaktoondup ku ve'e ñaajkva'atsjada, majktupx uk mókupx litro jo'nts je'e ve'e je jyoot to'k jaty. ⁷ Van'it tse'e je Jesús dunuujmidi je patto'nivatajk:

—Yak'otsta ya to'tsta maat je tsoxk naaj.

Yak'ape'tstu tse'e. ⁸ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Jee'ptats n'it vee'n jets mo'oda je'e juu' ve'e ya xaaj dunuvinténip.

Ve'em tse'e dutoondi. ⁹ Jyaa'kyajp tse'e je xaaj je ñuvinténiva je tsaaydum pa'ajk naaj juu' ve'e je tsoxk naaj uk'ijt, ka'ats je'e ve'e dunujava pan joma ve'e pyítsum, je patto'nivatajkts je'e ve'e dunuja'vidu kux je'e ve'e ojts myajta. Van'it tse'e je xaaj je ñuvinténiva dUVatsaajv je ta'axpajkpa ¹⁰ jetse'e dunuujmi:

—¿Tis mitse'e mtuump? Too'vajkp xa ve'e anañujoma je jayu dutuk'uu'k je tsaaydum pa'ajk naaj juu' ve'e dunu'óyip, ax ku tse'e je javyaa'kxtajk távani y'oo'kta vye'na, van'it tse'e yakmo'oda je tsaaydum pa'ajk naaj juu' ve'e ka jajty'óyap; ax vimpitts mitse'e tuxtún, myak'ux'ookits mitse'e taav je tsaaydum pa'ajk naaj juu' ve'e dunu'óyip.

¹¹ Ax ya'a tse'e juu' ve'e je Jesús tyoon jem Caná, juu' ve'e jem galiléait y'it jootm, je'e tse'e je myuto'k maja nujavín; ax ve'em tse'e duyaknuke'xnatajki je myajin, jetse'e je y'ixpajkpatajk jyaanchja'vijidi.

¹² Ku tse'e ve'em dutuujn, van'it tse'e ñujkx jem Capernaum maat je tyaak jets je y'utsatajk maat je y'ixpajkpatajk. Jem tse'e y'ijtti mejtsk toojk xaaj.

Ku je Jesús duyakvaach je maja tsaptajk

(Mt. 21.12-13; Mr. 11.15-18; Lc. 19.45-46)

¹³ Ku ve'e tyami je pascua xaaj, van'it tse'e je Jesús vyimpejt jem jerusaleenit kyajpun kajxm. ¹⁴ Jem tse'e dupaaty jep maja tsaptaktaagujkp je'eda pan pan jatye'e je tánuk yax dutoo'ktup: je tsapkaaj, je carnero, jets je pak. Jem tse'e chuuniduva pan pan jatye'e je meen dUVinkukoondup jetse'e dunupakta. ¹⁵ Ku ve'e je Jesús du'ix, van'it tse'e to'k je tujpx vojpun dupuujm jetse'e duyakpitsumkujx jep maja tsaptaktaagujkp nujom pan pan jatye'e dutoo'ktup je carnero jets je tsapkaaj. Pan pan jatye'e dUVinkukoondup je meen, vyajva'kxkajxts je'e ve'e

je meen jetse'e duyakvippumpijtkujx je myeesada. ¹⁶ Ax jidu'um tse'e dunuu'jmi pan pan jatye'e dutoo'ktup je pak:

—¡Yakpítsumdini ya'a! ¡Ka'a xa ve'e ats je nTee' ya chaptajk xyakva'andat maa'tyajk!

¹⁷ Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk dujaa'myejtsti je Kunuu'kx Jatyán juu' ve'e vaamp: “Qoy xa atse'e ntun'ekju ku ve'e mits je mtsaptajk kyayakvintsa'aga.”

¹⁸ Van'it tse'e je myu'israeejlit jayu y'amotutúvijidi:

—¿Ti nuja'vints aatse'e xmooyp jets mtukkadaakjupe'e jetse'e ve'em mjátukat?

¹⁹ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Yakkutókida ya maja tsaptajk, toojk xaajts ats ya'a ve'e nyakpojtuknuvat.

²⁰ Van'it tse'e je myu'israeejlit jayu ña'muxjedinuva:

—Vujxkpxuk tojtuk joojnt xa ve'e tya'ni jetse'e dupaamdi ya maja tsaptajk, ¿ax myakpojtuknuvaps mits ya'a n'ite'e toojk xaaj?

²¹ Ax je maja tsaptajk juu' ve'e je Jesús ñukojs, je ñi'kx je kyopkts je'e ve'e tyijp. ²² Ku ve'e je Jesús y'uk'aa'k jetse'e jyojntykpajknuva, van'it tse'e je y'ixpajkpatajk dujaa'myejtsti ya'a juu' ve'e je Jesús kyojs. Van'it tse'e dujaanchja'vidi juu' jatye'e ijtp jep Kunuu'kx Jatyán kujxp jets juu' ve'e je Jesús kyojs.

Y'ixp ñuja'vips je'e ve'e je Jesús je jayu je y'aaj je jyoot

²³ Jem tse'e Jerusalén je Jesús vye'na ku ve'e dupaaty je pascua xaaj. Jem tse'e numay je jayu jyaanchja'vijidi ku ve'e du'ixti je mújit nuja'vin juu' ve'e tyoon. ²⁴ Ax ka'a tse'e je Jesús je jayu dujotma'a kux y'ixp ñuja'vip je'e ve'e je jayu je y'aaj je jyoot anañujoma, ²⁵ ka'a tse'e vyinkopka jetse'e pan vya'nuxjut vintso ve'e to'k jado'k je jayu je jyáyuvin, kux y'ixp ñuja'vip je'e ve'e oy jets vintso ve'e je jayu je y'aaj je jyoot.

3

Jē Jesús maāt jē Nicodemo

¹ Jēm tse'e vye'na to'k jē fariseo juu' ve'e Nicodemo duxaaj, ñumájípts jē'e ve'e y'íjt joma ve'e jē israeejlit jayu.

² Jē Nicodemo tse'e koo'ts ojts duku'ix jē Jesús, jētse'e dūnuujmi:

—Yak'ixpajkpa, nnuja'vinup xa aatse'e jets jē Nte'yam mitse'e mkejxjup jets aatse'e juu' xtuk'íxut xtuknujávát, kux jē'e xa ve'e juu' ve'e ijtp jē Nte'yam maāt, jē'ejyji tse'e o'yixjup jētse'e jē kyutojkun duyaknukē'xnatákat maāt jē mújit nuja'vin ax jo'n mitse'e xtun.

³ Van'it tse'e jē Jesús ña'muxji:

—Tyúvam xa ats mitse'e nnuujma, vaampam atse'e, pan pan xa ve'e kake'xnuvap jado'k nax, ka'a tse'e y'o'y-ixjut jētse'e du'íxut jē Nte'yam jē kyutojkun.

⁴ Van'it tse'e jē Nicodemo y'amotutúviji:

—¿Vintsose'e y'óyat jētse'e kye'xnuvat to'k jē yaa'tyajk juu' ve'e májani? ¿Jadi o'yip vine'e jētse'e tyajkinuvat jado'k nax jem jē tyaak jyootm jētse'e kye'xnuvat?

⁵ Jētse'e jē Jesús y'atsoojvji:

—Tyúvam xa ats mitse'e nnuujma, vaampam atse'e, ka ve'ejyap xa ve'e jē jayu kye'exut ax jo'n yaja naxviijn jē jayu kye'ex, tun vinkopk xa jē'e ve'e jētse'e jē Espíritu Santo kajx kye'xnuvat. Pan pan tse'e ve'em kake'xp, ka'a tse'e y'o'yixjut jētse'e tyákat jem jē Nte'yam y'am kya'm.

⁶ Pan pan xa ve'e yakke'xjup jē jayu, jáyuvamts jē'e ve'e; ax pan pan tse'e jē Espíritu Santo kajx ke'xp, joot ja'vints jē'e ve'e. ⁷ Kadi atuva atoki xtuktáñ ku atse'e jidu'um nva'añ: “Tun vinkopk xa jē'e ve'e jētse'e anañujoma jē jayu kye'xnuvat jado'k nax.”

⁸ Jeja xa ve'e jē it pyaj pan joma tso ve'e dutsak. M'amotunajxypts mits jē'e ve'e ku ve'e y'amu'u, ax ka'a tse'e xnujava pan joma tso ve'e chaa'n uk pan joma tso ve'e ñujkx; nay ve'empa tse'e

anañujoma pan pan jatye'e ke'xtup je Espíritu Santo kajx, va'ajts tse'e yaknujava jets je Nte'yam maat je'e ve'eda, ax ka'a tse'e yaknujava pan vintso ve'e je Espíritu Santo je nam joojntykin myoojyjidi.

⁹ Van'it tse'e je Nicodemo y'amotutúvijnuva:

—¿Vintsos ya'a ve'e y'íxuva?

¹⁰ Jetse'e je Jesús y'atsoojvji:

—¿Ka'a ve'e xnujava?, mits, israeejlit jayu yak'ix-pajkpa. ¹¹ Tyúvam xa ats mitse'e nnuujma, vaampam atse'e, je'e aatse'e nkajtsp juu' aatse'e nnuja'vip, jets je'e aatse'e je tuvakojsun mpuump juu' aatse'e n'ixp; ax ka'a tse'e xkuvakta je tuvakojsun juu' aatse'e mpuump. ¹² Pan ka'a xa atse'e xjaanchjávada ku ats miitse'e nvaajnjada juu' ve'e yaja naxviijn, ¿vintsots ats miitse'e xjaanchjávada ku ats miitse'e nvaajnjada juu' ve'e jem tsapjootm?

¹³ 'Ni pana xa ve'e kyatsajpétna, ax jems atse'e tsapjootm n'ijt jets atse'e yaja nkadaaky, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp. ¹⁴ Ve'em ax jo'n je Moisés jujpani duyakkajxmpojtuk je tsa'a'n apamnax jem vinva'a-jts it kajxm, tun vinkopkts je'e ve'e jets atse'e je jayu xyakkajxmpojtukpat; ¹⁵ ax ve'em tse'e, pan pan xa atse'e xjaanchja'vip, ka'ats je'e ve'e vyintókiyut, xa'ma kajxts je'e ve'e jyoojntykinit —jidu'um tse'e je Jesús vyaajñ.

Chajkpe'e je Nte'yam je naxviijnit jayu

¹⁶ Tyuntsojk'oo'k xa ve'e je Nte'yam je naxviijnit jayu, paaty tse'e dukejx pane'e tun to'k y'Onukip. Ve'emts je'e ve'e dutuujn jets pan pane'e dujaanchja'vip je Nte'yam je y'Onuk, jetse'e kyavintókiyut, je'e ve'e jetse'e dujayejpnit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

¹⁷ Ka je'e kajxap xa ve'e je Nte'yam dukejx je y'Onuk yaja naxviijn jetse'e je jayu dumooynit je tsaachpaatun

juu' ve'e xa'ma kajx ijtnup, je'e kajxe'e jets je jayu duyak-tso'okut.

¹⁸ Pan pan xa ve'e dujaanchja'vip je Nte'yam je y'Onuk, ka'ats je'e ve'e yakmooynit je tsaachpaatun juu' ve'e xa'ma kajx ijtnup; ax pan pan tse'e kajaanchja'vijup, nu-paamdukanits je'e ve'e y'it jetse'e yakmooynit je tsaachpaatun juu' ve'e xa'ma kajx ijtnup. ¹⁹ Je'e kajx tse'e yakmooynit je tsaachpaatun juu' ve'e xa'ma kajx ijtnup, kux ka'a ve'e dujaanchjáva je Nte'yam je y'Onuk, juu' ve'e kyejx yaja naxviijn. Ve'em ax jo'n je kujajpa je kuta'kxpa duyaknuke'xnataka nujom juu' jatye'e ijtp joma ve'e kyujaj kyutu'kx, nay ve'empa tse'e je Nte'yam je y'Onuk je jayu je tyokin duyaknuke'xnatajkiva. Ax ka'a tse'e je jayu dutso'ka jetse'e je tyokin nuke'xnataka y'itut kux je'e ve'e tyoondup juu' ve'e ka oyap. ²⁰ Anañujoma tse'e pan pan jatye'e dutoondup juu' ve'e ka oyap, ka'ituvaandupts je'e ve'e jeja ajajtk it jaat, ka'a ve'e ñaajktámajada jeja ajajtk it jaat kux ka'a ve'e duyaknuke'xnatakava'anda je kyoy je'e juu' ve'e tyoondup. ²¹ Ax pan pan tse'e dutoomp je tyuv je'e, naajktámijupts je'e ve'e jeja ajajtk it jaat, ax ve'em tse'e kye'exut jets je Nte'yam kajxe'e juu' dutún.

Ku je Yaknapejtpa Juan je jayu duvaajjinuva jets pane'e je Jesús

²² Ku ve'e je it ñajxy, van'it tse'e je Jesús maat je y'ixpajkpatajk ñajxkti jem judéait y'it jootm. Jem tse'e je jayu duyaknapetta. ²³ Nay ve'empa tse'e je Yaknapejtpa Juan je jayu duyaknapejt jem Enón, je saliimit kajpun mutam, kux jeme'e vye'na ooy je tsoxk naaj. Jem tse'e je jayu jye'ydi jetse'e ñapejtti. ²⁴ Van'it ya'a ve'e tyoojnji kyojtsji ka'anume'e je Juan yakpoxuntakpum vye'na.

²⁵ Jem tse'e je Juan je y'ixpajkpatajk juu' ve'e du-maatnakyojtsvintsov'ukvaajjudu to'k je israeejlit jayu pan vintso ve'e dutsak jetse'e je jayu ñaajkva'atsjadat.

²⁶ Van'it tse'e je Juan je y'ixpajkpatajk ñunajkxjidi, jetse'e ña'muxjidi:

—Yak'ixpajkpa, je'e xa ve'e juu' ve'e mmaatve'nip jem jado'k ado'om Jordán maja napa'am, juu' mitse'e je tuvakojsun mmooy ku aatse'e xmukajts, jemts je'e ve'e je jayu duyaknapet, ax nunajkxjudupts je'e ve'e anañujoma.

²⁷ Van'it tse'e je Juan y'atsoojvjidi:

—Ni pana xa ve'e je kutojkun dukajayep pan ka'a ve'e je Nte'yam mya'aju. ²⁸ X'amotunajxtu atse'e ku atse'e nvaajñ jets ka je Criistovap atse'e, m'o'yixjadap tse'e jetse'e je tuvakojsun xpámdat jets vaan atse'e jets ats je'e ve'e juu' ve'e yakkejx jetse'e je Cristo dūvintoo'vákát.

²⁹ Ku ve'e je jayu ñavyukju, pan pan tse'e dumaat je yaa'vyajkpa, je ta'axpajkpats je'e ve'e; jets je'e juu' ve'e myaatnayja'vijup je ta'axpajkpa, jemts je'e ve'e du'amotunaxy juu' ve'e je ta'axpajkpa kyajtsp. Ax nay ve'empats atse'e uxyam ooy ntunxoonduk ku atse'e n'amotunaxy juu' ve'e je Cristo kyajtsp. ³⁰ Pan vintso ve'e ya it ñaxy, tun vinkopkts je'e ve'e jets je'e ve'e dunumájat jets atse'e nnumootskat —jidu'um tse'e je Yaknapajtpa Juan vyaajñ.

Je'e pane'e kajxm tsoo'n

³¹ Je'e pane'e kajxm tsoo'n, je'e tse'e dunumájjip dunujaanchip. Je'e pane'e yaja naxviijn, naxviijnít jáyuvamts je'e ve'e, je'e je'e ve'e kyajtsp juu' ve'e yaja naxviijn; ax je'e pane'e tsoo'n jem tsapjootm jetse'e yaja kyadaaky, ñumajikujxp ñujaanchikujxpts je'e ve'e. ³² Je'e tse'e je tuvakojsun dupaamp juu' ve'e du'ix du'amotunajx, ax ka'a tse'e je jayu dujaanchjáva je tuvakojsun juu' ve'e pyuump. ³³ Natyukpitsumvaatsjudup tse'e juu' ve'e dujaanchja'vidup je tuvakojsun juu' ve'e pyuump, je'e tse'e va'ajts duyaknuke'xnatajkidup jets tyúvame'e je Nte'yam je kyats je y'ayook. ³⁴ Je'e pane'e je Nte'yam

kejxju, je Nte'yam je kyats je y'ayookts je'e ve'e kyajtsp, ka'a tse'e je Nte'yam vyintoka ku ve'e je Espíritu Santo duyaky. ³⁵ Chajkpts je'e ve'e je Dios Tee' je y'Onuk jetse'e dutukkatajkikujx nujom juu' jaty. ³⁶ Pan pan xa ve'e dujaanchja'vip je Nte'yam je y'Onuk, jyayejppts je'e ve'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp; ax pan pan tse'e dukatsojpk jetse'e jyaanchjávajat, ka'ats je'e ve'e dujayéput je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, jepts je'e ve'e je Nte'yam y'ejkun jaatp y'it.

4

Je Jesús maat to'k je samaariait ta'axtajk

¹ Myótudu tse'e je fariseotajk jets nuyojke'e je jayu y'ijtti juu' ve'e je Jesús dupanajkxtu jetse'e yaknapejtjidi jets ni ka'a ve'e je'eda juu' ve'e je Juan dupanajkxtu jetse'e yaknapejtjidi; ² óyame'e je Jesús je jayu dukayaknapejtiti, je y'ixpajkpatajkta ve'e je jayu duyaknapejttu. ³ Ku ve'e je Jesús dunuja'vi, tsoo'nnu tse'e jem Judea jetse'e jem Galilea vyimpijtnuva.

⁴ Tunjajtnajxpts je'e ve'e jem samaariait y'it jootm. ⁵ Ve'em tse'e jye'y jeja kajpun pa'ayi juu' ve'e Sicar duxaaj, jem samaariait y'it jootm, je naax mutam juu' ve'e jujpani je Jacob myoöynu je myajntk José. ⁶ Jem tse'e vye'na to'k je jot joma ve'e je naaj duyakpítsumda juu' ve'e tyijtp je Jacob je myo'ot. Ax noo'kxp tse'e je Jesús jye'y, je'e kajx tse'e y'ajtk jeja jot aagui, kujk xaaj jo'nani ve'e vye'na, ⁷⁻⁸ je kaaky je tojx jooyva ve'e ñajkxti je y'ixpajkpatajk jem kajpun kajxm. Van'it tse'e jye'y to'k je samaariait ta'axtajk joma ve'e je naaj duyakpítsumda, je tsoxk naajts je'e ve'e vyaa'nuvaampy. Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Mooyk ats to'k aaj je mtsoxk naaj.

⁹ Van'it tse'e y'atsojvji:

—Israeejlit jayu xa mitse'e. ¿Vintsots ats mitse'e x'amotu je tsoxk naaj?, kux samaariait jayu xa atse'e. (Je'e kajx tse'e ve'em vyaajñ kux ka'a ve'e ñayjávajada je israeejlit jayu maat je samaariait jayu.)

¹⁰ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Pan kuxnujava ve'e juu' ve'e je Nte'yam yajkyp, jets kuxnuja'viva ve'e pane'e uxym m'amótujup je tsoxk naaj, mitsts atse'e kux'amotu je tsoxk naaj, jets ats mitse'e kunma'a je tsoxk naaj juu' ve'e je jayu dujoojntykinmooyp.

¹¹ Van'it tse'e vyaajñ je ta'axtajk:

—Ka'a xa mitse'e xtimaada juu' ve'e mtukyapítsumup je tsoxk naaj, jets kaak ya'a ve'e ya jot, ¿jomase'e xpákut je tsoxk naaj juu' ve'e je jayu dujoojntykinmooyp? ¹² Je njujpit jáyuvamda Jacob, je'e tse'e dupaam ya jot, joma ve'e viinm choxkna'uuk, nay ve'empa je y'ónukta jets je jyaach je kyaaj, ¿ax mjaa'knumájipts mits vine'e jets ni ka'a ve'e je'e?

¹³ Jetse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Nujomda xa ve'e pan pane'e du'ooktup ya tsoxk naaj, taatsidinuvaps je'e ve'e jado'k nax; ¹⁴ ax pan pan tse'e du'ookp je tsoxk naaj juu' atse'e nyajkyp, ni je vin'ítats je'e ve'e kyoo'ktaatsinit, kux je tsoxk naaj juu' atse'e nyajkyp, ve'emts je'e ve'e pyítsumuxjut jem jyoot jya'vin kajxm ax jo'n to'k je maja mo'ot jetse'e myoojyjinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

¹⁵ Van'it tse'e je ta'axtajk ña'muxji:

—Uk nvaat atse'e xmo'ot je mtsoxk naaj, ve'emts atse'e ni je vin'ita nkoo'ktaatsinit jets atse'e yaja nkoo'kmejtsnit majpa.

¹⁶ Jetse'e je Jesús ña'muxji:

—Najkxu xvavu je mnuyaa'y jetse'e xmaatmínut.

¹⁷ Van'it tse'e je ta'axtajk y'atsoojvji:

—Ka'a xa atse'e pan nnuyaa'y.

Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Tyúvam xa ve'e xkats ku ve'e mva'añ jets ka'a ve'e pan nnuyaa'y. ¹⁸ Numugooxk xa ve'e je nnuyaa'y tuxyak-naxy, ax je'e pane'e uxym mmaattsuunip, ka'ats mits je'e ve'e xnuyaa'ya. Tyúvame'e juu' ve'e tuxkats.

¹⁹ Van'it tse'e je ta'axtajk y'atsaajv:

—Ta atse'e vinjava ntañ jets je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa mitse'e. ²⁰ Yaja joma ve'e ya kopk, yáats aatse'e je njujpit jayu duvinjávada divintsa'agada y'ijt je Nte'yam, ax ve'emts miitse'e mva'anda jets jeme'e Jerusalén je it joma ve'e dujajtytsák jetse'e je jayu je Nte'yam duvinjávadat divintsa'agadat.

²¹ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Jaanchjáva ats, pyaatnup xa ve'e je xaaj ku ve'e xkavinjávadat xkavintsa'agadat je Dios Tee' yaja joma ve'e ya kopk ukpu jem Jerusalén. ²² Ka'a xa miitse'e xnujávada juu' ve'e mvinja'vidup mvintsa'kidup; ax nmuja'vinuups aatse'e juu' aatse'e nvinja'vip nvintsa'kip, kux je israeejlit jayu kajxe'e jye'ya je'e pane'e je jayu duyaktsookp. ²³ Ax pyaatnup tse'e je xaaj, ax ta tse'e jye'ya, van'it ku ve'e je'eda pan pan jatye'e duvinja'vidup divintsa'kidup je Dios Tee', je'e tse'e duvinjávadap divintsa'agadap je jyoot je jya'vin maat jets je tyuv je'e maat, kux ve'eme'e dutsak je Dios Tee' jetse'e dutóndat pan pan jatye'e vinja'vijidup vintsa'kijidup. ²⁴ Ja'vin xa ve'e je Nte'yam, ax pan pan jatye'e vinja'vijidup vintsa'kijidup, tun vinkopkts je'e ve'e jetse'e ve'em dutóndat je jyoot je jya'vin maat jets je tyuv je'e maat.

²⁵ Van'it tse'e je ta'axtajk y'atsaajv:

—Nnuja'vinup xa atse'e jets miinnupe'e je Mesías; ax kuts je'e ve'e myiinnit, je'e tse'e nujom juu' jatye'e xtukvinja'vikajxumdinup. (Jidu'um tse'e kyatsapítsum je

Mesías, Cristo, je'e juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit.)

²⁶ Jetse'e je Jesús ña'muxji:

—Ats xa je'e ve'e juu' mitse'e uxyam mmukojsjup.

²⁷ Ve'em tse'e vya'añ vye'na ku ve'e je y'ixpajkpatajk jye'ydi. Atuva atoki tse'e tyaandi ku ve'e du'ixti jets jeme'e je Jesús dumaatnakyátsju to'k je ta'axtajk. Ax ni pana tse'e dukah'amotutuvi je Jesús pan ti ve'e chajkp uk pan tyajxe'e dumaatnakyátsju je ta'axtajk. ²⁸ Van'it tse'e je ta'axtajk dumasaaak je chiv jetse'e ñujkx jem kajpun jootm. Jidu'um tse'e jem je jayu dunuujmidi:

²⁹ —Ja'mda jetse'e x'ixtat to'k je yaa'tyajk juu' atse'e tuxvaajnjikúx pan ti jaty atse'e tuntún tunkats. ¡Je'edam n'ite'e je Cristo!

³⁰ Van'it tse'e choo'ndi jem kajpun kajxm jetse'e ñajkxti joma ve'e je Jesús. ³¹ Namvaate'e je ta'axtajk ñujkx jem kajpun jootm, van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk myunoo'kxtkjidi. Jidu'um tse'e vyaandi:

—Yak'ixpajkpa, kayu to'k aaj.

³² Van'it tse'e y'atsoojvjidi:

—Jep xa atse'e nmaada juu' atse'e nkáyup; ka'ats miits je'e ve'e xnujávada.

³³ Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk ñay'amotutúvjidi:

—Jep vine'e je jayu tumya'aju juu' ve'e kyáyup?

³⁴ Ax jidu'um tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Je'e xa atse'e nkaakyip ntojkip ku atse'e ntun juu' ve'e chajkp je'e pan atse'e xkejxp jets atse'e je tyoonk ntónut jets atse'e nyak'avaadat.

³⁵ Jidu'um xa miitse'e mva'anda: “Jamaktaaxk po'o xa ve'e kya'it jetse'e je trigo taajm yakpakmojknit.” Ax jidu'umts ats miitse'e nnaajmada: Ixta je jáyuda, ve'em xa je'e ve'eda ax jo'n je kam joma ve'e je trigo taajm, ax nvaatani tse'e yakpakmojknit. ³⁶ Pan pan xa ve'e je taajm

dupakmojkp, yakmujooypts je'e ve'e. Ax je taajm juu' ve'e pyakmujkp, xa'ma kajxts je'e ve'e y'ijtnit. Kux juu' ve'e je taamt duvajp jets juu' ve'e je taajm dupakmojkp, kijpxts je'e ve'e xyoondukta. ³⁷ Kux je tuvukats je'e ve'e ku ve'e je jayu vya'añ jets to'k je'e ve'e juu' ve'e je taamt duvajp, jado'kts je'e ve'e juu' ve'e je taajm dupakmojkp. ³⁸ Ats xa miitse'e nkejxtup jetse'e m'íttat ax jo'n je jayu juu' ve'e je taajm dupakmojktup joma ve'e tukyayo'ojta tukyatonda; miits tse'e tuxmutanda juu' ve'e je viijnk jayu tudutonda.

³⁹ Numay tse'e je jayu juu' ve'e jem samaariait kyajpun kajxm tsuunidu, je'e tse'e dujaanchja'vidu je Jesús je'e kajx ku ve'e je ta'axtajk ña'muxjidi: “Ta xa atse'e xvaajnikúx pan ti jaty atse'e tuntún tunkats.” ⁴⁰ Ax ku tse'e je samaariait jayu jye'lydi joma ve'e je Jesús, van'it tse'e dumunoo'kxtkti je Jesús jetse'e myaattánjadat. Jem tse'e tyaañ je Jesús mejtsxaaaj, ⁴¹ jetse'e jyaa'knuma'yi je jayu juu' ve'e jaanchja'viju ku ve'e du'amotunajxti juu' je'e ve'e kyajtsp. ⁴² Van'it tse'e je samaariait jayu dunuujmidi je ta'axtajk:

—Njaanchja'vip xa aats ya'a ve'e uxyam, ka je'e kajxyap tse'e kux aats mitse'e juu' tuxvaajña, je'e kajxpa ve'e ku aatse'e viinm tun'amotunaxy juu' ya'a ve'e kyajtsp. Ax nmuja'vinupts aatse'e jets je'e ya'a ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit, je'e juu' ve'e je jayu duyaktso'okup to'k it to'k naxviijn.

Ku je Jesús duyakjotkadaaky to'k je yakkutojkpa je tyoompa je myajntk

⁴³ Kumejtsxaaaj tse'e je Jesús jem Samaria chaa'n jetse'e je tyoo' dujaa'kyo'ly jem galiléait y'it jootm paat, ⁴⁴ kux viinme'e je Jesús vyaajñ: “Ka'ats je'e ve'e yakvintsa'aga je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa joma ve'e je y'avintsō it je y'avintsō naax.” ⁴⁵ Ku ve'e jem Galilea jye'ly, oy

tse'e y'a'íxjidi je jayu kux ojtstuva ve'e je pascua xaaj jem Jerusalén, jeme'e du'ixti nujom juu' ve'e tyoon kyojts van'it.

⁴⁶ Van'it tse'e je Jesús vyimpijtnuva jem Caná, juu' ve'e jem galiléait y'it jootm, jem joma ve'e je tsoxk naaj duyakvimpijt tsaaydum pa'ajk naaj. Jem tse'e vye'na to'k je yakkutojkpa je tyoompa juu' ve'e dunumájip, pajkjup tse'e vye'na je myajntk jem Capernaum. ⁴⁷ Ku ve'e je toompa je kats dumotu jets ta ve'e je Jesús jye'ya jem Galilea ku ve'e jem Judea chaa'n, van'it tse'e ojts du'ix, jetse'e dumunoo'kxk jetse'e jem tyak'am ñajxut jetse'e je y'ónuk duyakjotkada'akut, oo'kun ámanits je'e ve'e vye'na. ⁴⁸ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Ka'a xa ats miitse'e xjaanchjávada ku ve'e xka'ixta je mújit nuja'vin jets je mújit atuva.

⁴⁹ Van'it tse'e y'atsaajv je yakkutojkpa je tyoompa:

—Ja'mu to'k aaj jatyji namka'ana ve'e ats je n'ónuk y'aa'k.

⁵⁰ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Vimpijtni jem mtak'am; joojntkip je'e ve'e je m'ónuk.

Jyaanchja'vi tse'e je yaa'tyajk vintso ve'e je Jesús ña'muxji, jetse'e ñajxni jem tyak'am. ⁵¹ Jeena tse'e too' aajv vye'na, jetse'e dumaatnavyaatjidi je tyoompatajk, van'it tse'e je tyoompatajk ña'muxjidi:

—Joojntkip xa je'e ve'e je m'ónuk.

⁵² Van'it tse'e yak'amotutúvidi pan vin'ite'e je y'ónuk jyotkadak'ukvaanni. Jetse'e dunuujmidi:

—Ox, to'k yaaxpe'e vye'na ku ve'e je jaajn ñuvaatsjini.

⁵³ Van'it tse'e je ku'ónuk dunuja'vi jets nay van'itji ve'e ve'em jyajty ku ve'e je Jesús ña'muxji: “Joojntkip je'e ve'e je m'ónuk.” Van'it tse'e je'e jets nujom vinxupe'e je jayu jep jyuumpt tyujkp, je'e tse'e dujaanchja'vidu je Jesús.

⁵⁴ Ya'a tse'e ijt je mumejtsk maja nuja'vin juu' ve'e je Jesús tyoon ku ve'e vyimpijtnuva jem Galilea ku ve'e jem Judea chaa'n.

5

Ku je Jesús duyakjotkadaaky to'k je mojkpa jayu jep Betesda

¹ Ku ve'e je it najxy, van'it tse'e je israeejlit jayu xyaajtoondi; vimpejtnuva tse'e je Jesús jem Jerusalén.

² Jem tse'e kajpun kajxm vye'na to'k viijn je naaj naa'páts, Betesda je'e ve'e xyaaj, je hebreo aajts je'e ve'e. (Myutámip tse'e vye'na je kajpun naa'páts aka'a juu' ve'e tyukxaajidu Je Carnero je Naa'páts Aka'a.) Joma ve'e je naaj, jem tse'e vye'niva mugooxk vits je eputsooktkun joma ve'e je jayu y'eputsa'ak. ³ Jep tse'e eputsooktkun pa'tkup mya'ajta vye'na numay je pa'am jáyuda: jem tse'e je viints jáyuda, jem tse'e je uxket jáyuda, jem tse'e je'eda juu' ve'e pajkjudup je pata'ajts pa'am, jempa tse'e juu' ve'e je kya'ajta je tyekta tutyuntaatsni. Je'ets je'e ve'e y'a'íxtup ku ve'e je tsoxk naaj jyeputsyo'oyut, ⁴ kux ve'eme'e je jayu vyinmaaydi jets to'ma jatye'e to'k je ángeles vyáñuk y'ijt joma ve'e je naaj naa'páts jetse'e dujeputsyo'oy je naaj. Ve'em tse'e vyinmaaydi jets pan pane'e mutoo'vajkp tajkip jem najootm ku ve'e tujyeputsyo'oy vye'na, jotkadaakp tse'e, jyatipa'ama ve'e dumaada.

⁵ Jem tse'e vye'na to'k je yaa'tyajk juu' ve'e ii'px maktoodojt joojntani pa'am'ijtp. ⁶ Ku ve'e je Jesús y'ixji jetse'e dunuja'vi jets jékani ve'e pya'am'ít, van'it tse'e dunuujmi:

—¿Mtsajkpe'e jetse'e mjotkada'akut?

⁷ Van'it tse'e je pa'am jayu y'atsaajv:

—Ka'a xa ve'e pan pan pan atse'e xyaktákap yam najootm ku ve'e ya naaj jyajeputsyo'oy. Ku xa atse'e njatakava'añ, viijnk tse'e tajkikojp.

⁸ Jetse'e je Jesús ña'muxji:

—Pojtukni, pakmojkni ya mmaajntkun, jets jaamni.

⁹ Tun jatyji tse'e je yaa'tyajk jyotkadaakni, je myaa-jntkun dupakmojkni, jetse'e yo'pyajkni. Ax poo'kxtkun xaajts je'e ve'e vye'na van'it, ¹⁰ je'e kajx tse'e je israeejlit jayu dunuujmidi je yaa'tyajk juu' ve'e jotkadaaknu:

—Poo'kxtkun xaaj xa ve'e uxyam, ka'a tse'e je pava'nun duyakjaty jetse'e xpapakut ya mmaajntkun.

¹¹ Van'it tse'e je yaa'tyajk y'atsoojvjidi:

—Je'e juu' atse'e tuxyakjotkada'aky, je'ets atse'e tuxnuujma: “Pakmojkni ya mmaajntkun jets jaamni.”

¹² Van'it tse'e du'amotutúvidi:

—¿Pants je'e ve'e juu' ve'e tumna'muxju: “Pakmojkni ya mmaajntkun jets jaamni”?

¹³ Ax ka'ats je'e ve'e dunujava pan pan je'e ve'e yakjotkadaakjinu kux távani ve'e du'ixtókini vye'na je Jesús jem numay jayu akojkm juu' ve'e jem ve'nidup.

¹⁴ Ux'ook tse'e je Jesús pyaatji jep maja tsaptujkp, jetse'e ña'muxji:

—Ixu, ta xa ve'e mjotkada'aky. Ka'a tse'e m'uktokin-toonnit, ve'em tse'e mkapaa'tjut nuyojk je tsaachpaatun.

¹⁵ Van'it tse'e ñujkx je yaa'tyajk jetse'e ojts duvaajnjada je myu'israeejlit jayu jets je Jesús je'e ve'e yakjotkadaakju.

¹⁶ Je'e kajx tse'e je israeejlit jayu dujomtoondi dutitoondi je Jesús jetse'e du'ukyak'oo'kuva'anda je'e kajx ku ve'e ve'em dutuujn ku ve'e poo'kxtkun xaaj vye'na.

¹⁷ Ax jidu'um tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Toomp xa ve'e ats je nTee' uxyam paat, toompapts atse'e.

¹⁸ Je'e kajx tse'e je israeejlit jayu nuyojk dutunjaa'k-tsojkti jetse'e duyak'oo'ktat, ka je'e kajxyape'e ku ve'e dukah'amaa'yi je poo'kxtkun xaaj, je'e kajxpa ve'e ku ve'e ñaajk'akijpxaja maat je Nte'yam ku ve'e vya'añ jets Tyee'am je'e ve'e je Nte'yam.

Je kutojkun juu' ve'e jyayejpp je Nte'yam je y'Onuk

¹⁹ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, jets ka'a atse'e x'o'yixju jets atse'e juu' ntónut ya n'av-intso kutojkun kajx, ats, je Nte'yam je y'Onuk, je'ejyi atse'e ntuump juu' atse'e n'ixp juu' ve'e ats je nTee' tyuump. Nujom tse'e juu' ve'e je Dios Tee' tyuump, ntoompapts ats je'e ve'e, ²⁰ kux xtsojpk atse'e je nTee' jets atse'e xtuk'ix nujom juu' je'e ve'e tyuump, xjaa'ktuk'ixupts atse'e jets atse'e ntónut juu' ve'e dujaa'knúmájip jets ni ka'a ve'e juu' atse'e uxyam ntuump nkajts, ve'em tse'e atuva atoki myaktánjadat. ²¹ Kux ve'em ax jo'n je Dios Tee' duyakjoojntykpu'k je oo'kpatajk jetse'e je joojntykin duma'a, nay ve'empa tse'e ats, je'e je y'Onuk, nmooyvaps atse'e je joojntykin pan pan atse'e ntsajk. ²² Je Dios Tee', ka'ats je'e ve'e pan dutokimpayo'oy, atse'e xmooy nujom je kutojkun jets atse'e ntokimpayo'oyut, ²³ ax ve'emts atse'e nujom je jayu xmooyvat je vintsa'kin juu' ve'e myooydup je Dios Tee'. Pan pan xa atse'e xkavintsa'kip, ka'ats je'e ve'e divintsa'kiva je Dios Tee', juu' atse'e xkejxp.

²⁴ Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, pan pane'e du'amotunajxp juu' atse'e nkajts jetse'e du-jaanchjáva je'e pan atse'e xkejxp, jyayejppts je'e ve'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, ax ka'a tse'e yakmo'ot je tsaachpaatun juu' ve'e xa'ma kajx ijtnup, je'e ve'e je oo'kun tuñuva'achju jetse'e tutyaka joma ve'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ²⁵ Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, jets pyaatype'e je xaaj, uxyamts je'e ve'e, ku ve'e je oo'kpatajk du'amotunáxtat juu' atse'e nkajts; pan pan jaty tse'e du'amotunajxtup, joojntykidinupts je'e ve'e xa'ma kajx. ²⁶ Kux ve'em ax jo'n je Dios Tee' je joojntykin duyakjeja, nay ve'empats atse'e

je kutojkuḅ xmooyva jets atse'e je joojntykin nyakjéji-
vat, ²⁷ nay je'ets atse'e xmooyva je kutojkuḅ jets atse'e
ntokimpayo'oyut, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp.
²⁸ Ka'ats ya'a ve'e atuva atoki xtuktánda. Pyaa'tupe'e
je xaaj ku ve'e nujom je oo'kpatajk du'amotunáxtat juu'
atse'e nkótsup ²⁹ jetse'e pyítsumdinit joma ve'e tuñax-
tákada. Pan pan jaty tse'e dutoondu juu' ve'e oy, joojntyk-
pajktinuvaps je'e ve'e jetse'e xa'ma kajx jyoojntykidinit;
ax pan pan jaty tse'e dutoondu juu' ve'e ka oyap, joojntyk-
pajktinuvaps je'e ve'e jetse'e xa'ma kajx chaachpaattinit.

³⁰ 'Ka'a atse'e x'o'yixju jets atse'e viinm juu' ntónut,
tokimpayo'yp xa atse'e ax jo'n atse'e nyaktukpava'añ.
Pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e juu' atse'e ntokimpayo'yp,
kux ka je'ep atse'e n'íxtip vintso atse'e ya n'avintso vin-
ma'yun nyaktónut, je'e atse'e n'íxtip juu' ve'e chajkp je'e
pan atse'e xkejxp. ³¹ Pan atsjí xa ve'e je n'ayook nmukojt-
spejtp jets je'e ve'e tuntoomp, ka'ats je'e ve'e tyun. ³² Jem
tse'e jado'k pane'e ats je n'ayook dunukojtspejtp, ax
nmuja'vinuups atse'e jets je'e juu' ve'e kyajtsp ats kajx,
toompts je'e ve'e. ³³ Miits xa ve'e je jayu mtuknukejxtu je
Yaknapejtpa Juan jetse'e najkx du'amotutúvada; vintsots
je'e ve'e je tuvakojsun dupuujm, tyúvamts je'e ve'e. ³⁴ Ka
je'epts atse'e nyaktónup juu' ve'e je jayu kyajtsp oy ats
kajx, je'e kajxts ats miitse'e nnaajmada vintso ve'e je Juan
kyajts ats kajx jets ve'eme'e mtso'oktat. ³⁵ Ve'em xa ve'e
je Juan y'ijt ax jo'n to'k je ta'kxpa juu' ve'e tooyp jetse'e
kyutu'kx, ax mnayja'vijiduts miitse'eda jetse'e je kona it
mxoojntkti joma ve'e je'e. ³⁶ Ax nmaatts atse'e je tu-
vakojsun juu' ve'e nuyojk toomp jets ni ka'a ve'e juu' ve'e
je Juan kyojts, je'ets je'e ve'e juu' jaty atse'e ntuump, nay
je'ejyamts je'e ve'e juu' atse'e je Dios Tee' xtuknukejxp
jets atse'e ntónut jets atse'e nyak'avaadat. Ax juu' jaty
atse'e ntuump, je'e tse'e je tuvakojsun dupaamp jets je

Dios Tee' atse'e xkejxp. ³⁷ Nay ve'empa tse'e je Dios Tee', juu' atse'e xkejxp, yajkpapts je'e ve'e je tuvakojsun. Ni vin'ita xa je'e ve'e xkah'amotunaxta, ni vin'itats je'e ve'e xka'ixta, ³⁸ ka'a tse'e mtuktákajada je kyats je y'ayook kux ka'a atse'e xjaanchjávada, jets viinme'e je Dios Tee' ats xkex. ³⁹ Qoy xa ve'e xtuntoonkada je Kunuu'kx Jatyán kux ve'eme'e mvinmayda jets je'e kajxe'e xpaattinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp; óyame'e je Kunuu'kx Jatyán du'avana jets pan atse'e, ⁴⁰ ka'ats ats miitse'e xnuminuva'anda jetse'e xjayéptat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

⁴¹ 'Ka'a xa atse'e nyaktún je majin juu' ve'e je jayu yajkyp. ⁴² N'íxada xa ats miitse'eda, nnuja'vipts atse'e jets ka'a miitse'e je Nte'yam xtsokta. ⁴³ Ats je nTee' kajx xa atse'e nmiijn, ka'ats ats miitse'e xkuvakta; pan miimp tse'e jado'k je y'avintso je'e kajx, je'e tse'e tuuv mkuvák-tap. ⁴⁴ ¿Vintsots ats miitse'e xjaanchjávadat pan mnakyu-vajkuxjudupe'e je majin vimpit atuj jetse'e xka'íxtada je majin juu' ve'e to'k je Nte'yam yajkyp? ⁴⁵ Ka'a miitse'e mvinmáydats jets nmü'aa'nadap ats miitse'e jem ats je nTee' vyinkojkm, viinme'e je Moisés mnü'aa'najadat, je'e juu' miitse'e mmákkidup. ⁴⁶ Pan kuxjaanchjávada xa ve'e juu' ve'e je Moisés jyaay, kuxjaanchja'viduvats atse'e, kux ñukojtse'e je Moisés jets pan atse'e ku ve'e jyaajy. ⁴⁷ Ax pan ka'a tse'e xjaanchjávada juu' je'e ve'e jyaay, ¿vintsose'e xjaanchjávadat juu' atse'e nkajtsp?

6

*Ku je Jesús je jayu duyakkaajy numugooxk miijl naxy
(Mt. 14.13-21; Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17)*

¹ Ku ve'e je it ñajxy, van'it tse'e je Jesús ñujkx jem jado'k ado'om galiléait myaja na'akaya pa'am, yaktijpaps je'e ve'e tibeeriasit maja na'akaya. ² Numay tse'e je jayu

pyanajxjidi kux y'ixtu ve'e je mújit nuja'vin juu' ve'e tyoon, je'e ve'e ku ve'e je pa'am jáyuda duyakjotkadaakni. ³ Van'it tse'e je Jesús ñujkx jem tonun jetse'e jem dumaat'ajxtkti je y'ixpajkpatajk; ⁴ táminup tse'e vye'na je pascua xaaj. ⁵ Ku ve'e je Jesús du'ix jets numay jayu ve'e panajxjup, van'it tse'e dunuujmi je Felipe:

—¿Jómase'e njo'yumdat je kaaky je tojcx jetse'e anañujoma kyáydat?

⁶ Je'e kajx tse'e ve'em vyaajñ jetse'e du'íxut pan vintso ve'e y'atsovpítjut, kux ñuja'vip je'e ve'e ti ve'e tyónup.

⁷ Van'it tse'e je Felipe y'atsoojvji:

—Ka'a xa ve'e ñupaadat mejtsk mókupx xaaj je meen numutún jetse'e je tsapkaaky yaktukjóyut jetse'e yuu'n vee'n kakje'e yakmo'odat.

⁸ Van'it tse'e je Andrés, nuto'k je Jesús je y'ixpajkpa, je Simón Pedro je y'uts, je'e tse'e dunuujmi je Jesús:

⁹ —Yam xa ve'e to'k je mix ónuk, mugooxk tse'e je tsapkaaky dumaada jets mejtsk je ajkx, ¿ax vinxupts ya'a n'ite'e jyaa'kjanupaadat, kux va'a'jts numay xa ya'a ve'e ya jáyuda?

¹⁰ Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—Yak'ajxtkkáxta ya jáyuda.

Jetse'e y'ajxtkkajxti jeja tsoots jaat je numay jayu, numugooxk miijl jo'nts je'e ve'e y'ijtti juu' ve'e je yaa'tyajka.

¹¹ Van'it tse'e je Jesús dukoojnuk je tsapkaaky, jetse'e je Nte'yam dukukojsji. Van'it tse'e dumoooydi je y'ixpajkpatajk jetse'e duyakva'kxjadat je jayu juu' ve'e tsuunidup. Nay ve'empa tse'e dutoompa maat je ajkx, jetse'e je jayu yakmooydi pan vinxupe'e dutsojkti. ¹² Ku'uxani tse'e vye'nada, van'it tse'e je Jesús dunuujmi je y'ixpajkpatajk:

—Pakmokta je tsapkaaky kunax jets je ajkx kunax, ni tía ve'e kyavintókiyut.

¹³ Van'it tse'e dupakmojtini jamakmejtsk kach je tsapkaaky kunax juu' ve'e mugooxk je tsapkaaky uk'ijt. ¹⁴ Ku tse'e je jayu du'ixti je maja nuja'vin juu' ve'e je Jesús tyoon, van'it tse'e vyaandi:

—Tyúvamdam xa je'e ve'e jets je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa ya'a ve'e juu' ve'e kátsani jetse'e myiinnit yaja naxviijn.

¹⁵ Ñuja'vi tse'e je Jesús jets yakkutojkpa ve'e akee'y dupamuva'anda, je'e kajx tse'e apuk ñapyaaajmji jetse'e jyaa'kvimpejt jem tonun viinm.

Ku je Jesús yo'y jem nani'kxm

(Mt. 14.22-27; Mr. 6.45-52)

¹⁶ Tánani tse'e je it vye'na, van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk vyajntkti joma ve'e je maja na'akaya ¹⁷ jetse'e tyajkidi jem barco jootm, jetse'e dutinajx'ukvaandi, jem tse'e Capernaum ñajkxta. Ta tse'e je it kyoo'tsini vye'na, ka'anum tse'e je Jesús kyada'aky vye'na joma ve'e je y'ixpajkpatajk, ¹⁸ van'it tse'e makk pyoj'ukvaajñ, jetse'e je naaj makk je poj jyeputsyo'yji. ¹⁹ Ku ve'e to'k legua naxy jo'n dupakaa'pti je barco, van'it tse'e du'ixti jets jeme'e je Jesús ñumétsjada, jem tse'e nani'kxm yo'oy. Van'it tse'e cha'kidi. ²⁰ Ax jidu'umts je'e ve'e ña'muxjidi:

—Ats xa jeja, kadi mtsa'agada.

²¹ Van'it tse'e xoonduk joot duyaktajkidi je Jesús jem barco jootm. Tunjatyji tse'e jye'ydi jem joma ve'e ñajkxta.

Ku je jayu du'ixtidi je Jesús

²²⁻²³ Je numay jayu tse'e juu' ve'e taandu jeja maja na'akaya pa'ayi joma ve'e je Jesús yakkaajyjidi, távani ve'e je Jesús dukukajtsja vye'na je Nte'yam je tsapkaaky kajx, je'e tse'e du'ixtu jets to'kji je'e ve'e je barco vye'na jets ka'a ve'e je Jesús je y'ixpajkpatajk dumaattajki jem barco jootm, je'ejyji ve'e tsoo'ndu je y'ixpajkpatajk. Je

ku'óxit tse'e du'ixti jets ka'añupe'e ti barco joma ve'e je Jesús kutyajki. Van'it tse'e je barco jye'ydi jeja napa'ayi tamji joma ve'e je Jesús je jayu duyakkaaydi, jem tse'e tibeeriasit kyajpun kajxm choo'ndi. ²⁴ Ku ve'e du'ixti jets ka'a ve'e jem pan y'ukve'nini je Jesús jets ni ka'ava ve'e je y'ixpajkpatajk, van'it tse'e tyajkidi jem barco jootm juu' ve'e jem je'ydu, jetse'e jem Capernaum ñajxxti, je Jesuuse'e ojt du'íxtada.

²⁵ Ku ve'e jye'ydi jem jado'k ado'om maja na'akaya pa'am, van'it tse'e dupaatti, jetse'e dunuujmidi:

—Yak'ixpajkpa, ¿vin'itts mitse'e yaja tumje'ya?

²⁶ Jetse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, jets ka je'e kajrap atse'e x'íxtada kuxe'e tux'ixta je mújit nuja'vin, je'e kajxe'e kuxe'e tumkayda jetse'e tumko'ox-jada. ²⁷ Kadi nuyojk xnútonda je kaaky je tojx juu' ve'e káxup jets ni ka'a ve'e je kaaky je tojx juu' ve'e jejkp jetse'e mmo'ojadat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, je kaaky je tojx juu' ats miitse'e nmo'odap, kux je Dios Tee' atse'e ve'em je kutojkun xmooy, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp.

²⁸ Van'it tse'e du'amotutúvidi:

—¿Tis je'e ve'e juu' aatse'e ntónup jets aatse'e ve'em ntónut juu' ve'e je Nte'yam chajkp?

²⁹ Jetse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Juu' xa ve'e je Nte'yam chajkp jetse'e xtóndat, je'ets je'e ve'e jets atse'e xjaanchjávadat, je'ets atse'e xkejxp.

³⁰ Van'it tse'e du'amotutúvidinuva:

—¿Ti nuja'vints aatse'e xmo'op jets aatse'e nnujáv-at jets je Nte'yam mitse'e mkejxjup jets aats mitse'e njaanchjávát? ¿Ti ve'e mtuump? ³¹ Je Moisés xa ve'e dumooy je maná je njupit jáyuvamda jem vinva'ajts it

kajxm, ve'em ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: “Yakmooydu tse'e je jayu je tsapjootmit tsapkaaky jetse'e dukaaaydi.”

³² Jetse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, jets ka je Moisesap je'e ve'e moojyjudu je mjupit jáyuda je tsapkaaky jem vinva'ajts it kajxm; ats je nTee' xa je'e ve'e moojyjudu. Kajx xa ve'e je tsapkaaky juu' ve'e yakmooydu je mjupit jáyuda; ax je tsapkaaky juu' ve'e ats je nTee' uxyam yajkyp, je'e tse'e nuyojk oy. ³³ Kux je tsapkaaky juu' ve'e je Nte'yam uxyam yajkyp, je'ets je'e ve'e juu' ve'e jem tsapjootm kadaak jetse'e je jayu dujoojntykinma'a.

³⁴ Van'it tse'e dunuujmidi:

—Mooyk aats to'k aaj xa'ma kajx je tsapkaaky.

³⁵ Jetse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Ats xa je'e ve'e je tsapkaaky juu' ve'e joojntykinya-jkp. Pan pants atse'e xnumiimp, pan pants atse'e xjaanchja'vip, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e ti dukaayp du'ookp jetse'e ni je vin'ita kyoo'ktaatsinit kyoo'kyu'oo'kjinit. ³⁶ Ax tats atse'e nva'añ, óyame'e tuxja'ixta je mújit nuja'vin juu' ve'e duyaknuke'xnatajkip jets pan atse'e, ka'ats atse'e xjaanchjávada. ³⁷ Pan pan jaty atse'e je nTee' xmooyp, ats tse'e xnumiindup, jets pan pants atse'e xnumiimp, ka'ats ats je'e ve'e mpavóput. ³⁸ Kux ka je'e kajxap xa atse'e jem tsapjootm nkadaaky jets atse'e ntónut juu' atse'e ntsajkp, je'e kajxe'e jets atse'e ntónut juu' ve'e chajkp je'e pan atse'e xkejxp. ³⁹ Ats je nTee', juu' atse'e xkejxp, chajkpts je'e ve'e jets atse'e ni to'ka nkayaktókiyut juu' ats je'e ve'e xmooy, je'e ve'e chajkp jets ats je'e ve'e nyakjoojntykpajktinuvat je xaaj ku ve'e je jayu yaktokimpayo'ynit. ⁴⁰ Kux je'e ve'e chajkp ats je nTee' jets pan pane'e je nuja'vin dupajkp jets je

Nte'yam je y'Onuk atse'e, jets atse'e xjaanchjáva, je'e tse'e dujayeypnup je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, jets ats je'e ve'e nyakjoojntykpajknuvat je xaaj ku ve'e je jayu yaktokimpayo'ynit.

⁴¹ Van'it tse'e je israeejlit jayu dūvinkojtsti dūnaa'kojtsti je Jesús je'e kajx ku ve'e vyaajñ: “Ats xa je'e ve'e je tsapkaaky juu' ve'e jem tsapjootm kadaak.” ⁴² Jetse'e ñavyaajnjudi:

—¿Ka ya'aap je'e ve'e je Jesús, je José je myajntk? N'íxamda xa uu'm ya'a je tyee' je tyaak, ¿vintsose'e vya'añ jets jem ya'a ve'e tsapjootm kyadaaky?

⁴³ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Ka'ats atse'e x'ukvinkojtstinit x'uknaa'kojtstinit.

⁴⁴ Ni pana xa ve'e kya'o'yixju jets atse'e xnumínut pan ka'a ve'e yakminju ats je nTee', juu' atse'e xkejxp. Ax pan pants atse'e xnumiimp, nyakjoojntykpajknuvats ats je'e ve'e je xaaj ku ve'e je jayu yaktokimpayo'ynit. ⁴⁵ Jidu'um tse'e dujatyandi je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta jep Kunuu'kx Jatyán kujxp: “Je Nte'yame'e dutuk'ixup anañujoma je jayu.” Ax ve'em tse'e, pan pan jaty tse'e dukats'amotunajxtup ats je nTee' jetse'e dujatta juu' je'e ve'e tuk'ixjudup, xnumiindupts ats je'e ve'e.

⁴⁶ Ni pana xa ve'e ats je nTee' duka'ix, je'ejyji ve'e du'ix panele miin yaja naxviijn ku ve'e je Nte'yam maat y'ijit, ax je'ets atse'e. ⁴⁷ Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, pan pan atse'e xjaanchja'vip, jyayejppts je'e ve'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ⁴⁸ Ats xa je'e ve'e je tsapkaaky juu' ve'e joojntykinyajkp. ⁴⁹ Oyam tse'e je mjupit jayu dujakaaydi je maná jem vinva'ajts it kajxm, oo'ktinuts je'e ve'e; ⁵⁰ ax je tsapkaaky tse'e juu' ve'e jem tsapjootm kadaak, ku ve'e pan dutukmajuvuk, ka'a tse'e y'oo'kut. ⁵¹ Ats xa ve'e viinm je tsapkaaky juu' ve'e joojntykinyajkp, je tsapkaaky juu' ve'e jem tsapjootm

kadaak. Pan pan tse'e dutukmajuvajkp ats kajx, xa'ma kajxts je'e ve'e jyoojntykinit. Jets je tsapkaaky juu' atse'e nyákup, ats je ntsu'utsts ya'a ve'e, je'e juu' atse'e nmaso'okup je'e kajx jetse'e je jayu dujajejptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

⁵² Van'it tse'e je israeejlit jayu ñavyaajnjadi:

—¿Vintsos ya'a vine'e dutij jets ya'a ve'e ntso'tsumdat?

⁵³ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjadi:

—Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, jets pan ka'a ve'e xtukmajuvakta ats ya ntsu'uts jets ats ya nnuu'pun, ats, je jayu juu' ve'e Nupaamduka Ijtp, ka'a tse'e xjayéptat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

⁵⁴ Pan pan xa ve'e dutukmajuvajkp ats ya ntsu'uts jets ats ya nnuu'pun, jyajejppts je'e ve'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, ax ats tse'e nyakjoojntykpajknuvap ku ve'e jye'yat je xaaj ku ve'e je jayu yaktokimpayo'ynit.

⁵⁵ Kux je kaaky je tojx juu' ve'e duyakjéjip je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, ats ya ntsu'utsts je'e ve'e; jets je uu'k juu' ve'e duyakjéjip je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, ats ya nnuu'punts je'e ve'e. ⁵⁶ Pan pan tse'e dutukmajuvajkp ats ya ntsu'uts jets ats ya nnuu'pun, yamts je'e ve'e ats nja'vin kajxm y'it, jets atse'e n'it jem je'e jya'vin kajxmpa. ⁵⁷ Je joojntyk Dios Tee', juu' atse'e xkejxp, je'e kajxts atse'e njoojntyka; nay ve'empa tse'e pan pan atse'e xtukmajuvajkp, ats kajx tse'e jyoojntykivat. ⁵⁸ Ats xa ve'e je tsapkaaky juu' ve'e jem tsapjootm kadaak; ka ve'emaps atse'e ax jo'n je maná juu' ve'e kyaaydu je mjujpit jáyuda, oo'ktu tse'e óyame'e dujakaaydi. Ax pan pan tse'e dutukmajuvajkp ya tsapkaaky, xa'ma kajx tse'e jyoojntykinit.

⁵⁹ Jemts ya'a ve'e Capernaum je Jesús je jayu dutuk'ix ku ve'e ñay'amojkijidi jep tsaptujkp.

Je kats je ayook kajx tse'e je jayu dujayep̄ta je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp

⁶⁰ Ku ve'e du'amotunajxti juu' ve'e tuk'íxj̄du, van'it tse'e vyaandi numay je jayu juu' ve'e je Jesús dupanajkxtu:

—Tso'ox xa ve'e ooy jetse'e yakkuvákut juu' ya'a ve'e kyajtsp. ¿Pan ya'a n'ite'e majapámjup?

⁶¹ Ñuja'vi tse'e je Jesús jets vinkojsjudup naa'kojt-sjudupe'e, van'it tse'e dunuujmidi:

—¿Mko'oyja'vidup miits je'e ve'e juu' atse'e tunkats?

⁶² Jets pan kux'ixta ve'e jets atse'e kumpet joma atse'e n'ijt, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp, ¿vintsots miits n'ite'e mva'andat? ⁶³ Ka'a xa miitse'e mvinmáydats jets je'e atse'e ntijp jetse'e xtso'otstat ats ya ntsu'uts, ni ka'a tse'e mvinmaayduvat jets je'e atse'e ntijp jetse'e x'oo'ktat ats ya nnuu'pun, je'e atse'e ntijp jets atse'e xjaanchjavadat. Ax juu'ts ats miitse'e tunvaajnjada, je Espíritu Saantots je'e ve'e jye'e, je'e tse'e je joojntykin duyakjéjip. ⁶⁴ Ax jemts miitse'eda juu' atse'e xkajaanchja'vidup.

Ñuja'vinup tse'e je Jesús van'ítani ku ve'e choo'nduk jets pan pan jatye'e kajaanchja'vijup, nay ñuja'vivapts je'e ve'e jets pan je'e ve'e juu' ve'e paajmjínup jem je jayu kya'm juu' ve'e tso'oxpajkj̄dup. ⁶⁵ Jetse'e vyaajñ:

—Je'e kajx xa atse'e tunva'añ jets ni pana ve'e kya'o'y-ixju jets atse'e xnumínut pan ka'a ve'e je Dios Tee' yak-minju.

⁶⁶ Van'it tse'e myasookjini numay je jayu juu' ve'e panajkxjup y'ijt, ka'ats je'e ve'e du'ukmaatvítini.

⁶⁷ Van'it tse'e je Jesús du'amotutuvi je ñumakmejtsk ixpajkpada:

—¿Mnajkxuvaanduvapts miitse'eda?

⁶⁸ Van'it tse'e je Simón Pedro y'atsoojvji:

—Maja Vintsán, ¿pants aatse'e mpanajkxup? Juu' xa mitse'e mkajtsp, je'ets aatse'e xtuknuja'vip je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ⁶⁹ Ta aatse'e njaanchjáva, nnuja'vip aatse'e jets mits je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit, je joojntyk Nte'yam je y'Onuk.

⁷⁰ Jetse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—¿Ka átsap miitse'e numakmejtsk nvinkoõndu? Jyave'ema tse'e, jem tse'e nuto'k miitsta juu' ve'e jem jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap.

⁷¹ Je Judas Iscariote tse'e tyijp, je Simón je myajntk, kux ñuja'vip je'e ve'e je Jesús jets je Júdase'e paajmjínup jem je jayu kya'm juu' ve'e tso'oxpajkjúdup, óyame'e je Judas jya'ijt nuto'k je ixpajkpa juu' ve'e numakmejtsk ijttu.

7

Ku je Jesús je y'utsatajk kyajaanchnja'vijidi

¹ Távani tse'e ve'em jyaty, van'it tse'e je Jesús vyídut jem galiléait y'it jootm; ka'a tse'e dutsak jetse'e jem judéait y'it jootm y'ítut kux je jémit jáyuda ve'e yak'oo'ku-vaajnjudup. ² Támani tse'e vye'na je xaaj ku ve'e je israeejlit jayu ñay'ojts'atyaknupaajmjidi, ³ van'it tse'e je Jesús je y'utsatajk ña'muxjidi:

—Kadi yaja mtañ, najkxu jem Judea, jets je'e pan pan jatye'e mpanajkxjudup, jetse'e du'íxtuvat juu' jatye'e mtuump. ⁴ Kux pan pan xa ve'e dutsojpk jetse'e kye'exut juu' ve'e tyuump, ka'ats je'e ve'e ayu'uts juu' dutún. Pan ti jatye'e mtuump, tónuts jeja anañujoma je jayu vyinkujk.

⁵ Je'e kajx tse'e ve'em vyaandi kux ni je y'utsatajka ve'e kyajaanchnja'vijidi. ⁶ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Ka'anum atse'e xtukkada'aky; ax miitsta, oyvin'ítats miitse'e mtukkada'akjada. ⁷ Ka'a xa ve'e nvaat jets miitse'e mkatsókjadat je jayu juu' ve'e dumaaatnavyaa'njudup

je naxviijnit je kyo'oy je'e; ax ka'ats ats je'e ve'e xtsokta je'e kajx ku atse'e je tuvakojsun mpum jets ka'a ve'e y'oya juu' ve'e tyoondup. ⁸ Najkxtats miitse'e xaajiva; ka'a atse'e uxyam nmujkx kux ka'anum atse'e xtukkada'aky.

⁹ Ku ve'e je Jesús ve'em vyaajñ, van'it tse'e jyaa'ktaajñ jem galiléait y'it jootm.

Ku je Jesús vye'na joma ve'e je myu'israeejlit jayu ñay'ojs'atyaknupaajmjidi

¹⁰ Távani tse'e ñajkxta vye'na je y'utsatajk, van'it tse'e je Jesús ñajkxpa xaajiva. Ka'a tse'e ñaajknuke'xnatajkiji jeja je jayu vyinkujk, apuke'e ñujkx jets ka'a je numay jayu maat. ¹¹ Jem tse'e Jerusalén je israeejlit jayu y'íxtiji. Jidu'um tse'e ñavyaajnidi:

—¿Jomas je'e vine'e y'it je Jesús?

¹² Jem tse'e je numay jayu ñukatsju. Jem tse'e juu' ve'e vaandup: “Oy jayu xa je'e.” Jem tse'e juu' ve'e vaandupap: “Ka'a xa je'e ve'e y'oyjáyuva, je numay jayu ve'e vyin'uu'mp.” ¹³ Ax ni pánats je'e ve'e ixna ke'xna kyanukatsju, je'e kajx ku ve'e dutsa'agada je israeejlit jayu juu' ve'e jem tso tsuunidup.

¹⁴ Kojk va'kxy tse'e je xaaj tyunju vye'na, van'it tse'e je Jesús tyajki jep maja tsaptujkp jetse'e yak'ixpajk'uk-vaajñ. ¹⁵ Atuva atoki tse'e je israeejlit jayu tyaandi jetse'e ñavyaajnidi:

—¿Vintsos ya'a vine'e ooy juu' dutunnujjava?, ka'a tse'e y'ixpuka.

¹⁶ Jetse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Je ixpajkun juu' atse'e je jayu ntuk'ixp, ka átsapts je'e ve'e nje'e, je'e je'e ve'e jye'e pan atse'e xkejxp. ¹⁷ Pan pan xa ve'e dutonuvaamp juu' ve'e je Nte'yam chajkp, ñujávapts je'e ve'e oy pan je Nte'yam kajx je'e ve'e myin je ixpajkun juu' atse'e je jayu ntuk'ixp uk pan ya n'avintsó

vinma'yun kajx atse'e juu' nkats. ¹⁸ Pan pan xa ve'e je y'avintsö vinma'yun kajx juu' dukojtsp, je'e kajxts je'e ve'e ve'em dukats jetse'e je jayu vyintsä'agajat; ax pan pan tse'e dutsojpk jetse'e vintsä'aga y'ítut je'e pane'e kejjup, tyúvamts je'e ve'e juu' ve'e kyajtsp, ni vinxúpats je'e ve'e kyataaya.

¹⁹ Moojyjudu xa ve'e je mjupit jáyuda je Moisés je pava'nun. Ax ni pánats miitse'e juu' ve'e dukutyoomp je pava'nun. Pan kuxkutyonda xa ve'e, ka'ats atse'e kuxyak'oo'kuva'anda.

²⁰ Van'it tse'e je numay jayu y'atsoojviji:

—Je ko'oyjáyuvap xa ve'e jem mja'vin kajxm. ¿Pánam ijk myak'oo'kuvaajnup?

²¹ Jetse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Atuva atöki xa ve'e mtuntanda je'e kajx ku atse'e to'k je jayu nyakjotkadaaky. ²² Ax je Moisés tse'e mpavaajjudu jetse'e je mpi'k mix ónuk duni'kxmadat dukojmadat je ixta'nun. Ka je'ep je'e ve'e ve'em du'ukvaan, je jyupit jayu ve'eda. Je'e kajxts miitse'e je ixta'nun xpaajmjada je pi'k mix ónukta kujyapoo'kxtkunxaajam je'e ve'e. ²³ Pan je'e kajxts miitse'e xpaajmjada je ixta'nun je mpi'k mix ónukta jetse'e ve'em je Moisés je pyava'nun xkutyóndat, kujyapoo'kxtkunxaajam je'e ve'e, ¿tyajxts atse'e xmu'ék-jada ku atse'e poo'kxtkun xaaj tunyakjotkada'aky to'k je yaa'tyajk? ²⁴ Ka'a xa ve'e mtokimpayo'oydat pan vintsö ve'e juu' jaty kye'ex, ku ve'e mtokimpayo'oydat, oy tse'e mtokimpayo'oydat, ve'em pan vintsö ve'e juu' jaty y'ixuva.

Ku je Jesús du'ava'ni pan vintsö ve'e myiijn

²⁵ Jeme'e juu' ve'e jem Jerusalén tsuunidup juu' ve'e nay'amotutúvijidu:

—¿Ka ya'aap je'e vine'e juu' ve'e yak'íxtip jětse'e dıyak'oo'kuva'anda? ²⁶ Uxyaja xa ve'e je jayu vyinkujk kyats, ni pana tse'e kyavintsona'muxju. ¿Nuja'viduptam vine'e je yakkutojkpatajk jets je Cristo ya'a ve'e? ²⁷ Ax ka je'epts ya'a ve'e je Cristo, kux nmuja'vimdinup uu'me'eda jets jómit jayu ya'a ve'e; ax ku tse'e je Cristo myiinnit, ni pánats je'e ve'e dukanujávat pan jómit jayu je'e ve'e.

²⁸ Jep tse'e maja tsaptujkp yak'ixpuk vye'na je Jesús. Ku ve'e dumotu vintso ve'e je jayu vya'anda, van'it tse'e makk kyajts, jetse'e vyaajñ:

—X'íxada xa ats miitse'eda, jets mnuja'viduvap tse'e jets jómit jayu atse'e. Ka ya n'avintso vinma'yun kajxap xa atse'e nmijn, je Nte'yam atse'e xkejxp, je'e juu' ve'e tyúvam juu' dutoomp dukojtsp. Ka'ats miits je'e ve'e x'íxada; ²⁹ ax n'íxats ats je'e ve'e kux jem atse'e ntsaa'n joma ve'e je'e, je'ets atse'e xkejxp.

³⁰ Van'it tse'e du'ukmatsuvaandi; ax ni pana tse'e kyanuxájiji, kux ka'anume'e je Jesús tyukkada'akyju vye'na. ³¹ Numay tse'e je jayu jyaanchja'viji jetse'e vyaandi:

—Ya'a xa je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit, kux je nuja'vin juu' ve'e tyuump, ka'a ve'e pan viijnk y'o'yixju jetse'e dutónut nuyojk je mújit nuja'vin.

Ku je fariseotajk du'ukkejxti je tsaptakmutoompatajk

jetse'e je Jesús kudumajtsti

³² Y'amotunajxtu tse'e je fariseotajk juu' ve'e je numay jayu kyajtsp, je Jesús dunukotsta, van'it tse'e je'eda maat je tee'tajk je vyintsanda dukejxti je tsaptakmutoompatajk jetse'e je Jesús dumátstat.

³³ Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—Jave'e'n xa atse'e n'ítut miits maatta, van'itts atse'e nvimpijtnuvat joma ve'e je'e pan atse'e xkejxp.
³⁴ X'íxtadapts ats miitse'eda, ka'ats atse'e x'ukpaattinit; ka'a ve'e m'o'yixjada jetse'e mnajkxtat joma atse'e nnujkx.

³⁵ Van'it tse'e je israeejlit jayu ñay'amotutúvijidi:

—¿Jomas ya'a vine'e ñajkxut jetse'e nkapaatumdat? ¿Jem ya'a vine'e ñajkxut joma ve'e je njáyuvamda chaa-nada muxim muyam jem je viijnk jayu y'it jootmda jets je'e ve'e duyak'ixpajktuvat? ³⁶ ¿Tis ya'a vine'e tyijp ku ve'e xnuyjmimda jidu'um: “X'íxtadapts ats miitse'eda, ka'ats atse'e x'ukpaattinit; ka'a tse'e m'o'yixjada jetse'e mnajkxtat joma atse'e nnujkx”?

Je'e pane'e je maja naaj jo'n jetse'e je joojntykin duyaky

³⁷ Je xaaj juu' ve'e tun'ux'ookip ku ve'e xyaajtoondi, je'e tse'e dujaa'knumájip, van'it tse'e je Jesús tyeni, jetse'e makk kyajts, jetse'e vyaajñ:

—Pan pan xa ve'e taatsip, va'ants atse'e xnuminu jetse'e y'oo'kut. ³⁸ Ve'em ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ: “Pan pan xa atse'e xjaanchja'vip, jem tse'e je'e jyoot jya'vin kajxm pytsumuxjut je maja naaj jo'n juu' ve'e je joojntykin duyajkp.”

³⁹ Je'ets je'e ve'e tyijp je Jesús jets pan pan jatye'e jaanchja'vijidup, jyayéptapts je'e ve'e je Espíritu Santo jem jya'vin kajxmda, kux ka'anume'e myin vye'na je Espíritu Santo je'e kajx ku ve'e ka'ana je Jesús yakmaja yakjaancha vye'na, je'e je'e ve'e ku ve'e y'oo'kni.

Ku je jayu kijpx je vinma'yun dukajayepti

⁴⁰ Ku ve'e je Jesús je y'ayook yak'amotunajxy, jem tse'e pan pane'e vaandu:

—Tyúvam xa je'e ve'e jets je Nte'yam je y'ayook kojtsnaxpa ya'a ve'e juu' ve'e kátsani jetse'e myiinnit yaja naxviijn.

⁴¹ Jem tse'e pan pane'e vaanduva:

—Ya'a xa je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit.

Nay jempa tse'e pan pane'e vaanduva:

—¿Vintsose'e je Cristo gyalileaitjáyuvat? ⁴² Ve'em xa ve'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ jets je yakkutojka David je chaan je kyooj ve'e Criistovap jets jeme'e Belén kyukajpunat, nay je'e je kajpumpa ve'e jómit jayu ve'e je David y'ijt.

⁴³ Ax ve'em tse'e je numay jayu kjpg je vinma'yun dukajajejpti je Jesús kajx. ⁴⁴ Jem tse'e juu' ve'e matsuvaa-jnudup; ax ni pana tse'e kyanuxájjii.

Ku je yakkutojkpada je Jesús dukajaanchja'vidi

⁴⁵ Vimpijttinuva tse'e je tsaptakmutoompatajk joma ve'e je fariseotajkta jets je tee'tajk je vyintsanda, van'it tse'e yak'amotutúvidi:

—¿Tyajx tse'e tuxkayakmetsta?

⁴⁶ Van'it tse'e y'atsoovdi:

—¡Ni pana xa ve'e ve'em kyakatsna ax jo'n je'e!

⁴⁷ Van'it tse'e je fariseotajk ña'muxjidi:

—¿Myakvin'aa'nduva miitse'e taav? ⁴⁸ ¿Jadi ta ve'e du-jaanchjávada jyapana juu' ve'e xyakkutojkjimdup ukpu je fariseotajk? ⁴⁹ Ax je numay jayu juu' ve'e dukanuja'vidup je Moisés je pyava'nun, ko'oy nukótsanits je'e ve'eda.

⁵⁰ Je Nicodemo juu' ve'e ojts duku'ix koo'ts je Jesús, fariséovats je'e ve'e y'ijtpa. Jidu'um tse'e ña'muxjidi:

⁵¹ —Ve'eme'e je Moisés je pyava'nun vya'añ jets ka'a ve'e nvaat je jayu yaktokimpayo'oyut pan ka'a ve'e

yak'amotunaxy jetse'e yaknujávát pan ti ve'e tudutún tudukats.

⁵² Van'it tse'e du'atsoovdi:

—¿Tis, galiléait jáyuva mitse'e? Toonka je Kunuu'kx Jatyán, ve'em tse'e xnujávát jets ni to'ka ve'e je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa kyapítsum jem galiléait y'it jootm.

⁵³ Van'it tse'e kakje'e jem tyak'am ñajxktini.

8

Je ta'axtajk juu' ve'e je navyajkun duyakvintsa'kintóki

¹ Je Jesús, jemts je'e ve'e ñujkx Olivos Kopk viindum.

² Je kujápit tun japyji tse'e vyimpijt jep maja tsaptujkp, jep tse'e nujom je jayu ñay'amojkijidi joma ve'e je'e, jets je'e ve'e y'ajtk, jetse'e duyak'ixpajk'ukvaajñ. ³ Van'it tse'e je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk maat je fariseotajk dutuknuje'ydi je Jesús to'k je ta'axtajk juu' ve'e kyupaadidu ku ve'e je navyajkun dutukmaatyakvintsa'kintóki to'k je yaa'tyajk. Van'it tse'e dupaamdi jeja je jayu vyinkujk ⁴ jetse'e je Jesús dunuujmidi:

—Yak'ixpajkpa, ya ta'axtajk xa ve'e tuyakkupaada ku ve'e je navyajkun dutukmaatyakvintsa'kintóki to'k je yaa'tyajk. ⁵ Ax ve'em tse'e je Moisés je pyava'nun vya'añ jets yakka'ts'oo'kup je'e ve'e je ta'axtajk pan pane'e ve'em játkip, ¿ax vintsots mitse'e mva'añ?

⁶ Ve'em tse'e vyaandi kux y'uktukkats'íxtidupe'e jetse'e ve'em je Jesús kudunuxa'aidi. Van'it tse'e je Jesús vyijntk jetse'e je kya'ónuk dutukjaajy jeja naxkujx. ⁷ Ku ve'e je Jesús dujaa'kamotutúvidi, van'it tse'e tyeni jetse'e ña'muxjidi:

—Pan jem xa miitse'eda juu' ve'e ka tókinax jáyuvap, va'an tse'e muto'k je tsaaj duvijsuku jets ya ta'axtajk duka'achu.

⁸ Van'it tse'e vyiiintknuva jětse'e jyaaynuva jeja naxkujx. ⁹ Ku tse'e du'amotunajxti, van'it tse'e jem jya'vin kajxm duja'vidi jets tókinax jayu je'e ve'edava. Van'it tse'e choo'n'ukvaandini nuto'k nuto'k, je'e tse'e najkx'ukvaandinu juu' ve'e nuyojk mújit jayu. Távani tse'e choo'nkajxtini vye'na, jětse'e je Jesusji tyaañ maat je ta'axtajk, ¹⁰ van'it tse'e je Jesús tyeni jětse'e dunuujmi je ta'axtajk:

—Jómase'e y'itta juu' ve'e mnu'aa'nijidup? ¿Ni pana ve'e kyava'añ jětse'e m'oo'kut?

¹¹ Van'it tse'e y'atsoojvji:

—Ni pana xa ve'e.

Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Ni atsa ve'e nkavaampa jětse'e m'oo'kut, najkxnits n'it, ka'a tse'e m'uktokintoonnit.

Ve'em xa ve'e je Jesús ax jo'n to'k je kujajpa je kuta'kxpa

¹² Myukojtsnuva tse'e je Jesús jado'k nax je jayu, jětse'e dunuujmidinuva:

—Ve'em xa atse'e ax jo'n to'k je kujajpa je kuta'kxpa juu' ve'e dukujajp dukuta'kxp ya naxviiijnit it. Pan pants atse'e xpamiimp, jyajejpnupts je'e ve'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, ni je vin'ita tse'e jeja akoo'ts it jaat kya'ítut.

¹³ Van'it tse'e je fariseotajk ña'muxjidi:

—Viinm xa mitse'e je m'ayook xnukojtspét; ka'ats je'e ve'e tyun.

¹⁴ Jětse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Qyam atse'e viinm je n'ayook nmukojtspét, toompts je'e ve'e, kux nmuja'vinup atse'e joma atse'e ntsaa'n jets joma atse'e nnujcx; ax miitsta, ka'ats miitse'e xnujávada joma atse'e ntsaa'n, ni ka'a tse'e xnuja'viduva joma atse'e nnujcx. ¹⁵ Ni pana xa atse'e nkatokimpayo'oy; ax mtokimpayo'ydupts miitse'e pan vintsø ve'e juu' jaty kye'ex.

¹⁶ Ax pan tokimpayo'ypts atse'e, pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e, kux ka átsjyape'e tokimpayo'yp, ats je nTee' ve'e juu' atse'e xkejxp, je'ets atse'e nmaattokimpayo'yp.

¹⁷ Ve'em xa ve'e je Moisés je pyava'nun vya'añ jets pan jeme'e numejtsk juu' ve'e du'íxtup, toompts je'e ve'e je nukojtspejtun. ¹⁸ Numejtskts je'e ve'eda juu' ve'e ats je n'ayook dunukojtspejttup; ats tse'e to'k, jets ats je nTee', juu' atse'e xkejxp, je'e tse'e jado'k.

¹⁹ Van'it tse'e y'amotutúvjidi:

—¿Jómase'e y'it je mTee'?

Jetse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Ka'a xa ats miitse'e x'íxada, ni ka'ava tse'e ats je nTee' x'íxada. Pan kux'íxada xa atse'e, m'íxaiduvapts miitse'e je xyup ats je nTee'.

²⁰ Ku ve'e ve'em vyaajñ, jep tse'e maja tsaptujkp yak'ix-puk vye'na, jep joma ve'e y'ijt je yax apajkinda; ax ni pana tse'e kyamajtsji kux ka'anume'e tyukkada'akyju vye'na.

“Ka'a tse'e m'ó'yixjada jetse'e mnajkxtat joma atse'e nnujkx”

²¹ Van'it tse'e je Jesús dunuujminuva je jáyuda:

—Najkxup xa atse'e, x'íxtadapts ats miitse'e, jep tse'e mtokin jaatp m'oo'ktat; ka'a tse'e m'ó'yixjada jetse'e mnajkxtat joma atse'e nnujkx.

²² Van'it tse'e je israeejlit jayu vyaandi:

—¿Tis, naajk'oo'kuvaajnjup ya'a vine'e ku ve'e vya'añ jets ka'a ve'e x'ó'yixumjada jetse'e nja'mdat joma ya'a ve'e ñajkxut?

²³ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Yájit xa miitse'eda, ax kajxmits atse'e; naxviijnitts miitse'eda, ax ka naxviijnitapts atse'e. ²⁴ Vaants atse'e jets jepe'e tokin jaatp m'oo'ktat, kux pan ka'a xa ats

miitse'e xjaanchjávada, ats, juu' ve'e je jayu je tyokin dutuknuvaatsp, jep tse'e tokin jaatp m'oo'ktat.

²⁵ Van'it tse'e du'amotutúvidinuva:

—¿Pants mitse'e?

Jetse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Van'ítani atse'e n'avana ku atse'e nyak'ixpajk'uk-vaajñ. ²⁶ Jep xa ve'e may viijn joma kajx ats miitse'e nvaajnjadat jetse'e ntokimpayo'oydat. Je'e pan atse'e xkejxp, tyúvamts je'e ve'e juu' dukats. Ax juu'ts atse'e nkajtsp yaja naxviijn, je'ets je'e ve'e juu' ve'e kyojts jets atse'e n'amotunajxy.

²⁷ Ka'a tse'e je jayu dvinmótudi jets je Dios Tee' je'e ve'e tyijp, ²⁸ je'e kajx tse'e je jayu dunuujmidi:

—Ku xa ats miitse'e xyakkajxmpojtuktat, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp, van'it tse'e xnujávadat jets je'e atse'e juu'am atse'e, jets ka'a atse'e juu' ntun nkats ya n'avintsó vinma'yun kajx, je'ejyji atse'e nkajtsp juu' atse'e je nTee' xtuk'ix, ²⁹ je'e atse'e xkejxp. Ats maat je'e ve'e y'it, ni vin'ita xa atse'e xkamas'a'ak, kux je'e atse'e ntuump xa'ma juu' je'e ve'e y'oyja'vip.

³⁰ Ku ve'e je Jesús ve'em vyaajñ, numay tse'e je jayu jyaanchja'viji.

Je Nte'yam je y'ónukta jets je ko'oyjáyuvap je y'ónukta

³¹ Van'it tse'e je Jesús dunuujmi je israeejlit jayu juu' ve'e jaanchja'vijidu:

—Miits xa ve'e ats je n'ixpajkpada pan mjaa'kpanajkx-tupe'e juu' atse'e nkajtsp, ³² mnujávadapts miits je'e ve'e je tyuv je'e, jets je tyuv je'e, je'e tse'e myak'ítjadap naspaka.

³³ Van'it tse'e y'atsoojvjidi je cho'oxpajkpada:

—Je Abraham xa aatse'e je chaan je kyooj, ni vin'ita xa aatse'e pan xkayakkutujkja, ¿vintsose'e mva'añ jets naspaka aatse'e n'ítut?

³⁴ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, pan pane'e tokintoomp, jem tse'e je tokin kya'm y'it. ³⁵ Ax je toompa, ka'ats je'e ve'e je kutojkun dujayep jetse'e tyánut jem je kutajk tyak'am, je kutajk je y'ónuke'e je kutojkun dujajejpp jetse'e xa'ma kajx jem tyaannit. ³⁶ Pan ats xa miitse'e nyak'ijttup naspaka, ats, je Nte'yam je y'Onuk, ka'ats miitse'e je tokin m'ukka'mi-jidini. ³⁷ Nnuja'vip xa atse'e jets je Abraham je chaan je kyooj miitse'eda; ax xyak'oo'kuvaandupts ats miitse'e je'e kajx ku ve'e xkakuvakta juu' atse'e nkajtsp. ³⁸ Je'e xa atse'e nkajtsp juu' atse'e n'ix ku atse'e je nTee' maat nve'na; ax je'ets miitse'e mtoondup juu' jatye'e je mtee'da mtukna'muxjudu.

³⁹ Van'it tse'e y'atsoovdi:

—Je Abraham xa aatse'e je chaan je kyooj.

Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Pan je Abraham je chaan je kyooj xa miitse'e kum'itta, je'e tse'e je xyup mtoondup juu' je'e ve'e tyoon. ⁴⁰ Njavaajnjidupts ats miitse'e je tyuv je'e juu' atse'e n'amotunajx juu' ve'e je Nte'yam kyojts, ax xyak'oo'kuvaandupts ats miitse'eda. ¡Ni vin'ita tse'e je Abraham ve'em juu' dukatuujn! ⁴¹ Nay je'ejamts miitse'e mtoondup juu' ve'e je mtee'da tyuump.

Van'it tse'e dunuujmidi:

—Ka naaydum ónukap xa aats, to'kji ve'e aats je nTee', je Nte'yamts je'e ve'e.

⁴² Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Pan je Nte'yam xa ve'e kuxTee'ada, kuxtsóktats ats miitse'e, kux jem atse'e ntsaa'n jets atse'e yaja n'it. Ka ya n'avintso vinma'yun kajxapts atse'e nmiijn, je Nte'yam atse'e xkejx. ⁴³ ¡Tyajx tse'e xkavinmótuda juu' atse'e

nkajtsp? Je'e kajx xa ve'e kux ka'a atse'e x'amotunaxuva'anda. ⁴⁴ Je ko'oyjáyuvap juu' ve'e dunuvintsanikajxp je ko'oyjayuvaptajka, je'ets miitse'e mtee'idup, je'ets miitse'e mtoondup juu' je'e ve'e chajkp. Yakjaju'oo'kpa xa je'e ve'e myin vyimpet van'ítani ku ve'e je jayu jyeji'ukvaajñ jets uxyam paat, ni vin'ítats je'e ve'e juu' tyuva dukakats. Ku ve'e tyaaya, jye'emts je'e ve'e kyajtsp, kux taayip je'e ve'e, je'e tse'e duyakjéjip nujom juu' jatye'e taay. ⁴⁵ Ax je'ets atse'e nkajtsp je tyuv je'e, ka'ats ats miitse'e xjaanchjávada. ⁴⁶ ¿Pants miits n'ite'e duyaknuke'xnatakap jets tokin maat atse'e? Pan tyúvats atse'e juu' nkats, ¿tyajxts atse'e xkajaanchjávada? ⁴⁷ Pan pan xa ve'e je Nte'yam je jyayu, je Nte'yam je kyats je y'ayookts je'e ve'e y'amotunajxyp, je'e kajxts ats miitse'e xkah'amotunaxuva'anda kux ka je Nte'yamap miitse'e je jyáyuda.

Jéjanam je Cristo vye'na ka'ana ve'e je Abraham

⁴⁸ Van'it tse'e je myu'israeejlit jayu ña'muxjidi:

—Ve'emam xa je'e ve'e ax jo'n aatse'e nva'añ jets samaariait jayu mitse'e jets jeme'e mja'vin kajxm je ko'oyjáyuvap.

⁴⁹ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Ka'a xa ve'e ti ko'oyjáyuvap yam ats nja'vin kajxm, nvintsak'ip xa ats je'e ve'e je nTee', ax ka'ats ats miitse'e xvintsagada. ⁵⁰ Ka je'ep atse'e n'ixtip vintso atse'e je jayu xyakmájat, jeme'e to'k pane'e du'ixtip vintso atse'e xyakmájat, ax je'e tse'e tokimpayo'yp. ⁵¹ Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, pan pan xa ve'e dukutyoomp juu' atse'e nkajtsp, ni je vin'ítats je'e ve'e kya'oo'kut.

⁵² Van'it tse'e je israeejlit jayu y'atsoojvjidi:

—Uxyamts aatse'e va'ajts nmujava jets jeme'e je ko'oyjáyuvap mja'vin kajxm. eo'k xa ve'e je Abraham jets nujom je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta, ax jidu'umts mitse'e mva'añ: “Pan pan xa ve'e dukutyoomp juu' atse'e nkajtsp, ni je vin'ítats je'e ve'e kya'oo'kut.”
⁵³ ¿Mjaa'knúmájip mits vine'e nuyojk jets ka'a ve'e je njujpit jáyuvamda Abraham? eo'knu xa je'e ve'e; oo'kt-inuvats je'e ve'e je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta. ¿Pants mitse'e mnatyijju?

⁵⁴ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Pan namyájijup xa atse'e viinm, ka'a tse'e ats je nmajin tyun; je'e pan atse'e xyakmájip, ats je nTee'ts je'e ve'e, nay je'ejam tse'e juu' miitse'e mtijtup jets mNte'yamidupe'e. ⁵⁵ Ka'ats miits je'e ve'e x'íxada, n'íxats ats je'e ve'e. Pan kunva'añ xa atse'e jets ka'a ats je'e ve'e n'íxa, taayipts atse'e, ve'em ax jo'n miitsta. N'íxamts ats je'e ve'e jets nkutyuumpts atse'e je'e je y'ayook. ⁵⁶ Je Abraham, je mjujpit jáyuda, xoojntkts je'e ve'e ku ve'e dunuja'vi jets minup atse'e, ax xoojntkts je'e ve'e ooy ku ve'e du'ix jets atse'e nmijn.

⁵⁷ Van'it tse'e je israeejlit jayu dunujmidi je Jesús:

—Ka'anum xa mitse'e mvujxkxupxukmajkjoojnta, ¿m'ixts mits je'e ve'e je Abraham?

⁵⁸ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, jets ka'ana ve'e je Abraham vye'na, ijtpamts atse'e.

⁵⁹ Van'it tse'e je tsaaj duvijtsukti jetse'e du'ukka't-s'oo'kuvaandi; ax ka'a tse'e je Jesús ñaajkke'xji, jeja tse'e je'e y'akujkta ñajxy jetse'e pyítsum jep maja tsaptujkp.

9

Ku je Jesús duyakvin'ixpajkni to'k je yaa'tyjk juu' ve'e viints ke'x

¹ Najxp tse'e je Jesús vye'na, van'it tse'e du'ix to'k je yaa'tyajk juu' ve'e viints ke'x. ² Van'it tse'e je y'ixpajk-patajk y'amotutúvijidi:

—Yak'ixpajkpa, ¿pan je tyokin kajx tse'e ya yaa'tyajk viints kye'x, je y'avintsō tokin kajx vine'e, ukpu je tyee' je tyaak je tyokin kajx vine'e?

³ Jetse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Ka je y'avintsō tokin kajxap xa ve'e jets ka je tyee' je tyaak je tyokin kajxap tse'e jetse'e viints kye'x, je'e kajx ya'a ve'e ve'em jetse'e ñuke'xnatákat juu' ve'e je Nte'yam tyuump. ⁴ Namvaat xa ve'e ya it xyuujuna, tun vinkopkts je'e ve'e jets atse'e ntónut je'e je tyoonk pan atse'e xkejxp; je'ynupe'e je akoo'ts it ku ve'e ni pana kyoo'k'o'yixjinit jetse'e tyónut. ⁵ Namvaat atse'e n'it yaja naxviijn, ve'emts atse'e ax jo'n to'k je kujajpa je kuta'kxpa.

⁶ Ku ve'e ve'em vyaajñ, van'it tse'e je Jesús chuj jeja naxkujx jetse'e yuu'nam je pi'k mo'ots dupuujm maat je chuj. Van'it tse'e je viints jayu je vyiijn dutukjaa'xy, ⁷ jetse'e dunuujmi:

—Najkxu mnavyimpojjini joma ve'e je naaj naa'páts juu' ve'e Siloé duxaaj. (Jidu'um tse'e kyatsapítsum je Siloé, Yakkatsuyo'yva.)

Ojts tse'e je viints jayu ñavyimpojjini, van'it tse'e vyin'ixpajkni jetse'e vyimpijt. ⁸ Pan pan jaty tse'e myujan-tam myutaktam jets je'eda juu' ve'e íxaijidu viints, je'e tse'e vaandu:

—¿Ka je'ep ya'a vine'e juu' ve'e tsuunip je meen du'amótup y'ijit?

⁹ Jem tse'e juu' ve'e vaanduva:

—Je'e xa ya'a ve'e.

Nay jempa tse'e juu' ve'e vaanduva:

—Ve'em xa ya'a ve'e kye'ex jets je'e ya'a ve'e, ax ka je'epts ya'a ve'e.

Ax viinm tse'e je yaa'tyajk vyaajñ:

—Átsam xa je'e.

¹⁰ Van'it tse'e du'amotutúvidi:

—¿Vintsose'e tumvin'ixpajkni?

¹¹ Van'it tse'e je yaa'tyajk y'atsaajv:

—Je jayu juu' ve'e Jesús duxaaj, je'e tse'e yuu'nam je pi'k mo'ots dupaam jetse'e ats ya nviijn dutukjaa'xy, van'itts atse'e xnuujmi: “Najkxu mnavyimpojini joma ve'e je naaj naa'páts juu' ve'e Siloé duxaaj.” Najkxts atse'e; ax kuts atse'e nnavyimpojini, vin'ixpajknuts atse'e.

¹² Van'it tse'e du'amotutúvidi:

—¿Jómase'e y'it je jayu?

Van'it tse'e ña'muxjidi:

—Ka'a xa atse'e nnujava.

Ku je fariseotajk duyakmaajntykti je jayu juu' ve'e viints ke'x

¹³ Van'it tse'e duyaknajkxti jeja je fariseotajk vyinkujkta je jayu juu' ve'e viints ke'x, ¹⁴ poo'kxtkun xaajts je'e ve'e vye'na ku ve'e je Jesús je mo'ots dupuujm jetse'e duyakvin'ixpajkni je viints jayu. ¹⁵ Van'it tse'e je fariseotajk du'amotutúvidinuva je yaa'tyajk pan vintso je'e ve'e vyin'ixpajkni. Van'it tse'e y'atsaajv:

—Je mo'ots xa atse'e ya nviijn tyukjaa'x jets atse'e ojts nmavyimpojini, ax íxnupts atse'e uxyam.

¹⁶ Jem tse'e je fariseotajk juu' ve'e vaandu:

—Je jayu juu' ya'a ve'e dutoon, ka je Nte'yamap xa je'e ve'e je jyayu kux ka'a ve'e du'amaa'ya je poo'kxtkun xaaj. Jetse'e viijnk vyaanduva:

—Ka'a je'e ve'e tyokinaxjáyuva. Pan tókinax jayu xa ve'e kuy'it, ka'ats je'e ve'e kuy'o'yixju jetse'e je mújit nuja'vin dutónut.

Ax ve'em tse'e kijpx je vinma'yun dukajajeypti.
¹⁷ Van'it tse'e du'amotutuvikojtinuva je'e juu' ve'e viints ke'x:

—¿Vintsos mitse'e mnunvaampa je jayu kajx juu' ve'e tumyakvin'ixpajkjini?

Jets je'e ve'e vyaajñ:

—To'k xa je'e ve'e je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa.

¹⁸ Ax ka'a tse'e je israeejlit jayu dujaanchja'vidi jets viints je'e ve'e y'ijt, van'itnume'e dujaanchja'vidi ku ve'e duvatsoovdi je tyee' je tyaak ¹⁹ jetse'e du'amotutúvidi:

—¿Ya'a ve'e je m'ónuk juu' ve'e mtijtip jets viints kye'x? ¿Vintsos ya'a ve'e uxyam y'ixni?

²⁰ Van'it tse'e je tyee' je tyaak y'atsoojvjidi:

—Nnuja'vinup xa aatse'e jets je n'ónuk aats ya'a ve'e, nay ve'empa jets viintsam ya'a ve'e kye'x; ²¹ ax ka'ats aatse'e nnujava pan vintso ya'a ve'e uxyam y'ixni, ni ka'ats aatse'e nnuja'viva pan pan je'e ve'e je jayu juu' ve'e tuyakvin'ixpajkjini. Amotutúvada viinm, májani xa ya'a, viinm tse'e mtuknujávajadat.

²² Je tsá'aga kajx tse'e ve'em je tyee' je tyaak vyaandi kux ñuja'vidupe'e jets nay'akojsijidu ve'e je israeejlit jayu jets ka'a ve'e du'ukkuvajktinit jep tsaptujkp opyana pan pane'e dukuvajktup jets je Jesuuse'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit, ²³ je'e kajx tse'e je tyee' je tyaak jidu'um vyaandi: “Amotutúvada viinm, májani xa ya'a.”

²⁴ Ux'ook tse'e je israeejlit jayu duvatsoovdinuva je yaa'tyajik juu' ve'e viints ke'x, jetse'e dunuujmidi:

—Yakmaja yakjaancha je Nte'yam, ka'a tse'e mtaayat, nnuja'vinup xa aatse'e jets tókinax jayu je'e ve'e.

²⁵ Van'it tse'e du'atsaajv:

—Ka'a xa atse'e nnujava pan tókinax jayu je'e ve'e uk pan ka'a, je'eejyji xa atse'e nnuja'vip jets viints atse'e tun'it, ax íxnupts atse'e uxyam.

²⁶ Jetse'e du'amotutúvidinuva:

—¿Vintsose'e tumyakvin'ixpukju?

²⁷ Jetse'e y'atsoovnuva:

—Ta xa atse'e njah'avana, ka'ats atse'e xjaanchjá-vada. ¿Tyajx tse'e xtsoкта jets atse'e n'ava'ninuvat?
¿Mpanajkxuvaanduvap miits je'e vine'e?

²⁸ Van'it tse'e dumukojts'anajxti jetse'e dunuujmidi:

—Je jayu xa mitse'e mpanujkxp, ax je Moisés jye'ets aatse'e mpanujkxp. ²⁹ Nnuja'vinup xa aatse'e jets mukojt-sju ve'e je Moisés je Nte'yam; ax je jayu, ni je'ets aatse'e nkanujava pan jómit jayu je'e ve'e.

³⁰ Van'it tse'e je yaa'tyajk y'atsoojvjidi:

—Atuva xa je'e ve'e. Ka'a xa miitse'e xnujávada pan jómit jayu je'e ve'e, jets ats je'e ve'e tuxyakvin'ixpajkni.
³¹ Nnuja'vimdinup xa uu'me'e jets ka'a ve'e je Nte'yam du'amotunaxy je tókinax jayu, je'e ve'e y'amotunajxyp pan pan jaty'e ve vinja'vijup vintsa'kijup jetse'e dutún juu' ve'e chajkp. ³² Ni vin'ítana xa ve'e kyayakmotu jets jeja ve'e je jayu juu' ve'e duyakvin'ixpajknup pane'e viints ke'x. ³³ Pan ka je Nte'yam kajxap xa ve'e kumyijjn je jayu, ni tíats je'e ve'e kukya'o'yixju jetse'e dutónut.

³⁴ Van'it tse'e dunuujmidi:

—Mits, juu' ve'e ooy je tokin maat ku ve'e mke'x,
¿mitsts aatse'e juu' xtuk'ixuvaamp?

Ve'em tse'e dukoo'kkuvajktini jep tsaptujkp.

Je'eda pan pan jaty'e ve viints jem jya'vin kajxmda

³⁵ Ku ve'e je Jesús je kats dumotu jets ka'a ve'e y'ukyakkuvajkni jep tsaptujkp je yaa'tyajk juu' ve'e viints ke'x, van'it tse'e ojts dupaa'ty jetse'e dunuujmi:

—¿Mjaanchja'vip mitse'e je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp?

³⁶ Jetse'e je yaa'tyajk y'atsoojvji:

—Vaajnjik ats to'k aaj pan pan je'e ve'e jets atse'e njaanchjávat.

³⁷ Jetse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Ta mits je'e ve'e x'ix, je'e xa atse'e juu' ve'e uxyam mmaatnakyojtsjup.

³⁸ Van'it tse'e je yaa'tyajk je Jesús duvinja'vi duv-intsa'ki. Jidu'um tse'e dunuujmi:

—Maja Vintsán, njaanchja'vip xa ats mitse'e.

³⁹ Van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—Je'e xa atse'e nnumiin yaja naxviijn jets atse'e je jayu je tyokin nyaknuké'xnatakat, ve'em tse'e je jayu juu' ve'e dukuvajktup jets ijtp'e'e je kyo'oy je'e jem jya'vin kajxmda, je'e tse'e dumasooktinup je kyo'oy joojntykinda jetse'e y'ijttinit oy joot je Nte'yam maat, ve'em tse'e y'ijttinit ax jo'n je jayu juu' ve'e íxtup. Ax je jayu juu' ve'e dukakuvajktup jets ijtp'e'e je kyo'oy je'e jem jya'vin kajxmda, nuyojk makk tse'e je vyinma'yun vyimpijttinit jetse'e dukakuváktat jets ijtp'e'e je kyo'oy je'e jem jya'vin kajxmda, ve'em tse'e y'ijttinit ax jo'n je jayu juu' ve'e viints.

⁴⁰ Jem tse'e je fariseotajk juu' ve'e myaatta vye'na jetse'e du'amotunajxti, van'it tse'e du'amotutúvidi je Jesús:

—¿Tis, viintspa aats vine'e?

⁴¹ Jetse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Jem xa miitse'e mviintsada mja'vin kajxmda kux ka'a ve'e xkuvakta jets ijtp'e'e je kyo'oy je'e jem mja'vin kajxmda. Pan ka'ats miitse'e kuxnujávada jets ve'em miitse'eda, ka'a tse'e kum'itta jep tokin jaatp. Je'e kajx ku ve'e xkakovakta jets ijtp'e'e je kyo'oy je'e jem mja'vin kajxmda, jep tse'e tokin jaatp m'itta.

10

Je naa'tók tukmu'a'ixmojkin

¹ Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, pan pan xa ve'e katajkip joma ve'e je naa'tók aka'a jetse'e tyaka viijnk tsov, je mee'tspa je katyee'yvats je'e ve'e.

² Ax pan pan tse'e tajkip joma ve'e je naa'tók aka'a, je carnero vinténivats je'e ve'e. ³ Je jayu juu' ve'e du'ix'ijtp je naa'tók aka'a, je'e tse'e yak'avaatsuxjup jetse'e tyakat. Ax yukmotukajptup tse'e je carnero je vyinténivada, je xyaajamts je'e ve'e tyukmukajtsp je kyarneeroda jetse'e pyítsumda jep naa'tók jaatp.

⁴ Vyintoo'vajkipts je'e ve'e je kyarneeroda ku ve'e duyakpítsum, jetse'e je kyarneero pyanajxjada kux yukmotukajptupe'e je vyinténivada. ⁵ Ka'a tse'e dupanajxta pane'e kya'ixada, ñojk'óye'e dukuke'ekta, kux yukmotukajptupe'e jets viijnk jayu je'e ve'e.

⁶ Jidu'um tse'e je Jesús tyukmu'a'ixmojkijidi; ax ka'a tse'e duvinmótudi ti ve'e tyijp.

Ve'em xa ve'e je Jesús ax jo'n to'k je oy carnero vinténiva

⁷ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjдинуva:

—Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, ve'em xa atse'e ax jo'n je naa'tók aka'a joma ve'e tyaka je carneeroda. ⁸ Anañujoma tse'e pan pan jatye'e miindu too'vajkp jets ka'a ve'e ats, je mee'tspa jo'nts je'e ve'e y'ijtti, ax ka'a tse'e myajapaajmjidi ats je njáyuda. ⁹ Ve'em xa atse'e ax jo'n je naa'tók aka'a. Pan pan tse'e tajkip joma ve'e ats, ts'a'ak tse'e y'ítut, ve'em tse'e y'ítut ax jo'n je carnero juu' ve'e písump tajkip joma ve'e je naa'tók jetse'e je jyu'kx dupaa'ty.

¹⁰ Je'ejyji xa ve'e je mee'tspa ñumiimp jetse'e myee'tsut, yak'oo'kut, jetse'e yakvintókiyut; ax je'ets atse'e nnumiimp jetse'e je jayu dujajeyptinit je joojntykin, pu'uk

avaada ve'e dujayejptinit. ¹¹ Ve'em xa atse'e ax jo'n je oy carnero vinténiva. Je oy carnero vinténiva, kyu'oo'kaptš je'e ve'e je kyarneeroda. ¹² Ax pan pan tse'e mutoop je meen kajx, je'e juu' ve'e dukaje'eip je carneeroda, myasooknuptš je'e ve'e je carneeroda jetse'e kye'ek ku ve'e du'ix jets jeme'e myets je lobo. Van'it tse'e je lobo je carnero dumach. Juu' tse'e kyamajchp, je'e tse'e yak'anomva'kxyp. ¹³ Je'e kajx xa ve'e je jayu kye'ek kux je meenji je'e ve'e ñutuump, ka'ats je'e ve'e dutoonka je carneeroda.

¹⁴⁻¹⁵ 'Ve'em xa atse'e ax jo'n je oy carnero vinténiva juu' ve'e du'ixa je kyarneeroda jetse'e je kyarneero y'ix-aigiduva. Ve'em ax jo'n atse'e je nTee' x'ixa, jets ats je'e ve'e n'ixaiva, nay vanxúpjyams atse'e je njayu n'ixada, jets ats je'e ve'e x'ixaiduva. Ve'em ax jo'n to'k je oy carnero vinténiva duku'oo'ka je kyarneeroda, ve'emts atse'e nku'oo'kat ats je njáyuda. ¹⁶ Njayejpp xa atse'e je viijnk jáyuda juu' ve'e yaja ka'ijttupna. Tun vinkopkts je'e ve'e jets ats je'e ve'e nyakmiinduvat, xkats'amotunajxtuvapts ats je'e ve'e, ve'emts atse'e n'ijtnit je'e maat ax jo'n je vinténiva juu' ve'e to'k muk ijtp maat je kyarneeroda.

¹⁷ 'Xtsojkpts atse'e je nTee' kux nmasaakp atse'e je njoojntykin, ve'emts atse'e ntun jets atse'e njoojntyk-pajknuvat. ¹⁸ Ni pana xa atse'e je njoojntykin xkapajkijat pan joojntykavaamp atse'e, átsamts je'e ve'e nmaso'okup. Njayejpp xa atse'e je kutojkun jets atse'e nmaso'okut, jets njayejppapts atse'e je kutojkun jets atse'e njoojntyk-pajknuvat. Je nTee' atse'e xmooy ya pava'nun.

¹⁹ Ku ve'e je israeejlit jayu du'amotunajxti juu' ve'e kyojts, ka'a tse'e kijpx je vinma'yun dujayejpti. ²⁰ Numay tse'e vyaandi:

—¿Tyajxse'e x'amotunaxta? Je ko'oyjáyuvap xa ve'e jem jya'vin kajxm jetse'e tuvvinma'yuntókini.

²¹ Jem tse'e juu' ve'e vaanduva:

—Ni pana xa ve'e ve'em kyakats juu' ve'e jem jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap. ¿e'yixjup n'ite'e je ko'oyjáyuvap jetse'e duyakvin'ixpákut je viints jayu?

Ku je israeejlit jayu je Jesús dukakuvajkti

²² Xox aats tse'e vye'na ku ve'e jem Jerusalén dunux-aajtónada je maja tsaptajk. ²³ Jep tse'e maja tsaptujkp je Jesús ñaxy tyaka vye'na joma ve'e je eputsooktkun juu' ve'e Salomón duxaaj, ²⁴ van'it tse'e je israeejlit jayu ñaa'vittjidi jetse'e ña'muxjidi:

—¿Vin'it paatts aats mitse'e xyakmejtsvinmáyt? Pan mítsam xa ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit, nukotsu tse'e oy.

²⁵ Jetse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Njavaajnjidu xa ats miitse'eda, ka'ats ats miitse'e xjaanchjávada. Je'e juu' jaty atse'e ntuump ats je nTee' je kyutojkun kajx, va'ajtsts je'e ve'e ñuke'xnatáka jets pan atse'e. ²⁶ Ax ka'ats ats miitse'e xjaanchjávada kux ka'a ats miitse'e njáyuvada, ve'em ax jo'n atse'e tunva'añ, ²⁷ ka'a ve'e ve'em m'itta ax jo'n je carneeroda juu' ve'e duyukmotukajptup je vyinténivada. N'íxats atse'e je njáyuda; xpamiindupts ats je'e ve'eda. ²⁸ Nmoooydupts atse'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, ni je vin'ita tse'e kyavintókidat, ni pánats ats je'e ve'e xkapajkajat. ²⁹ Ats je nTee', juu' ve'e dunumajikajxp, je'ets ats je'e ve'e xmoooy, ax ni pana tse'e kya'o'yixju jetse'e pyajkuxjut. ³⁰ Ats jets ats je nTee', to'kjits aatse'e.

³¹ Van'it tse'e je israeejlit jayu je tsaaj duvijtsuktinuva jetse'e du'ukka'ts'oo'kuvaandi. ³² Jetse'e je Jesús ña'-muxjidi:

—May viijnani xa atse'e ntun juu' ve'e oy ats je nTee' je kyutojkuñ kajx, ¿ax juu' ya oy to'nun kajxts atse'e xtsaka'atsuva'anda?

³³ Jetse'e je israeejlit jayu y'atsoojvjidi:

—Kuxe'e je Nte'yam tuxvinkojtspét, je'e kajx xa aats mitse'e ntsaka'atsuva'añ, ka je'e kajxap ku ve'e juu' oy tuxtún. Jayu xa mits, Nte'yam tse'e mnatyijju.

³⁴ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Je Kunuu'kx Jatyán xa ve'e vaamp jets jidu'lume'e je Nte'yam vyaajñ: “Nte'yamda xa miitse'eda.”

³⁵ Nnuja'vimdinup xa uu'me'e jets je'e juu' ve'e javyet jep Kunuu'kx Jatyán kujxp, ka'ats je'e ve'e nvaat kyatónjút, jajtytónjup je'e ve'e. Vaan tse'e je Nte'yam jets nte'yamda je'e ve'e je jayu pan pan jatye'e yakmooydu je Nte'yam je kyats je y'ayook. ³⁶ Ax je Nte'yamts atse'e apuk xpaam jets atse'e ntónut juu' je'e ve'e chajkp, je'ets atse'e kxejx yaja naxviijn. ¿Vintsots miitse'e mva'anda jets ta atse'e nvinkojtspét je Nte'yam je'e kajx ku atse'e tunva'añ jets je Nte'yam je y'Onuk atse'e? ³⁷ Pan ka'a xa atse'e ntun juu' ve'e ats je nTee' tyuump, ka'ats atse'e xjaanchjávadat; ³⁸ ax pan ntuumpats atse'e, óyam atse'e xkajaanchjávada, jaanchjávadats je'e juu' atse'e ntuump, ve'em tse'e oy xnujávadat jets yam je'e ve'e ats nja'vin kajxm ats je nTee', jets jem atse'e je'e jya'vin kajxmpa.

³⁹ Jado'k naxts je'e ve'e du'ukmatsuvaandinuva, ax va'któki tse'e.

⁴⁰ Van'it tse'e je Jesús vyimpijtnuva jem jado'k ado'om Jordán maja napa'am. Jem tse'e tyaaññ joma ve'e je Juan yaknapet y'ijt too'vajkp. ⁴¹ Numay tse'e je jayu ñunajxjidi jetse'e vyaandi:

—Ka'a xa ve'e je Juan je maja nuja'vin dutuujn, ax nujom tse'e juu' ve'e kyojts ya jayu kajx, tyúvamts je'e ve'e.

⁴² Jem tse'e numay je jayu dujaanchja'vidi je Jesús.

11

Ku je Lázaro y'oo'kni

¹ Pajkjup tse'e vye'na to'k je yaa'tyajk juu' ve'e Lázaro duxaaj, jem Betania je'e ve'e kyukajpuna, jem judéait y'it jootm, je y'uts María jets je y'uts Marta je kyajpunda.

² Je Mariats je'e ve'e juu' ve'e ux'ook dupaajmji je Maja Vintsán jem tyékum je pa'ajk xoo'kpa naaj jetse'e je vyaajy dutukpa't; je Lázaro, je'ets je'e ve'e y'ajchip. ³ Ax pajkjup tse'e vye'na je Lázaro, je'e kajx tse'e numejtsk je y'uts dukatsunukejxti je Jesús jidu'um:

—Maja Vintsán, pajkjup xa je'e ve'e juu' mitse'e ooy mtuntsajkp.

⁴ Ku ve'e je Jesús du'amotunajxy, van'it tse'e vyaajñ:

—Ka yak'oo'kpa pa'amap xa je'e ve'e tumyachju, je'e kajx xa ve'e ve'em jyaty jetse'e je Nte'yam je myajin je jyaanchin ñuke'xnatákat jetse'e je pa'am kajx ñuke'x-natajkivat ats je nmajin, ats, je Nte'yam je y'Onuk.

⁵ Ax je Jesús, ooy tse'e dutuntsokta y'ijit je Marta maat je y'uts jets je Lázaro. ⁶ Oyam tse'e je kats dumotu jets pajkjupe'e je Lázaro, jaa'ktaan tse'e jamejtsxaa joma ve'e vye'na. ⁷ Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk dunuujmi:

—Ja'mdinuva jem Judea.

⁸ Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk ña'muxjidi:

—Yak'ixpajkpa, uxya námnum xa ve'e je jémit jayu m'ukka'ts'oo'kuvaajnjidi, ¿ax mnajkxuvaannuvapts mitse'e jem?

⁹ Jetse'e je Jesús ña'muxjidi:

—¿Tis, ka makmejtsk hoorape'e to'k xaa jumaada? Pan nto'numdup xa ve'e juu' ve'e je Nte'yam chajkp, ve'em tse'e n'ijtumda ax jo'n je jayu juu' ve'e yo'yp xuujun, ka'a tse'e jye'pxténa kux yo'ype'e jeja ajajtk it jaat

juu' ve'e yaja naxviijn; ¹⁰ ax pan ka'a tse'e nkutyo'numda juu' ve'e je Nte'yam chajkp, ve'em tse'e n'ijtumda ax jo'n je jayu juu' ve'e yo'yp jeja akoo'ts it jaat, je'pxténip tse'e kux je ajajtke'e ka'ijtuxjup.

¹¹ Van'it tse'e jyaa'kvaajñ:

—Je Lázaro, juu' ve'e nmaatnayja'vimjudup, ta tse'e myanaxy, ax najkxuts ats duyakjotviju.

¹² Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk ña'muxjidi:

—Maja Vintsán, pan ta xa ve'e myanaxy, jotkada'akup tse'e.

¹³ Ax je'ets je'e ve'e je Jesús tyijp jets távani ve'e je Lázaro y'aa'k; ax ve'em tse'e je y'ixpajkpatajk vyinmaaydi jets je'e je'e ve'e tyijp ku ve'e je jayu myanaxy.

¹⁴ Van'it tse'e je Jesús va'ajts vya'nuxjidi:

—Ta xa je'e ve'e y'aa'k je Lázaro. ¹⁵ Xoojntkpts atse'e ku atse'e jem tunkave'na ku ve'e tuy'aa'k, kux ve'eme'e nuyojk oy miits kajxta jetse'e ñuyókat je mjaanchja'vinda. Ax ja'muts du'ixumda.

¹⁶ Je Tomás juu' ve'e tyijtup Xeen Onuk, jidu'um tse'e dunuujmi je myu'ixpajkpatajk:

—Ja'mda jetse'e ya Jesús nmaat'oo'kumdat.

Je Jesús xa je'e ve'e pane'e je jayu dujoojntykinmooyp

¹⁷ Ku ve'e je Jesús jye'y, maktaxxaj itanits je'e ve'e je Lázaro ñaxtajkini vye'na. ¹⁸ Je Jerusalén tse'e myutámip je Betania, kojkm legua naxyts je'e ve'e dumujékuma.

¹⁹ Ax numay tse'e je israeejlit jayu ojts duku'ixta je Marta jets je María, kojtsjot'amájivats je'e ve'e ñajxxti ku ve'e je y'ajchta y'aa'k. ²⁰ Ku tse'e je Marta je kats dumotu jets je'ype'e je Jesús, van'it tse'e du'anajkxi; je María, jéjats je'e ve'e tyak'aaj tyaaajñ. ²¹ Ku ve'e je Marta dumaatnavyaatji je Jesús, van'it tse'e dunuujmi:

—Maja Vintsán, pan yaja xa mitse'e kumve'ni, ka'ats atse'e je n'ajch kuy'aa'k. ²² Ax nmuja'vinuupts atse'e jets

pan ti ve'e m'amótup je Nte'yam, mmoojyjupts mits je'e ve'e.

²³ Jetse'e je Jesús ña'muxji:

—Joojntykpajknuvap je'e ve'e je m'ajch.

²⁴ Jetse'e je Marta y'atsaajv:

—Nnuja'vinup xa atse'e jets joojntykpajknuvap je'e ve'e ku ve'e je oo'kpatajk jyoojntykpajktinuvat, je xaaj ku ve'e je jayu yaktokimpayo'ynit.

²⁵ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Ats xa je'e ve'e pane'e je oo'kpatajk duyakjoojntykpajktup, nay atsts je'e ve'eva juu' ve'e je jayu dujoojntykinmooyp. Pan pants atse'e xjaanchja'vip, jya'aa'kanamts je'e ve'e, joojntykpajknuvaps je'e ve'e jado'k nax. ²⁶ Nujom tse'e pan pan jatye'e joojntykidup jets atse'e xjaanchjávada, ni je vin'ítats je'e ve'e ky-oo'k'oo'ktinit. ¿Mjaanchja'vipts mitse'e ve'em?

²⁷ Van'it tse'e je Marta y'atsaajv:

—Ve'em, Maja Vintsán, njaanchja'vip atse'e jets je Cristo mitse'e, je Nte'yam je y'Onuk, juu' ve'e vyinkoon jetse'e myiinnit yaja naxviijn.

²⁸ Ku tse'e ve'em vyaajñ, van'it tse'e je Marta ojts duvav je y'uts María. Jidu'um tse'e ayu'uts dunuujmi:

—Ta xa ve'e myets je yak'ixpajkpa, uxem tse'e mnukéx-aja.

²⁹ Koojyji tse'e du'amotunajxy, van'it tse'e je María tyeni jetse'e je Jesús dununujkx. ³⁰ Jeena tse'e kajpun pa'ayi vye'na je Jesús, jem joma ve'e je Marta dumaatnavyaatji. ³¹ Ku ve'e je israeejlit jayu juu' ve'e dukojt-sjot'amájidup je María jem tyak'am, je'e tse'e du'ixtu je María tyeni jetse'e jatyji pyítsum, van'it tse'e dupanajkxti, ve'eme'e dunasja'vidi jets je Lázaro ve'e najkx dunuya'axy joma ve'e ñaxtajki.

³² Ku tse'e je María jye'y joma ve'e je Jesús, van'it tse'e d̥vinkoxkteni, jetse'e d̥nuujmi:

—Maja Vintsán, pan yaja xa mitse'e kumve'ni, ka'ats atse'e je n'ajch kuy'aa'k.

³³ Ku tse'e je Jesús d̥'ix jets yaaxtupe'e je María jets je israeejlit jayu juu' ve'e myaatmejtstu, tsaachvinmaay tse'e jetse'e ñavyinma'yunmooyji. ³⁴ Van'it tse'e d̥'amotutuvi:

—¿Jómase'e tuxyaknaxtajkidini?

Jetse'e y'atsoojviji:

—Maja Vintsán, ja'mu jem jetse'e x'ixut.

³⁵ Yaax tse'e je Jesús. ³⁶ Van'it tse'e je israeejlit jayu vyaandi:

—Ixta vintso ve'e d̥tuntsak y'ijt.

³⁷ Jem tse'e juu' ve'e vaandu:

—Ya'a juu' ve'e je viints jayu d̥yakvin'ixpajknu, ¿ka'a tse'e kuy'o'yixji jetse'e je maa'yun kud̥tuujn jetse'e je Lázaro k̥kya'aa'k?

Ku je Lázaro jyooyntykpajknuva

³⁸ Van'it tse'e je Jesús ñavyinma'yunmooyjinuva jetse'e ñaajktámiji joma ve'e ñaxtajki je Lázaro. Aajntkts je'e ve'e y'ijt jetse'e to'k je maja tsaaj d̥'aku'uju. ³⁹ Jetse'e je Jesús vyaajñ:

—Yakke'ekta je tsaaj.

Van'it tse'e je Marta ña'muxji, je jama'aju je y'uts:

—Maja Vintsán, ita xa je'e ve'e xyoo'kpajkni!, kux maktaxxaj itani je'e ve'e y'aa'k.

⁴⁰ Ax jid̥'um tse'e je Jesús ña'muxji:

—¿Ka ve'emap atse'e tunva'añ jets pan mjaanch-ja'vipe'e, m'ixupts mitse'e je Nte'yam je myajin?

⁴¹ Van'it tse'e je tsaaj d̥yakkeekti. Van'it tse'e je Jesús jem tsajm tso pyat'ix jetse'e vyaajñ:

—Tata, nkukojtsjip ats mitse'e kux atse'e tuxkats'amotunaxy. ⁴² Nnuja'vip atse'e jets xa'ma ats mitse'e xkat-s'amotunaxy. Je'e kajxts atse'e nva'añ ya numay jayu je y'o'yin kajxta juu' ve'e yájada, jetse'e dujaanchjávadat jets mits atse'e xkejxp.

⁴³ Ku tse'e ve'em vyaajñ, van'it tse'e mak kkyajts:

—¿Lázaro, pítsumni jep!

⁴⁴ Van'it tse'e pyítsumni je Lázaro juu' ve'e uk'o'ok; vimpídutts je'e ve'e je kya'aj je tyek maat je vit jets je vyijjn je y'aaj vitúvinmats. Jetse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Nukejva'atsta jetse'e xmaso'oktat jetse'e ñajkxnit.

Ku je israeejlit jayu du'ukkojtsmojkti jetse'e je Jesús kudu-majtsti

(Mt. 26.1-5; Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2)

⁴⁵ Ya'a kajx tse'e numay je israeejlit jayu juu' ve'e je María ojts dukojtsjot'amájada, je'e tse'e dujaanchja'vidu je Jesús ku ve'e du'ixti juu' ve'e tyoon. ⁴⁶ Jem tse'e viijntava juu' ve'e ojts du'ixta je fariseotajk jetse'e dutukmumaajntykti juu' ve'e je Jesús tyoon. ⁴⁷ Van'it tse'e je fariseotajk ñay'amojkijidi maat je tee'tajk je vyintsanda jets pan pan jatye'e dunumájiduvap jep tsaptujkp, jetse'e vyaandi:

—¿Vintsose'e njátkimdat? Tyuump xa ve'e may je mújit nuja'vin je jayu. ⁴⁸ Pan nyakajjtjimdudup xa ve'e, anañujoma tse'e jyaanchjávajadat, van'it tse'e je rómaidt yakkutojkpa myétstat jetse'e duyakkutókidat ya nmaja tsaptajkamda jetse'e xpajkjimdinit ya n'ítamda ya nnaax-
amda.

⁴⁹ Ax to'kts je'e ve'e juu' ve'e Caifás duxaaj, je'e juu' ve'e je joojnt ve'nip tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta, je'e tse'e vaan:

—Ka'a xa miitse'e xtinujávada, ⁵⁰ ka'a tse'e xpayo'y-duva jets uu'm je n'o'yinamda je'e ve'e ku ve'e to'kji je

jayu duku'oo'kat je njáyuvamda jets ka'a ve'e ku ve'e kyutókiyut nujom je israeejlit jayu.

⁵¹ Ax ka je y'avintso vinma'yunapts je'e ve'e ve'em vyaajñ, je'e kajxe'e kuxe'e je joojnt vye'na tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta, je'e kajx tse'e vyaajñ kuxe'e je Nte'yam myoojyji ve'em je vinma'yun, vaan tse'e jets kyu'oo'kape'e je Jesús je israeejlit jayu.

⁵² Ax ka je'ejyap tse'e kyu'oo'kap, kyu'oo'kivap je'e ve'e pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap, ve'em tse'e duyaknay'amókajat nujom je Nte'yam je y'ónukta juu' ve'e tsuunidup muxim muyam yaja naxviijn. ⁵³ Je xaajji tse'e du'uknupaajmtkidi je israeejlit jayu juu' ve'e dunumájidup jetse'e kuduyak'oo'kti je Jesús.

⁵⁴ Je'e kajx tse'e je Jesús kyoo'knaajkke'xjini joma ve'e je israeejlit jayu, ñojk'óye'e chaa'n jem judéait y'it jootm jetse'e ñujkx jem kajpun kajxm juu' ve'e Efraín duxaaj, je vinva'ajts it mutam. Jem tse'e y'ijt je y'ixpajkpatajk maatta.

⁵⁵ Tuntáminup tse'e vye'na ku ve'e je israeejlit jayu je pascua xaaj dutóndat. Numay je jayu juu' ve'e tsoo'ndu may viijn, jem tse'e Jerusalén vyimpejtiti jetse'e ñaa-jkva'atsjadat namka'anume'e je pascua xaaj dupaa'ty.

⁵⁶ Y'ixtidupts je'e ve'e je Jesús. Ku ve'e jep maja tsaptujkp vye'nada, jetse'e ñay'amotutúvijidi:

—¿Vintsoš miitse'e mva'anda? Ka'a xa vine'e je Jesús myínut xaajiva.

⁵⁷ Távani tse'e je fariseotajk jets je tee'tajk je vyintsanda dupava'anda jets pan pane'e dunuja'vip joma ve'e y'it je Jesús, jetse'e du'avánadat, ve'em tse'e kuy'o'yixjidi jetse'e kudumajtsti.

12

*To'k je ta'axtajk dupaajmji je pa'ajk xoo'kpa naaj je Jesús
(Mt. 26.6-13; Mr. 14.3-9)*

¹ Jatojtuk xaaj tse'e kya'it vye'na jetse'e je pascua xaaj dupaa'tut, van'it tse'e je Jesús ñujkx jem Betania, jem joma ve'e chuuna je Lázaro juu' ve'e yakjoojntykpaajknuva.

² Jem tse'e je a'ox duyak'o'yidi je Jesús kajx, je Marta tse'e patto'nip; je Lázaro jets je javyaa'kxtajk, jem tse'e dumaat'a'óxidi je Jesús. ³ Van'it tse'e je María duyaknujix kojkm litro jo'n je pa'ajk xoo'kpa naaj jetse'e dupaajmji jem je Jesús tyékum. Va'ajts tsóvaxts je'e ve'e je pa'ajk xoo'kpa naaj jets tum je nardo aajy ojts pum. Van'it tse'e je vyaajy dutukpa't je Jesús je tyek. Nujom tse'e je tajk pya'ajkxoo'kpaajkkujx. ⁴ Van'it tse'e je Judas Iscariote kyajts, je Simón je myajntk, nuto'k je numakmejtsk ixpajkpada, je'e juu' ve'e je Jesús dupaamnup jem je jayu kya'm juu' ve'e tso'oxpajkjudup. Jidu'um tse'e vyaajñ:

⁵ —¿Tyajx tse'e nuyojk oy tukyayaktaa'k ya pa'ajk xoo'kpa naaj ax jo'n je meen juu' ve'e to'k joojnt numutún jetse'e je ayooova jayu kuyakmooydi?

⁶ Ax ve'em tse'e je Judas ñatyijji jets je'e kajxe'e ve'em vyaajñ kux je ayooova jayu ve'e tyukma'tp; ax ka'a tse'e, ve'em tse'e vyaajñ kux mee'tspe'e, je'e tse'e duk'a'mip je apajkin joma ve'e je meen dujayepta, jepji tse'e dupukán juu' ve'e jep pyaamdup. ⁷ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Maso'okú, kyoojnuk xa ya'a ve'e taav jetse'e tudu'a-paamdúka ats je nnunaxtajkin. ⁸ M'íttap xa miitse'e xa'ma je ayooova jayu maatta; jets ats, ka'ats atse'e n'ítut xa'ma miits maatta.

*Ku je tee'tajk du'ukkojtsmojkti jetse'e je Lázaro ku-
duyak'oo'kti*

⁹ Numay tse'e je israeejlit jayu dunuja'vidi jets jeme'e Betania je Jesús; najkxtu tse'e jem, ka je Jesús kajxjyap, je'e kajxpa ve'e jetse'e je Lázaro du'íxtuvat, je'e juu' ve'e je Jesús yakjoojntykpajknuva ku ve'e y'uk'aa'k. ¹⁰ Van'it tse'e je tee'tajk je vyintsán dukojtsmojkti jetse'e kuduyak-jay'oo'kjuduva je Lázaro ¹¹ je'e kajx ku ve'e numay je israeejlit jayu myasookjidini jetse'e je Jesús dujaanchja'vidi.

Ku je Jesús tyajki jep Jerusalén

(Mt. 21.1-11; Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40)

¹² Je ku'óxit tse'e je numay jayu juu' ve'e ojtstu jem Jerusalén pascua xaajiva, je'e tse'e je kats dumótudu jets je'yavaampe'e je Jesús jem jerusaleenit kyajpun kajxm, ¹³ van'it tse'e dupapajkti je tuuxux aajy jetse'e du'anajkx-idi je Jesús, makk tse'e jidu'um kyojtsti:

—¡Yakmaja yakjaancha xa ve'e je Nte'yam y'ijtnit! ¡Yak'oñukojtsip xa ya'a ve'e ya Israeejlit Jayu Yakkutojkpa juu' ve'e miimp je Maja Vintsán kajx!

¹⁴ Van'it tse'e je Jesús duyakjay'íxtiji to'k je burro, jetse'e dutuktsuuni, ve'em ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

¹⁵ Kadi mtsa'agada, jerusaleenit jáyuda, ixta jets jeme'e burro ni'kxm jye'ya je myakkutojkpada.

¹⁶ Ka'a tse'e duvinmótudi je y'ixpajkpatajk juu' ve'e toojnju kojtsju; távani ve'e je Nte'yam duyakmaja duyakjaancha vye'na je Jesús, van'it tse'e dujaa'myejtsti jets ve'eme'e tyoojnji kyojtsji nujom juu' ve'e ijtp je Jesús kajx jep Kunuu'kx Jatyán kujxp.

¹⁷ Je numay jayu juu' ve'e ijttu je Jesús maat van'it ku ve'e duyaxpítsum je Lázaro joma ve'e y'uknaxtajki jetse'e duyakjoojntykpajknuva ku ve'e y'uk'aa'k, je'e tse'e myaajntyktu juu' jatye'e y'ixtu. ¹⁸ Numay tse'e je jayu du'anajkxidi je Jesús kux myótudu ve'e je maja nuja'vin

juu' ve'e tyoon maat je Lázaro. ¹⁹ Van'it tse'e je fariseotajk ñavyaajnidi:

—Íxtats n'it jets ka'a ve'e y'oya juu' ve'e njatonu-va'numdup, nujom xa ve'e je jayu tyumpanujkxju.

Ku je jayu juu' ve'e ka je israeejlitap, je'e tse'e du'íxtidu je Jesús

²⁰ Je'yduva tse'e xaajiva je jayu juu' ve'e ka je israeejlitap jem Jerusalén, je Nte'yamts je'e ve'e vyinjavavaandup vyintsa'agavaandup. ²¹ Van'it tse'e je jayu ðuvinkutámidi je Felipe, betsáidait jayu je'e ve'e, jem galiléait y'it jootm, jetse'e ðumunoo'kxtkti. Jidu'um tse'e ðunuujmidi:

—Je Jesús xa aatse'e nja'ixuvaampy.

²² Van'it tse'e je Felipe ojts ðuvaajña je Andrés, jetse'e numejtsk ojts ðuvaajnjada je Jesús. ²³ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Távani xa ve'e je tiempo jye'yni jets atse'e ntsaach-paatnit jetse'e ats je nmajin ñuke'xnatákat, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp. ²⁴ Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, pan ka'a xa ve'e to'k je trigo taamt ñaxkada'aky jeja naxkujx, jetse'e myux, jetse'e vyintókini je pi'k trigo taamt juu' ve'e tuy'it, to'k je trigo pajkjamts je'e ve'e y'ítut; ax pan vintókipts je'e ve'e je'e kajx ku ve'e myux, ta'map tse'e ooy. ²⁵ Pan pan xa ve'e nuyojk ðutsojpk je ñaxviiñit joojntykin jets ka'a ve'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, yakvintókiyupts je'e ve'e; ax pan pan tse'e ðumasooknup je ñaxviiñit joojntykin kuxe'e ðutsak nuyojk je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, jyajejpnupts je'e ve'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ²⁶ Pan pan tse'e ðutsojpk jets atse'e xmutónut xmupákut, va'ants atse'e xpaminu; pan jómats atse'e n'it, jéjats je'e ve'e y'ijtpat. Pan pan xa atse'e

xmutoomp xmupajkp, mo'ojupts je'e ve'e je majin ats je nTee'.

Ku je Jesús du'ava'ni je y'oo'kun

²⁷ 'Ooy xa atse'e ntunnavyinma'yunma'aju. ¿Vintsos atse'e kunva'añ? ¿Va'anup ats vine'e: "Tata, kadi xyakjaty jets atse'e xtukkada'akut ya tsaachpaatun"? Ka'a xa atse'e ve'em nva'anut kux ya'aam atse'e nnumiimp. ²⁸ Tata, va'an tse'e dutunju jetse'e je jayu mvinjávajat mvintsá'agajat.

Van'it tse'e to'k je ayook yakmotu juu' ve'e jem tsapjootm tsoo'mp. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Ta atse'e ntun juu' atse'e je jayu xtukvinja'vip xtukv-intsa'kip, njaa'któnupts atse'e juu' atse'e je jayu xjaa'k-tukvinjávap xjaa'ktukvintsá'agap.

²⁹ Je numay jayu juu' ve'e jem ijttu jetse'e du'amotuna-jxti, je'e tse'e vaandu jets je añu ve'e yaax, jem tse'e juu' ve'e vaanduva:

—To'k xa ve'e je ángeles tumyukatsju.

³⁰ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Ka ats kajxap xa ve'e ya ayook tuyakmotu, miits kajxta ya'a ve'e. ³¹ Uxyam tse'e yak'ixut pan tyajxe'e je tsaachpaatun yakmooydinit je jayu juu' ve'e dukakuvajktup je Nte'yam, uxyamts atse'e mpavojpnit je ko'oyjáyuvap juu' ve'e duyakkutojkjip je jáyuda juu' ve'e je Nte'yam dutso'oxpajktup. ³² Ku atse'e xyakkajxmpojktutat, van'itts atse'e nujom je jayu nvóvut jetse'e y'ijttinit joma ve'e ats.

³³ Je'e tse'e je jayu tyukvinmotu jets vintsos ve'e y'oo'kut ku ve'e vee'n je it ñáxut. ³⁴ Ax van'it tse'e je numay jayu y'atsoojvjidi:

—Ve'em xa aatse'e n'amotunajxy jep Kunuu'kx Jatyán kujxp jets xa'ma kajxe'e je Cristo jyoojntykinit, ¿ax vintsots mitse'e mva'añ jets tun vinkopk je'e ve'e jets

mitse'e m'oo'kut ku ve'e je jayu myakkajxmpojtukjut? Pan m'oo'kp xa mitse'e, ka mítsapts je'e ve'e je Cristo. ¿Ti jayu ve'e mnatyijju juu' ve'e nupaamduka ijtp?

³⁵ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvjidi:

—Ve'em xa atse'e ax jo'n to'k je kujajpa je kuta'kxpa. Jaa'k'ítup xa atse'e miits maatta javee'n. Yo'oyda namvaate'e xmaadada je kujajpa je kuta'kxpa, ve'em tse'e mkapaa'tjadat je akoo'ts it, kux pan pane'e yo'yp jeja akoo'ts it jaat, ka'ats je'e ve'e dunujava pan joma tso ve'e ñujkx. ³⁶ Jaanchjávada ats namvaat atse'e n'it miits maatta, ve'em tse'e m'íttat ax jo'n je jayu juu' ve'e jeja ajajtk it jaat yo'yp.

Ku tse'e ve'em vyaajñ, van'it tse'e chaa'n, ka'ats je'e ve'e ñaajknuke'xnatajkiji.

Je'e pan tyajx kajxe'e je israeejit jayu je Jesús dukajaanchja'vidi

³⁷ Jyatoon tse'e je Jesús may je mújit nuja'vin jeja je jayu vyinkujkta, ax ka'a tse'e je jayu jyaanchja'vijidi. ³⁸ Van'it tse'e tyoojnji je ayook juu' ve'e jyaay je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa Isaías. Jidu'um tse'e dujaajy:

Maja Vintsán, ¿pan tse'e dujaanchja'vip juu' aatse'e n'ava'nip, pane'e tuxyaknuke'xnatajkija je mkutojkun? Jidu'um tse'e dujaajy.

³⁹ Ax ve'em tse'e kya'o'yixjidi jetse'e dujaanchjávadat je Jesús kux jaayva ve'e je Isaías jidu'um:

⁴⁰ Je Nte'yam xa ve'e paajmjudu viints jets makk je kyuvajkta, ve'em tse'e juu' duka'íxtat jetse'e juu' dukavinmótudat, ka'ats atse'e xnuminuva'andat jets atse'e nyakjotkada'aktat.

⁴¹ Je'e kajx tse'e ve'em dujaajy je Isaías kux y'ixe'e je Jesús je myajin jetse'e je Jesús du'ava'ni.

⁴² Jyave'ema tse'e, nūmay tse'e je israeejlit jayu juu' ve'e dūnūmájidup, je'e tse'e dujaanchja'vidu je Jesús; ax ka'a tse'e je jayu dutuknuja'vidi kux cha'kidupe'e je fariseo-tajk je'e kajx ku ve'e kyoo'kyakkuvajktinit jep tsaptujkp; ⁴³ nuyojke'e dūtsokta je majin juu' ve'e je jayu moojyjudup jets ni ka'a ve'e je majin juu' ve'e je Nte'yam yajkyp.

Je Jesús je kyats je y'ayook kajxe'e je jayu yaktokimpayo'ynit

⁴⁴ Van'it tse'e je Jesús makk kyajts, jetse'e vyaajñ:

—Pan pan xa atse'e xjaanchja'vip, ka átsjyapts je'e ve'e xjaanchja'vip, ज्याanchja'vivapts je'e ve'e ats je nTee', juu' atse'e xkejxp. ⁴⁵ Pan pants atse'e x'ixp, y'ixpapts je'e ve'e pan atse'e xkejxp. ⁴⁶ Ve'em ax jo'n je kujajpa je kuta'kxpa, ve'emts atse'e nmiijn yaja naxviijn; pan pants atse'e xjaanchja'vip, ka'a tse'e tyánut jeja akoo'ts it jaat. ⁴⁷ Ax pan pan tse'e du'amotunajxp ats je nkats je n'ayook jetse'e dukamajapum, ka ats kajxapts je'e ve'e yakmooynit je tsaachpaatun juu' ve'e xa'ma kajx ijtnup, kux ka je'ep xa atse'e nnumiimp yaja naxviijn jets atse'e je jayu nmooynit je tsaachpaatun juu' ve'e xa'ma kajx ijtnup, je'e ve'e jets atse'e je jayu nmooynit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ⁴⁸ Pan pan xa atse'e xkakuvajkp jetse'e dukakuvuk juu' atse'e nkajtsp, jémanits je'e ve'e juu' kajx je'e ve'e yakmooynit je tsaachpaatun juu' ve'e xa'ma kajx ijtnup; je'e juu' atse'e nkajtsp, je'e kajx tse'e ve'em jyajtnit je xaaj ku ve'e je jayu yaktokimpayo'ynit. ⁴⁹ Kux ka ya n'avintsō vinma'yun kajxap xa atse'e juu' nkats, ats je nTee', juu' atse'e xkejxp, je'ets atse'e xtuk-pavaan juu' atse'e nkajtsp. ⁵⁰ Ax nmuja'vipts atse'e jets juu' ve'e ats je nTee' pyavaampy, yajkypts je'e ve'e je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. Ax ve'em tse'e, pan juu'ts atse'e nkajtsp, ve'emts ats je'e ve'e nkats ax jo'n atse'e je nTee' xnuujmi.

13

Ku je Jesús dupakpuj je y'ixpajkpatajk

¹ Jado'k xaajji tse'e kya'it jetse'e je pascua xaaj dupaa'-tut, je xaaj ku ve'e je israeejlit jayu dujaa'myé'tsta vintso ve'e je Nte'yam ojts duyakpítsumni je jyujpit jáyuda jem Egipto. Nūja'vi tse'e je Jesús jets tā ve'e dupaatni pan vin'ite'e dumasooknit ya naxviijnit it jetse'e vyimpijtnuvat joma ve'e je Tyee'. Chojkam je'e ve'e je jyayu juu' ve'e yaja naxviijn, ax uxyam tse'e duyaknūke'xnatáka jets ooye'e dūtuntsak.

²⁻³ Távani tse'e je Satanás duyakvinmama'yaty vye'na je Judas Iscariote, je Simón je myajntk, jetse'e je Jesús dupaamnit jem je jayu kya'm juu' ve'e tso'oxpajkjjudup. Nūja'vi ve'e je Jesús jets jeme'e chaa'n joma ve'e je Nte'yam jets najkxnuvape'e jem, jetse'e je Tyee' myokyajxi je kutojkun. Ajxtktup tse'e vye'nada a'óxiva, ⁴ van'it tse'e je Jesús tyeni, je vyitani'kx duyakkeek, jetse'e ñatyuktiintsoojmji jado'k je vit. ⁵ Van'it tse'e je tsoxk naaj du'ate'mi jem apajkin jootm jetse'e dupakpoj'ukvaajñ je y'ixpajkpatajk, jetse'e duyaktaatsni je tyekta maat je vit juu' ve'e natyuktiintsoojmju.

⁶ Ku tse'e je Simón Pedro dūtukje'y jetse'e dupakpójut, van'it tse'e je Pedro vyaajñ:

—Mits, Maja Vintsán, ¿mits atse'e xpakpojuvaamp?

⁷ Jetse'e je Jesús y'atsaajv:

—Ka'a ve'e xnujjava ti atse'e ntuump; ux'ooknum tse'e xnujávát.

⁸ Ax jidu'um tse'e je Pedro ña'muxji:

—Ni je vin'ita xa ats mitse'e xkapakpójut.

Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Pan ka'a xa ats mitse'e mpakpuj, ka'a tse'e tii x'uk-jajeyjpnit ats maat.

⁹ Jetse'e je Simón Pedro y'atsaajv:

—Pan ve'emame'e, Maja Vintsán, ka ats ya ntékjyap tse'e mpójup, pojpa to'k aaj ats ya nka'aj jets ats ya nkuvajk.

¹⁰ Jetse'e je Jesús ña'muxji:

—Pan pan xa ve'e tsi'ivani, ka'a tse'e vyinkopka jetse'e jyaa'kva'atsut, je tyekji ve'e, kux va'ajtsani ve'e nujom. Mva'ajtsani xa miitse'eda, óyame'e kyah'anañujoma.

¹¹ Je'e kajx tse'e vyaajñ jets ka'a ve'e anañujoma vya'a-jtsada kux ñuja'vinup je'e ve'e jets pane'e paajmjínup jem je jayu kyá'm juu' ve'e tso'oxpajkjúdup.

¹² Ku ve'e dupakpojkaixti, van'it tse'e je Jesús je vyitani'kx dupaamnuva, jetse'e y'ajxtknuva a'óxiva, jetse'e dunujmídi:

—¿Mvinmótudu tse'e taav juu' ats miitse'e tuntoojnjada? ¹³ Miits atse'e xtijtup Yak'ixpajkpa jets Maja Vintsán, pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e jetse'e ve'em xkótstat, kux je'em xa atse'e; ¹⁴ ax pan atsts miitse'e tumpakpojta, ats, je mMaja Vintsanda jets je mYak'ixpajkpada, ve'em tse'e dutsojkpa jetse'e mnapyakpojjuduvat to'k jado'k. ¹⁵ Ve'em ats miitse'e tuntoojnjada ax jo'n je toompa dumutún je vyintsán; tonda tse'e ve'em to'k jado'k. ¹⁶ Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, jets ni pan toompa ve'e ve'em dukanumaja ax jo'n je vyintsán, jets ni pan kukátsiva ve'e ve'em dukanumaja ax jo'n je'e juu' ve'e kejjup; nay ve'empats miitse'eda, ka'a ve'e xnumájada ax jo'n ats. ¹⁷ Pan mnuja'vidup xa ya'a ve'e jetse'e xkutyóndat, xoon tse'e m'ijttinit.

¹⁸ Ka anañujómap ats miitse'e ntijta, nnuja'vinup xa atse'e pan pan jaty atse'e nvinkoon, kux nupaamdukani je'e ve'e jetse'e tyónjut je Kunuu'kx Jatyán juu' ve'e vaamp jets vintso atse'e njátut. Jidu'um tse'e vya'añ: “Je'e juu' atse'e nmaatkaayp nmaat'uukp, je'ets atse'e xnuva'kumpijtnup.” Jidu'um tse'e vya'añ. ¹⁹ Too'vajkp xa

atse'e n'ava'ni jets je'e atse'e, jets ku ve'e tyónjut, van'it tse'e xjaanchjávadat jets je'em atse'e juu' atse'e nkojts. ²⁰ Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, pan pane'e dukuvajkp je'e pan atse'e nkejxp, ve'emts je'e ve'e ax jo'n atse'e kuxkuvujk; ax pan pants atse'e xkuvajkp, ve'emts je'e ve'e ax jo'n kudukuvujk pan atse'e xkejxp.

Ku je Jesús du'ava'ni jets je Júdase'e pámjup jem je jayu kya'm

juu' ve'e tso'oxpajkjjudup

(Mt. 26.20-25; Mr. 14.17-21; Lc. 22.21-23)

²¹ Ku ve'e ve'em je Jesús vyaajñ, navyinma'yunmoojyju tse'e ooy jetse'e va'ajts juu' dukajts:

—Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, jets nuto'ke'e miitsta, je'ets atse'e xpámup jem je jayu kya'm juu' atse'e xtso'oxpajktup.

²² Van'it tse'e je y'ixpajkpatajk ñavyin'ix'apítsumjidi to'k jado'k kux ka'a ve'e dunujávada pan pane'e yaktijp.

²³ To'k je ixpajkpa juu' ve'e je Jesús ooy tyuntsojk, jeja tse'e je'e pya'ayi kyay. ²⁴ Van'it tse'e je Simón Pedro vya'muxji jetse'e je Jesús du'amotutúvat pan pane'e tyijp.

²⁵ Van'it tse'e ñamyaj'aa'kpejtji jeja je Jesús kyakaviijn, jetse'e du'amotutúvi:

—Maja Vintsán, ¿pants je'e ve'e?

²⁶ Jetse'e je Jesús y'atsaajv:

—Va'an ats ya tsapkaaky duyakmuju; ax pan pants atse'e nmooyp, je'ets je'e ve'e.

Ax ku tse'e je tsapkaaky duyakmuj, van'it tse'e dumoojy je Judas, je Simón Iscariote je myajntk. ²⁷ Távani tse'e yakma'a vye'na, van'it tse'e je Satanás tyajki jem jya'vin kajxm, jetse'e je Jesús ña'muxji:

—Pan ti ve'e mtonuvaampy, jatyji tse'e tonu.

²⁸ Ax ni p̄ana tse'e duk̄anuja'vi juu' ve'e jem kaaydup vye'na jets p̄an tyajxe'e ve'em d̄unuujmi. ²⁹ Je Judas tse'e je meen duk̄oojnukp, je'e kajx tse'e jem juu' ve'e vinmaaydu jets je'e ve'e je Jesús tyijp jets je pascua xaaj ve'e najkx dupatjoya ukpu je ayooova jayu ve'e najkx duma'a juu'. ³⁰ Ku ve'e je Judas duk̄aajn je tsapkaaky, van'it tse'e pyítsumni. Koo'tsani tse'e je it vye'na.

Je nam pava'nun

³¹ Távani tse'e je Judas pyítsumni vye'na, van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—Uxyam tse'e nuk̄e'xnatáka tyánut ats je nmajin, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp, uxyam tse'e nuk̄e'xnatáka tyaampat je Nte'yam je myajin je jyaanchin ats kajx. ³² Ax p̄an nuk̄e'xnatáka tse'e tyañ je Nte'yam je myajin je jyaanchin ats kajx, viinm tse'e je Nte'yam duyaknuk̄e'xnatákat ats je nmajin. Tun vee'njits ya'a ve'e ya it ñáxut jetse'e tyónjut kyótsjut. ³³ Onukta, tun javee'nji xa atse'e njaa'k'ítut miits maatta. X'íxtadap xa atse'e; ax nay vanxúpjam tse'e ax jo'n atse'e nnuujmidi je israeejlit jayu juu' ve'e uu'm maat ka'ijttup, vanxúpjamts ats miitse'e nnuujmiduva: Ka'a xa ve'e m'o'yixjada jetse'e mnajkxtat joma atse'e nnujcx. ³⁴ Ya nam pava'nun ats miitse'e nyaktaajnidup: Nachókjada to'k jado'k. Ve'em ax jo'n ats miitse'e tuntsokta jo'n, ve'emts miitse'e mnachókjadat to'k jado'k. ³⁵ P̄an mnachojkjudup xa ve'e to'k jado'k, ñujávadap tse'e anañujoma je jayu jets ats je n'ixpajkpatajk miitse'eda.

*Ku je Jesús du'ava'ni jets je Pedro ve'e kanatyukpákjup
(Mt. 26.31-35; Mr. 14.27-31; Lc. 22.31-34)*

³⁶ Van'it tse'e je Simón Pedro y'amotutúviji:

—Maja Vintsán, ¿jómase'e mnujcx?

Jetse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Joma xa atse'e nnuj^{jkx}, ka'a tse'e uxyam m'o'yixju jets atse'e xpatsoo'n^{ut}, ux'ooknume'e.

³⁷ Van'it tse'e je Pedro ña'muxji:

—Maja Vintsán, ¿tyajx^{ts} atse'e xka'o'yixjunum jets ats mitse'e mpatsoo'n^{ut}? Nayja'vijup xa atse'e jets atse'e n'oo'kut mits kajx.

³⁸ Jetse'e je Jesús y'atsoojvji:

—¿Mnaja'vijupe'e jetse'e m'oo'kut ats kajx? Tyúvam xa ats mitse'e nnuujma, vaampam atse'e, ka'anume'e je na'atseev y'aya'axy vye'n^{at}, mutoojk náxipts ats mitse'e xkanatyukpukju vye'n^{at}.

14

Ni pana ve'e kyaje'ya joma ve'e je Dios Tee' pan ka'a ve'e je Jesús dujaanchjáva

¹ 'Kadi mnavyinma'yunmo'ojada. Jaanchjávada je Nte'yam, jaanchja'viduvats ats. ² Jem ats je nTee' tyak'am, jem xa ve'e ooy je it tyunjatyju joma ve'e je jayu chaa-nat; pan ka'a ve'e kuvye'ema, tats ats miitse'e je xyup nvaajnjada. Ax najkxuts ats je it du'apaamduka joma ve'e m'ijttinit. ³ Ax kuts ats miitse'e najkx je it n'apaajmtkijada, van'itts atse'e nmiinnuvat jets ats miitse'e min nyaktsoo'ndini, ve'em tse'e jem m'ijttuvat joma ve'e ats. ⁴ Mnuja'vidup xa miitse'e joma atse'e nnuj^{jkx}, mnuja'viduvap tse'e je too'.

⁵ Van'it tse'e je Tomás ña'muxji:

—Maja Vintsán, ka'a xa aatse'e nnujava pan joma mitse'e mnuj^{jkx}, ¿vintsots aatse'e nnujáv^{at} je too'?

⁶ Jetse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Ve'em xa atse'e ax jo'n to'k je too', ats kajx tse'e je jayu jye'ya joma ve'e je Nte'yam, ats kajx tse'e je jayu dunujava je tyuv je'e, ats kajx tse'e je jayu jyoojntyka,

ni pana ve'e jem kyaje'ya joma ve'e ats je nTee' pan ka'a atse'e xjaanchjáva.

⁷ Pan kux'íxada xa ats miitse'eda, kux'íxaiduvats miitse'e ats je nTee'; ax m'íxada tse'e uxyam, jets ta tse'e x'ixta.

⁸ Van'it tse'e je Felipe ña'muxji:

—Maja Vintsán, tuk'ixus aats to'k aaj je mTee', je'ets aatse'e ntukjotkada'akup.

⁹ Jetse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Mits, Felipe, jékani xa atse'e n'it miits maatta, ¿ka'anum ats mitse'e x'ixa? Pan pan xa atse'e x'ixp, y'íxpapts je'e ve'e ats je nTee'. ¿Ax tyajxts ats mitse'e x'amotu jets ats miitse'e ntuk'ixtat ats je nTee'? ¹⁰ ¿Ka'a mitse'e xjaanchjáva jets jem atse'e je nTee' jya'vin kajxm n'it jets yam je'e ve'e ats nja'vin kajxm y'ijtpa? Juu' jaty atse'e nkajtsp, ka ya n'avintso vinma'yunapts ats je'e ve'e nkats. Ats je nTee', juu' ve'e ijtp yam ats nja'vin kajxm, je'e tse'e dutoomp juu' jaty atse'e ntuump. ¹¹ Jaanchjávada jets jem atse'e je nTee' jya'vin kajxm n'it, jets ats je nTee', yam je'e ve'e ats nja'vin kajxm y'ijtpa; uk pan ka'ats ats miitse'e xjaanchjávada, jaanchjávadats ats je'e kajx juu' jaty atse'e ntuump. ¹² Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, pan pan xa atse'e xjaanchja'vip, je'ets je'e ve'e tyoompap juu' jaty atse'e ntuump, jetse'e dujaa'któnup juu' ve'e jyaa'knumájip, kux najkxp atse'e joma ve'e ats je nTee'. ¹³ Ax pan tits miitse'e m'amótudup ats kajx, atsts je'e ve'e ntónup, ax ve'em tse'e nuk'e'xnatáka tyánup je Nte'yam je myajin je jyaanchin ats kajx, ats, je'e je y'Onuk. ¹⁴ Ats xa ve'e ntónup jyatía pan juu' miitse'e m'amótudup ats kajx.

Ku je Jesús je kojstán duyaktaajñ jets kyéxupe'e je Espíritu Santo

¹⁵ 'Pan xtsojktup xa ats miitse'e, kutyóndats ats je mpava'nun. ¹⁶ Ax n'amótuvupts atse'e je nTee' jetse'e mkejxuxjadat jado'k pane'e m'ix'ítjadap jetse'e xa'ma kajx y'ijtnit miits maatta. ¹⁷ Je Espíritu Saantots je'e ve'e, je'e juu' ve'e tyúvam juu' dutoomp dukojtsp. Pan pan jatye'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijnit je kyo'oy je'e, ka'a tse'e y'o'yixjada jetse'e dukuváktat je Espíritu Santo, kux ka'a ve'e du'ixta jets ni ka'a ve'e du'ixada; ax m'ixadats miits je'e ve'e, kux m'ijttup miitse'e je'e maat uxvam jets jem tse'e mja'vin kajxmda y'ítut. ¹⁸ Ka'a xa ats miitse'e nmaso'oktat ax jo'n je ku'aa'k ónuuk kum'ijtti, mi-innuvap xa atse'e jets atse'e n'ítut miits maatta. ¹⁹ Vee'n ya'a ve'e ya it ñaxut jets atse'e xko'o'k'íxtinit je jayu juu' ve'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijnit je kyo'oy je'e; ax miits, x'íxtapts ats miitse'eda. Mjoojntykidinup xa miitse'e kux joojntykip atse'e. ²⁰ Je xaaj tse'e xnujavadat jets jem atse'e je nTee' jya'vin kajxm n'it jets yam miitse'e ats nja'vin kajxm m'ijttuva, nay ve'empats atse'e jem miits mja'vin kajxmda n'it. ²¹ Pan pan xa ve'e dunuja'vip ats je mpava'nun jetse'e dukutyún, je'ets je'e ve'e pan atse'e xtsojqp, tsojkjuvaps je'e ve'e ats je nTee' pan pan atse'e xtsojqp, ax ntsojqpapts ats je'e ve'e jets atse'e nnaajknuke'xnatákajat jeja je'e vyinkujk.

²² Van'it tse'e je Judas ña'muxji, juu' ve'e ka je Iscaríoteap:

—Maja Vintsán, ¿tyajxse'e mnaajknuke'xnatákajat aats nvinkujk jets ka'a ve'e jeja je'e vyinkujkta pan pan jatye'e je naxviijnit je kyo'oy je'e dumaatnavyaa'njudup?

²³ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Pan pan xa atse'e xtsojqp, kyutyuumpts je'e ve'e juu' atse'e nkajtsp, tsojkjuvaps je'e ve'e ats je nTee', jets aatse'e nmínut, ats jets ats je nTee', jets aatse'e jem je'e jya'vin kajxm n'ítut. ²⁴ Pan pan xa atse'e xkatsojqp, ka'ats

je'e ve'e dukutyún juu' atse'e nkajtsp. Je ixpajkun juu' ve'e m'amotunajxtup, ka átsapts je'e ve'e nje'e, ats je nTee' je'e ve'e jye'e, je'e juu' atse'e xkejxp.

²⁵ 'Nvaajnjidup xa ats miits ya'a ve'e nuvinxup miitse'e m'itta ats maat. ²⁶ Je Espíritu Santo, juu' ve'e m'ix'ítjadap jetse'e ats je nTee' mtuknukéxjadat ats kajx, je'e tse'e mtuknuja'vikáxjadap jetse'e mtukjaa'myétsjadat nujom juu' ats miitse'e nvaajnjidup.

²⁷ 'Oy joot ats miitse'e nyaktanda, ats je n'oy joot ats miitse'e nmooydup; ka ve'emap ats miitse'e nyaktanda ax jo'n duyaktanda pan pan jatye'e je naxviijnít je kyo'oy je'e dumaatnavyaa'njudup. Kadi mnavyinma'yunmo'ojada jets kadi mtsa'agada. ²⁸ X'amotunajxtu atse'e ku atse'e nvaajñ jets najkxp atse'e, ax miinnuvapts atse'e jets atse'e n'ijtnuvat miits maatta. Pan kuxtsóktats atse'e, kumxoqjntkti tse'e ku ve'e xmótudi jets najkxp atse'e joma ve'e ats je nTee', kux jyaa'knúmájip je'e ve'e jets ni ka'a ve'e ats. ²⁹ Ntunvaajnjidu xa ats miits ya'a ve'e ku ve'e ve'em kyajatyna; ku ve'e ve'em jyátut, van'itts atse'e xjaanchjávadat to'k aaj to'k joot.

³⁰ 'Ka'a xa ats miitse'e vinjo'n n'ukjaa'kmaatnakyojtsjindinit, kux miimpe'e je ko'oyjáyuvap juu' ve'e duyakkutojkip je jáyuda juu' ve'e je Nte'yam dutso'oxpajktup. Ni vinxúpats ats je'e ve'e xkayakkutujkja. ³¹ Ax ntónuupts ats je'e ve'e juu' ve'e ats je nTee' xtukupavaan, ve'em tse'e je jayu dunujávadat jets ntsajkp atse'e je nTee'. Ténadats jets duja'mda.

15

Je tsaaydum aa'ts jets je y'axén tukmu'a'ixmojkin

¹ 'Ve'em xa atse'e ax jo'n to'k je tsaaydum aa'ts; ax ats je nTee', ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e dukayoop dukatoomp. ² Jets ats je njáyuda, ve'emts je'e

ve'eda ax jo'n je tsaaydum aa'ts je y'axenda. Je'e juu' ve'e dukayoop dukatoomp je tsaaydum aa'ts, kyustsujkpts je'e ve'e oyjuu' axena juu' ve'e kata'mip; ax je axén juu' jatye'e ta'mip, tyuktsojkvaachpts je'e ve'e jetse'e ve'em jyaa'kta'mat. ³ Mva'ajtsanda xa miitse'eda je kats je ayook kajx juu' ats miitse'e tunvaajnjada. ⁴ To'k muk tse'e m'ijttinit ats maat jets atse'e n'ijtpat to'k muk miits maatta. Ka'a ve'e je axén ty'a'ma pan ka'a ve'e y'it to'k muk je y'aa'ts maat. Ax ve'emts miitse'eda ax jo'n je axén juu' ve'e kata'mip pan ka'a ve'e m'itta to'k muk ats maat.

⁵ Ve'em xa atse'e ax jo'n je tsaaydum aa'ts; miits tse'eda ax jo'n je axenda. Pan pan jaty xa ve'e ijtp to'k muk ats maat jets atse'e n'it to'k muk je'e maat, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je axén juu' ve'e ooy tunta'mip, kux pan ka'a xa ve'e m'itta to'k muk ats maat, ka'a tse'e m'o'yixjada jetse'e juu' xtóndat. ⁶ Pan pan xa ve'e ka'ijtp to'k muk ats maat, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je axén juu' ve'e yaktukvijsvaatsp jetse'e tyaatsni, je'e tse'e yakpakmojkp jetse'e jem janjootm yakpum. Jem tse'e tyooyini.

⁷ Pan m'ijttup xa ve'e to'k muk ats maat jetse'e xyak'ít-tat jem mja'vin kajxmda juu' atse'e nkajtsp, amótudats pan ti ve'e mtsojktup, ax myakmo'odap tse'e. ⁸ Yakmaja yakjaancha tse'e y'it ats je nTee' ku ve'e m'ittat ax jo'n je tsaaydum axén juu' ve'e ooy tunta'mip, ve'em tse'e mnuke'xnatákadat jets ats je n'ixpajkpa miitse'eda. ⁹ Ntsojktupts ats miitse'eda, ve'em ax jo'n atse'e je nTee' xtsak; jaa'kyak'ítta ats je ntsojkun jem mja'vin kajxmda. ¹⁰ Pan mkutyoondup tse'e ats je mpava'nun, mnaajk'ít-jadapts miitse'e ats je ntsojkun maat, ve'em ax jo'n atse'e nkutyún ats je nTee' je pyava'nun jets atse'e nnaajk'ítju je'e je chojkun maat.

¹¹ Nvaajnjidupts ats miits ya'a ve'e jetse'e xjayejp-tinit ats je nxoojntkun jem mja'vin kajxmda, ax ve'em

tse'e pu'uk avaada mxoojntktinit. ¹² Ya'a xa ve'e ats je mpava'nun: Nachókjada to'k jado'k, ve'em ax jo'n ats miitse'e tuntsokta jo'n. ¹³ Ka'a xa ve'e y'ukjéjini nuyojk je tsojkun ax jo'n je tsojkun ku ve'e je jayu duku'oo'ka pan pan jatye'e myaatnayja'vijidup. ¹⁴ Miitsta xa je'e ve'eda juu' atse'e nmaatnayja'vijidup pan mtoondupe'e juu' ve'e ntukpavaandup. ¹⁵ Ka'a ats miitse'e n'uktijtinit toompada, kux je toompa, ka'a je'e ve'e dunujava pan ti ve'e je vyintsán tyuump. Je'e ats miitse'e ntijta jayu juu' atse'e ooy ntunmaatnayja'vijidup, kux ntuknuja'vidu ats miitse'e nujom juu' atse'e n'amotunajx juu' ve'e ats je nTee' kyojts. ¹⁶ Ka miitsap xa atse'e xvinkoõndu; ats miitse'e nvinkoõndu jetse'e mpaamdi jetse'e m'ijttinit ax jo'n je tsaaydum axén juu' ve'e ooy tunta'mip jetse'e jyek je tyaajm, mtóndape'e juu' ve'e je Nte'yam chajkp, jetse'e jyékut juu' ve'e mtóndap. Pan mtoondup tse'e ve'em, mmo'ojadapts ats je nTee' pan ti ve'e m'amótudup ats kajx. ¹⁷ Ax je'ets ats miitse'e ntukpavaandup jetse'e mnachókjadat to'k jado'k.

Ku je jayu dukatsokta je Jesús jets pan pan jatye'e panjixjudup

¹⁸ Pan ka'a xa ve'e mtsókjada je jayu juu' ve'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijnít je kyo'oy je'e, nujávada tse'e jets ats je'e ve'e too'vajkp xkatsojktup. ¹⁹ Pan kuxmaatnavyaa'njadats miits je'e ve'e, kumtsókjadats miits je'e ve'eda, ve'em ax jo'n dutsokta pan pan jatye'e dumaatnavyaa'njudupap je naxviijnít je kyo'oy je'e. Atsts miitse'e nvinkoõndu ku ve'e xmaatnavyaa'njada y'ijit je naxviijnít je kyo'oy je'e. Je'e kajx tse'e mkatsókjada pan pan jatye'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijnít je kyo'oy je'e, kux ka'a ve'e x'ukmaatnavyaa'njidini je naxviijnít je kyo'oy je'e. ²⁰ Jaa'myétsa juu' ats miitse'e ntuknuujmidu: "Ka'a ve'e

je toompa dunumaja ve'em ax jo'n je vyintsán.” Pan ats xa ve'e xjomtoondup xtitoondup, nay mjomtoojnjüduvap mtitoojnüduvaps miits je'e ve'eda; ax pan kyutyoonduts je'e ve'e juu' atse'e nkojts, kyutyoonduvaps je'e ve'e juu' miitse'e mkojtstuvap. ²¹ Mjomtoojnjüduvap mtitoojnüduvaps miits je'e ve'e je'e kajx ku ve'e mnapyámjada ats maat, jetse'e duka'ixada je'e pan atse'e xkejxp.

²² Pan ka'a atse'e kunmiijn jets atse'e kunkamukojtsti, ka'a tse'e küdujayepta je tokin juu' ve'e jyajejptup kuxe'e ats xkatsokta. Ax uxyam, ka'a tse'e tii ti ve'e natyukkukót-sjadap je tyokin kajx. ²³ Pan pan xa atse'e xkatsojpk, ka'ats je'e ve'e ats je nTee' dütsojktuva. ²⁴ Ka'a tse'e je tokin küdujayepta pan ka'a atse'e kuntuujn juu' ve'e ni pana kyatuumpna jeja je'e vyinkujkta; ax ka'ats atse'e xtsokta óyame'e duja'ixti juu' jaty atse'e ntoon, ka'ats je'e ve'e dütsojktuva ats je nTee'. ²⁵ Ax je'e kajxts ya'a ve'e ve'em jyaty jetse'e tyónjut juu' ve'e vaamp jep Kunuu'kx Jatyán kujxp jidu'um: “Ve'emji atse'e xkatsojkti.” Jidu'um tse'e vya'añ.

²⁶ Ax je Espíritu Santo, juu' ve'e ix'ijtp jetse'e y'it je Dios Tee' maat, nkejxadapts ats miits je'e ve'e. Je'e tse'e tsoo'mp jem je Nte'yam vyinkojkm jetse'e duyaknuxe'x-natáka je Nte'yam je tyuv je'e. Ku ve'e myínut, pyámupts je'e ve'e je tuvakojsun ats kajx. ²⁷ Nay ve'empats miitse'e je tuvakojsun xpaamduvat ats kajx, kux ijt atse'e miits maatta van'ítani ku atse'e nyak'ixpajk'ukvaajñ.

16

¹ Ve'emts ats miitse'e nnaajmada jets ka'a ve'e myakvi-ijnkvóvdat jets atse'e xkoo'kjaanchja'vidinit. ² Ka'a xa ve'e myakkuváktat jep tsaptujkp; je'yap xa ve'e je xaaj ku ve'e je jayu myak'oo'kjadat jetse'e vyinmáydats jets je maa'yun je'e ve'e je Nte'yam tyoojnjidup. ³ Ve'em tse'e

jyátukadat kux ni vin'ita ve'e ats je nTee' duka'íxada, ni
 atsa xka'íxaiduva. ⁴Je'e kajxts ats miitse'e nnaajmada kux
 ku ve'e ve'em tyónjut kyótsjut, van'it tse'e xjaa'myé'tstat
 juu' ats miitse'e nvaajnjidup.

Je'e juu' ve'e tyuump je Espíritu Santo

'Ka'a xa ats miits ya'a ve'e nvaajnjadi ku atse'e nyak'ix-
 pajk'ukvaajñ, kux ijt atse'e miits maatta. ⁵Ax najkxpts
 atse'e uxyam jem joma ve'e je'e pan atse'e xkejxp, ax ni
 pánats miitse'eda nuto'k ats xkah'amotutúvada pan joma
 atse'e nnujxk, ⁶mtsaachvinmaaydupe'e je'e kajx ku atse'e
 ve'em tunva'añ. ⁷Ax tyúvants ats miitse'e nnaajmada,
 miits je m'o'yin kajxta xa je'e ve'e ku atse'e nnajkxut,
 kux pan ka'a atse'e kunnujxk, ka'a tse'e myínut jetse'e
 y'ítut miits maatta pane'e m'ix'ítjadap; ax pan najkxpts
 atse'e, ntuknukéxtapts ats miits je'e ve'e. ⁸Ax kuts je'e
 ve'e myínut, van'it tse'e je jayu je nuja'vin dumo'odat
 jets je tokin maat je'e ve'eda, jets jeja ve'e je tuvutoo',
 jets yaktokimpayo'oydape'e. ⁹Je tokin maatts je'e ve'eda
 kux ka'a atse'e xjaanchjávada; ¹⁰ñujávadapts je'e ve'e pan
 juu' ve'e je tuvutoo' kux najkxp atse'e joma ve'e ats je
 nTee', ax ka'ats ats miitse'e x'uk'íxtinit; ¹¹ñuja'viduvapts
 je'e ve'e jets yaktokimpayo'ydinupe'e kux kátsani je'e ve'e
 y'it jetse'e xa'ma kajx chaachpaatnit je ko'oyjáyuvap juu'
 ve'e duyakkutojkjip je jáyuda juu' ve'e dutso'oxpajktup je
 Nte'yam.

¹²Jépnun xa ve'e may viijn juu' ats miitse'e njaa'kvaaj-
 njavaandup, ax ka'anun tse'e m'o'yixjada jetse'e xvin-
 mó'tudat. ¹³Ku ve'e myínut je Espíritu Santo, juu' ve'e tyú-
 vam juu' dutoomp dukojtsp, je'e tse'e mtuk'ixkájxadap je
 tyuv je'e, kux ka je y'avintso vinma'yun kajxap xa je'e ve'e
 kyótsut, je'e ve'e kyótsup juu' ve'e y'amotunajxyp, je'e
 tse'e mtuknújávajadap juu' jatye'e tónjup kótsjup. ¹⁴Je'e

xa atse'e je nmajin duyaknūke'xnatákap, kux pyákup je'e ve'e juu' ve'e ats nje'e jetse'e mtuknujávajadat. ¹⁵ Nujom tse'e juu' ve'e ats je nTee' jye'e, átspats je'e ve'e nje'e. Je'e kajxts atse'e tunva'añ jets pyákup je'e ve'e je Espiritu Santo juu' ve'e ats nje'e jetse'e mtuknujávajadat.

Ku je tsaachvinma'yun vyimpítut xoojntkun

¹⁶ Vee'nji ya'a ve'e ya it ñáxut jets atse'e xkoo'k'íxtinit; ax ku tse'e vee'n je it ñajxnuvat, van'itts atse'e x'íxtinuvat, kux najkxp atse'e joma ve'e ats je nTee'.

¹⁷ Jeme'e je y'ixpajkpatajk juu' ve'e nay'amotutúvijidu:

—¿Tis ya'a vine'e tyijp? Ve'em xa ve'e xnūujmimda jets vee'nji ya'a ve'e ya it ñáxut jetse'e nkoo'k'íxumdininit, ax ku tse'e vee'n je it ñajxnuvat, van'it tse'e n'íxumdinuvat, kux najkxp ya'a ve'e joma ve'e je Tyee'. ¹⁸ ¿Tis ya'a ve'e tyijp ku ve'e vya'añ: “Vee'nji ya'a ve'e ya it ñáxut”? Ka'a xa uu'me' nvinmótumda ti ya'a ve'e tyijp.

¹⁹ Ñuja'vi tse'e je Jesús jets yak'amotutuvavaampe'e, je'e kajx tse'e vyaajñ:

—¿Je'e ve'e mnūjavavaandup pan tyajx atse'e jidu'um tunva'añ: “Vee'nji ya'a ve'e ya it ñáxut jets ats miitse'e xkoo'k'íxtinit, ax ku tse'e vee'n je it ñajxnuvat, van'itts atse'e x'íxtinuvat”? ²⁰ Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, mya'axtaps miitse'e jetse'e mtsaachvinmáydát; ax je jayu juu' ve'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijnit je kyo'oy je'e, xoonduktaps je'e ve'eda; óyam tse'e mtsaachvinmáydát, vimpítupts je'e ve'e je mtsaachvinma'yunda xoojntkun. ²¹ Ku ve'e je tá'axtajk je y'ónuk duyakjejava'añ, tsaachvinmaayp tse'e ku ve'e tyukkadaakjini jetse'e chaachpaa'tut; ax ku tse'e kye'ex je maax ónuk, ka'a tse'e du'ukjaa'myejtsni ku ve'e tuchaachpaa'ty, kux xoojntkp je'e ve'e ku ve'e je maax

—¿Mjaanchja'vidupe'e uxyam? ³² Pyaatnupts je'e ve'e je xaaj, uxyamts je'e ve'e, ku miitse'e m'akekva'kxkáxtat, káknáa' káktoo' tse'e xpáktat jets atse'e naaydum xyaktándat. Ax ka naaydumapts atse'e, kux je nTee' maat atse'e n'it. ³³ Nkojtsjidup ats miits ya'a ve'e nujom jetse'e xjayejptinit je oy joot ats kajx. Mtsaachpaa'ttaps miitse'e yaja naxviijn; ax pamda tse'e je mákk aaj je mákk joot, ta atse'e n'amaadaaga je naxviijnit je kyo'oy je'e.

17

Ku je Jesús dunutsapkajts je y'ixpajkpatajk

¹ Ku ve'e ve'em vyaajñ, van'it tse'e je Jesús jem tsajm tso pyat'ix jetse'e vyaajñ:

—Tata, ta tse'e je tiempo dupaatni pan vin'it ats mitse'e nyakmájat nyakjaanchat. Yakmaja ats mits to'k aaj, ats, mits je m'Onuk, ve'emts ats mitse'e nyakmájivat nyakjaanchat. ² Mits xa atse'e xmooy je kutojkuñ jets atse'e nyakkutojkjat nujom je jayu, xmooyvats atse'e je kutojkuñ jets nujom je'eda pan pan jatye ats mitse'e xmooy, jets ats je'e ve'e nmooydinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ³ Ax je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, je'ets je'e ve'e ku ve'e m'íxajada, mits, to'kji je Nte'yam, juu' ve'e tyúvam, jets atse'e x'íxaiduva, ats, je Jesucristo, juu' mitse'e mkejx.

⁴ Ta xa atse'e nyaknuke'xnatáka mits je mmajin je mjaanchin yaja naxviijn, tats atse'e ntonkux nkojtskúx juu' ats mitse'e xtukupavaan. ⁵ Ax uxyam, yakmájats ats to'k aaj jem mits mvinkojkm je majin maat juu' atse'e njayejp ku ats mitse'e nmaatve'na ka'anume'e ya it choo'nduk vye'na.

⁶ Je'e pan pan jatye'e mvinkoon yaja naxviijn, je'e pan pan jatye atse'e xmooy, nujávats ats mitse'e nyaktáñ je'e maatta. Mits mje'e je'e ve'e y'ijtti, mitsts ats je'e ve'e

xmooy. Kyutyoonduṣts je'e ve'e mits je mkats je m'ayook,
 7 ax ñuja'viduṣts je'e ve'e uxyam jets nujom juu' jaty
 ats mitse'e xmooy, mítsamts ats je'e ve'e xmooy. 8 Kux
 nmooydu ats je'e ve'e je kats je ayook juu' ats mitse'e
 xmooy, kyuvajktuṣts je'e ve'e, va'ajts tse'e dñunujávada jets
 jem atse'e ntsaa'n joma ve'e mits, ज्याanchja'vidu tse'e jets
 mits atse'e xkejxp.

9 'Nmunoo'kxtkpts ats mitse'e je'e kajxta, ka je'e
 kajxapta pan pan jatye'e dumaatnavyaa'njudup je naxvi-
 ijnit je kyo'oy je'e, je'eda ve'e pan pan jaty ats mitse'e
 xmooy, kux mits xa je'e ve'e mje'eda. 10 Nujom tse'e juu'
 ve'e ats nje'e, mitsts je'e ve'e mje'eva, ax juu'ts mitse'e
 mje'e, nay atspats je'e ve'e nje'eva, je'e kajxts atse'e
 yakmaja n'it.

11 'Ka'a xa atse'e n'uktaannit yaja naxviijn; ax je'eda,
 tándapts je'e ve'e. Ax najkxpts atse'e n'ijtni mits maat.
 Kunuu'kx Tee', ixu jayepu to'k aaj je'e pan pan jaty ats
 mitse'e xmooy, ve'em tse'e y'ijttinit to'kji ax jo'n uu'me'e
 to'kji n'ijtum. 12 Ku atse'e n'ijt je'e maatta yaja naxviijn,
 n'ixtu njayejptuṣts ats je'e ve'e pan pan jaty ats mitse'e
 xmooy jets atse'e nkuvaandi. Ni pana tse'e kyavintoki,
 je'ejyji ve'e to'k juu' ve'e nupaamdukani ijtp jetse'e vy-
 intókininit, ve'em tse'e tyónjut kyótsjut juu' ve'e vaamp jep
 Kunuu'kx Jatyán kujxp.

13 'Ax najkxpts atse'e uxyam jem joma mitse'e m'it.
 Jidu'umts atse'e nva'añ namvaat atse'e n'ítnum yaja
 naxviijn, ve'em tse'e pu'uk avaada dujayejptinit jem
 jya'vin kajxmda ats je nxoojntkun, nay je'e je xoojntkun
 juu' atse'e njayejpp. 14 Ats xa je'e ve'e nmooydu je mkats
 je m'ayook, ax ka'ats je'e ve'e chókjada je jáyuda juu'
 ve'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijnit je kyo'oy je'e, kux
 ka'a ve'e je naxviijnit je kyo'oy je'e dumaatnavyaa'njada,
 ve'em ax jo'n atse'e nkamaatnavyuu'nju je naxviijnit je

kyo'oy je'e. ¹⁵ Ka'ats ats mitse'e n'amotu jetse'e xyakpít-sumdat yaja naxviijn, je'e ve'e jetse'e x'ixnit xjayejpnit jetse'e kyaka'adat jem je ko'oyjáyuvap kya'm.

¹⁶ Ve'em ax jo'n atse'e nkamaatnavyuu'nju je naxviijn je kyo'oy je'e, ve'emts je'e ve'e dukamaatnavyaa'njuduva je naxviijn je kyo'oy je'e. ¹⁷ Yak'apúkada to'k aaj je tyuv je'e kajx jetse'e y'ijttinit mits maat; mits je mkats je m'ayook, je'ets je'e ve'e je tyuv je'e. ¹⁸ Ve'em ax jo'n ats mitse'e xkejx jets atse'e n'ítut je jayu maatta juu' ve'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijn je kyo'oy je'e, ve'emts ats je'e ve'e nkejxtuva jetse'e y'ijttuvat je jayu maatta juu' ve'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijn je kyo'oy je'e. ¹⁹ Je jayu pan pan jaty mitse'e mvinkoon, je'e kajxtats atse'e nnaajk'ítju mits maat jets atse'e ntónut juu' ats mitse'e xtuknukejxp, ax ve'emts je'e ve'e y'ijttuvat mits maat je tyuv je'e kajx.

²⁰ Ax ka je'e kajxtajyaps ats mitse'e nmunoo'kxtuk, je'e kajtava ve'e pan pan jaty atse'e xjaanchjavadap je ayook kajx juu' je'e ve'e kyótstap. ²¹ Tata, n'amótup ats mitse'e jetse'e nujom je'eda to'kji y'ijttinit. Ve'em ax jo'n mitse'e m'it yam ats nja'vin kajxm jets atse'e n'ijtpa jem mits mja'vin kajxm, nay ve'emts je'e ve'e y'ijttuvat yam uu'm nja'vin kajxmam, ve'em tse'e dujaanchjavadat pan pan jatye'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijn je kyo'oy je'e jets mits atse'e xkejxp. ²² Je majin juu' ats mitse'e xmooy, nmooyduvats ats je'e ve'e, ve'em tse'e y'ijttinit to'kji ax jo'n uu'me'e to'kji n'ijtum. ²³ Jemts atse'e je'e jya'vin kajxmda, jets yámpats mitse'e ats nja'vin kajxm, ax ve'em tse'e to'kji y'ijttinit jetse'e je jayu juu' ve'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijn je kyo'oy je'e, jetse'e dunujavadat jets mits atse'e xkejxp jets ooy mitse'e xtuntsak pan pan jaty mitse'e mvinkoon, ve'em ax jo'n ats mitse'e xtsojkpa jo'n.

²⁴ 'Tata, mits xa ats je'e ve'e xmooydu, ax ntsajkpts atse'e jets atse'e n'ijtpat je'e maatta jem joma atse'e n'ijtnit jetse'e du'ixtat je majin juu' ats mitse'e xmooy, kux van'itanam ats mitse'e xtsak ka'anume'e ya it choo'nduk vye'na. ²⁵ Tata, pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e oy juu' mitse'e mtuump. Pan pan jaty xa ve'e dumaatnavyaa'njudup je naxviijnit je kyo'oy je'e, ka'a tse'e m'ixajada; ax n'ixats ats mitse'e; jets je'e pan pan jaty ats mitse'e xmooy, ñuja'vidupts je'e ve'e jets mits atse'e xkejxp. ²⁶ Nujava xa ats mitse'e nyaktáñ je'e maatta, ax njaa'któnupts ats je'e ve'e pan vintso ve'e mjaa'knujávajadat, ve'em tse'e dujayejptuvat jem jya'vin kajxmda je tsojkun juu' ats mitse'e xtukmutsojpk, jets atse'e n'ijtnit jem je'e jya'vin kajxmda.

18

Ku je Jesús yakmajch

(Mt. 26.47-56; Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53)

¹ Ku ve'e chapkojtskujx, van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk dumaadidi jetse'e dutinajxti je tukjov juu' ve'e Cedrón duxaaj, jetse'e jye'ydi jem jado'k ado'om joma ve'e to'k je olivos kupukam. Jem tse'e tyajkidi. ² Y'ixaiva tse'e je it je Judas, je'e juu' ve'e je Jesús dupaamnup jem je jayu kya'm juu' ve'e tso'oxpajkjjudup, kux may naxe'e jem je Jesús dumaat'ótsta je y'ixpajkpatajk. ³ Ax jem tse'e je Judas jye'y maat je tojpatajk jets je tsaptakmutoompatajk; je tee'tajk je vyintsanda jets je fariseotajkta, je'e tse'e kejjxjudu. Jem tse'e je Jesús dununajkxta kuna'ak kutu'kx, je kup maat jets je tsojx maat. ⁴ Ax ñuja'vi tse'e je Jesús nujom juu' ve'e tónjup kótsjup, je'e kajx tse'e je Jesús y'anajkxijidi jetse'e y'amotutúvijidi:

—¿Pan tse'e m'ixtidup?

⁵ Jetse'e y'atsoojvjidi:

—Je Jesús, je nazarétit jayu.

Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:

—A_ts xa je'e ve'e.

Je Judas juu' ve'e dupaamnup je Jesús jem je jayu kya'm juu' ve'e tso'oxpajkj_udup, jem tse'e dumaadada je jayu juu' ve'e myaatje'ydu. ⁶ Ku ve'e je Jesús vyaajñ: “A_ts xa je'e ve'e”, van'it tse'e y'uxnajkxti jetse'e ñaxk_adaakti.

⁷ Van'it tse'e je Jesús y'amotutúvijidinuva:

—¿Pan tse'e m'íxtidup?

Jetse'e vyaandinuva:

—Je Jesús, je nazarétit jayu.

⁸ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidinuva:

—Ta xa a_ts miitse'e nnaajmada jets a_ts je'e ve'e. Pan a_ts tse'e x'íxtidup, maso'oktats a_ts ya njayu jetse'e ñajkxtinit.

⁹ Je'e kajx_ts ya'a ve'e ve'em jyajty jetse'e tyoojnji ky-ojtsji juu' ve'e viinm je Jesús kyojts ku ve'e vyaajñ jets ni to'ka ve'e kyavintoki je'e pan pan jatye'e je Tyee' moojyju. ¹⁰ Myaat tse'e vye'na je Simón Pedro to'k je yajkxy tsojx, van'it tse'e duyakpítsum je yajkxy tsojx jetse'e dukuspojxji to'k ado'om je y'aka'yun taatsk juu' ve'e Malco duxaaji, je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta, je'ets je'e ve'e je tyoompa y'ijit. ¹¹ Ax jidu'um tse'e je Jesús dunuujmi je Pedro:

—Paamn_uva je myajkxy tsojx jep tyajk jaatp. Pan chajkp xa ve'e a_ts je nTee' jets atse'e nsaachpaa'tut, ¿ka'ats a_ts n'ite'e je tsaachpaatun nyaknáxut?

Ku je Jesús d_uvinteni je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta

(Mt. 26.57-58; Mr. 14.53-54; Lc. 22.54)

¹² Je tojpatajk maat je'e juu' ve'e yakkutoj_kuxjudup maat je tsaptakmutoompatajk, je'e tse'e dumajtstu je Jesús jetse'e dutsoomdi. ¹³ Van'it tse'e duyaknajkxti

too'vajkp jep je Anás tyak'ap. Je maj ónuκ Anás, je Caifás je mya'vutts je'e ve'e y'ijit; jets je Caifás, je'e tse'e je joojnt ve'nip tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta. ¹⁴ Nay je'e jyam tse'e je Caifás juu' ve'e du'akojsi je israee-jlit jáyuda jets je'e je y'o'yinda je'e ve'e jetse'e to'kji je jayu duku'oo'kat je jyáyuda.

Ku je Pedro dukanatyukpajkji je Jesús

(Mt. 26.69-70; Mr. 14.66-68; Lc. 22.55-57)

¹⁵ Pyanajkxtu tse'e je Jesús je Simón Pedro jets jado'k je myu'ixpajkpa. Je myu'ixpajkpa, íxajats je'e ve'e y'ijit je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta van'it. Ax je ixpajkpa tse'e tajki jep je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta tyaagujkp, je Jesuuse'e dupa'ux'ooki. ¹⁶ Je Pedro, jékumts je'e ve'e tyaajñ. Je'e kajx tse'e pyítsum je ixpajkpa juu' ve'e íxaja je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta van'it, jetse'e dumaatnakyojsi je ta'axtajk juu' ve'e je zaguán du'ix'ijtp, jetse'e duyaktajki je Pedro.

¹⁷ Van'it tse'e je ta'axtajk dunuujmi je Pedro:

—¿Ka mítsap vine'e nuto'k xi jayu je y'ixpajkpa?

Jetse'e je Pedro y'atsaajv:

—Ka'a, ka átsap xa je'e.

¹⁸ Xojxp tse'e van'it je it, je'e kajx tse'e je toompatajk maat je tsaptakmutoompatajk dupaamdi je jaajn je ju'u maat, jep tse'e duinténada jetse'e xyamda. Jep tse'e je Pedro tyéniva xyaampa.

Ku je tee' Anás duyaktuvi duyakto'ojntsi je Jesús juu' jaty

(Mt. 26.59-66; Mr. 14.55-64; Lc. 22.66-71)

¹⁹ Je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta van'it, je'e tse'e du'amotutuvi je Jesús pan ti ve'e tyoondup kyojtstup je y'ixpajkpatajk jets ti ve'e je Jesús je jayu tyuk'ixp. ²⁰ Jetse'e je Jesús ña'muxji:

—Nuke'xnatákani je'e ve'e juu' atse'e tunkats jeja anañujoma je jayu vyinkujk, ijtpst atse'e tunyak'ixpuk jep tsaptujkp jets jep maja tsaptujkp, jep joma ve'e ñay'amókajada anañujoma je israeejlit jáyuda, ka ayu'ut-sapts atse'e juu' tunkats. ²¹ ¿Tyajxst atse'e x'amotutúva? Je'e mits amotutúva pan pan jaty atse'e tux'amotunaxta, va'ants je'e ve'e mva'nuxjada pan ti jaty atse'e tunkats, ñuja'vidupts je'e ve'e juu' jaty atse'e tunkats.

²² Ku ve'e je Jesús ve'em vyaajñ, van'it tse'e nuto'k je tsaptakmutoompa juu' ve'e paa'ténijup, je'e tse'e du'akupá'kxi je Jesús, jetse'e dunuujmi:

—¿Ve'eme'e x'atsav ya tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta?

²³ Jetse'e je Jesús y'atsoqjvi:

—Pan ka'a xa je'e ve'e y'oya juu' atse'e tunkats, nukót-suts n'it joma ve'e kya'oya; ax pan oyts je'e ve'e juu' atse'e tunkats, ¿tyajxst atse'e tux'akupá'kxa?

²⁴ Van'it tse'e je Anás je Jesús tsumupukna dutuknukejx je tee' Caifás, tee' je'e ve'e y'ijtpa juu' ve'e dunuv-intsanikajxp je tee'tajkta.

Ku je Pedro dukanatyukpajkinuva je Jesús

(Mt. 26.71-75; Mr. 14.69-72; Lc. 22.58-62)

²⁵ Namvaate'e je Pedro jyan'aténiva, van'it tse'e yaknuujmi:

—¿Ka mítsap vine'e nuto'k xi jayu je y'ixpajkpa?

Van'it tse'e je Pedro dukanatyukpajkinuva je Jesús. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Ka'a, ka átsap xa je'e.

²⁶ Van'it tse'e y'amotutúvijinuva nuto'k je toompa juu' ve'e dutoojnip je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta, je'e myugo'ok juu' ve'e je Pedro kyuspojxi je tyaatsk, jetse'e vyaajñ:

—¿Ka jémap ats mitse'e tun'ix olivos kupukam jootm maat ya'a?

²⁷ Ax ka'a tse'e y'uknatyukpajkinuva je Pedro je Jesús. Je'yji tse'e to'k je na'atseev y'ayaaxy.

Ku je Jesús je Pilato duvinteni

(Mt. 27.1-2, 11-14; Mr. 15.1-5; Lc. 23.1-5)

²⁸ Ku ve'e je Jesús duyaktsoo'ndi jep je Caifás tyak'ap, van'it tse'e duyaknajkxti jem joma ve'e je Pilato yakkutuk, jajtukuvaannup tse'e je it vye'na. Ka'a tse'e tyajkidi jep tujkp je israeejlit jayu kux va'ajts je'e ve'e ñaajk'ituva'anjada, kux pan kutyajkidi ve'e, ka'a tse'e kuy'o'yixjidi jetse'e kuduakaaydi je pascua xaaj a'ox. ²⁹ Je'e kajx tse'e je Pilato pyítsum jep tujkp joma ve'e yakkutuk. Je rómaid yakkutojkpa juu' ve'e je maja kutojkun dukamip van'it, je'e tse'e je kutojkun moojyju. Van'it tse'e je numay jayu dunuujmidi:

—¿Tise'e mtuknuxa'aidup ya jayu?

³⁰ Jetse'e y'atsoojviji:

—Pan ka je tokin toompap xa ya'a ve'e kuy'it, ka'ats aats mits ya'a ve'e je xyup ntukkataka.

³¹ Van'it tse'e je Pilato ña'muxjidi:

—Pavitsta miits ya'a jets tokimpayo'oyda ax jo'n vya'añ je mpava'nunda.

Van'it tse'e y'atsoovdi:

—Ka'a xa aats miitse'e xyakjajtjada jets aatse'e nyak-jayu'oo'kut.

³² Ve'em tse'e jyajty jetse'e tyoojnji juu' ve'e je Jesús kyojts pan vintso ve'e y'oo'kut. ³³ Van'it tse'e je Pilato tyajkinuva jep joma ve'e yakkutuk, jetse'e je Jesús duvat-saajv, jetse'e du'amotutuvi:

—¿Je Israeejlit Jayu Yakkutojkpa mitse'e?

³⁴ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojviji:

—¿Je m'avintso vinma'yun kajx ats mits ya'a ve'e x'amotutuva, ukpu jayu ve'e ve'em mna'muxjup?

³⁵ Van'it tse'e je Pilato y'atsoojvji:

—Ka je israeejlit jáyuvap xa atse'e. Je mjáyuda maat je tee'tajk je vyintsanda, je'e tse'e yam ats nka'm tumpám-jada. ¿Ti mitse'e tuxtún?

³⁶ Van'it tse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Ka yaja naxviijnap xa atse'e nyakkutuk. Pan yaja xa atse'e kunyakkutuk, ka'a tse'e kudukuvajkti pan pan jaty atse'e xpanajxtup jets atse'e jem je israeejlit jayu kya'm nyakpámüt. Ka yájapts atse'e nyakkutuk.

³⁷ Van'it tse'e je Pilato ña'muxji:

—¿Tis, yakkutojkpa mitse'e?

Jetse'e je Jesús y'atsaajv:

—Je'e xa atse'e, ve'em ax jo'n tuxkats. Je'e kajx xa atse'e nke'x jets je'e kajxts atse'e nmiijn yaja naxviijn jets atse'e je tuvakojsun mpámüt je tyuv je'e kajx. Anañujoma pan pan jatye'e dukutyoondup je tyuv je'e, y'amotunajxtupts je'e ve'e juu' atse'e nkajtsp.

³⁸ Van'it tse'e je Pilato ña'muxji:

—¿Tis je'e ve'e je tyuv je'e?

Ku je Jesús je y'oo'kun kyutujk

(Mt. 27.15-31; Mr. 15.6-20; Lc. 23.13-25)

Ku ve'e je Pilato ve'em vyaajñ, van'it tse'e pyítsum-nuva jetse'e dumukojtstinuva je israeejlit jáyuda, jetse'e dunujmidinuva:

—Ka'a xa atse'e ya jayu ti tokin mpaatyja. ³⁹ Ixtáñ xa miitse'e xjayepta jets ats miitse'e nmasookjadat to'k je poxuntakjayu vimpaascua xaaj.

Van'it tse'e je jayu du'amotutúvidi:

—¿Mtsojktupe'e jets ats miitse'e nmasookjadat ya Israeejlit Jayu Yakkutojkpa?

⁴⁰ Van'it tse'e ma^{kk} vyaandi:
 —¡Ka'a, ka je'ep! ¡Maso'oku je Barrabás!
 Ax mee'tspats je'e ve'e y'ijit je Barrabás.

19

¹ Van'it tse'e je Pilato je Jesús du^yakjavyojpji ma^{at} je po'o vojpun je pojxun japtsum. ² Távani tse'e yakvap vye'na, van'it tse'e je tojpatajk to'k je ápit ta'aky du^{pa}amdi je corona jo'n, je^{tse}'e dutukxakjeejnukti jem je Jesús kyuvajkm. Van'it tse'e du^xojxti ma^{at} je tso'ojmk vit ax jo'n je yakkutojkpa ñaxyóxjada, ³ je^{tse}'e dunuxiikti dutukxiikti. Jidu'um tse'e dunuujmidi:

—¡Yakmájats mitse'e m'ítut, Israeejlit Jayu Yakkutojka! —je^{tse}'e du'akupa'kxidi.

⁴ Van'it tse'e je Pilato pyítsumnuva je^{tse}'e je numay jayu dunuujminuva:

—Ixta, ux^yaja xa atse'e nyakpítsum je^{tse}'e xnujávadat je^{tse} ka'a atse'e ti tokin mpaatyja.

⁵ Van'it tse'e je Jesús pyítsum ma^{at} je tso'ojmk vit, jem'e kyuvajkm je ápit ta'aky je corona jo'n pum du^{ma}ada juu' ve'e tyukxakjeejnuktu. Van'it tse'e je Pilato ña'muxjidi:

—¡Uxyaja xa ve'e ya yaa'tyajk!

⁶ Ku ve'e du'ixti je tee'tajk je vyintsanda je^{tse} je tsaptak-mutoompatajkta, ma^{kk} tse'e vyaandi:

—¡Yakcruuzpétu! ¡Yakcruuzpétu!

Van'it tse'e je Pilato ña'muxjidi:

—Pavitsta miits ya'a je^{tse} yakcruuzpétta; ka'a xa ats ya'a ve'e ti tokin mpaatyja.

⁷ Ax jidu'um tse'e y'atsoovdi je israeejlit jáyuda:

—Njayejpp xa aatse'e je pava'nun juu' ve'e vaamp je^{tse} vyinmajtsjup'e je^{tse}'e y'oo'kut kux ve'eme'e ñapyumju je^{tse} je Nte'yam je y'Onuk ya'a ve'e.

⁸ Ku ve'e je Pilato du'amotunajxy, nuyojk tse'e tyun-jaa'ktsa'ki. ⁹ Van'it tse'e tyajkinuva jep tujkp jetse'e du'amotutuvi je Jesús:

—¿Jómit jáyuts mitse'e?

Ax ka'a tse'e je Jesús y'atsoqjvi.

¹⁰ Van'it tse'e je Pilato ña'muxji:

—¿Ka'a atse'e x'atsav? ¿Ka'a ve'e xnujava jets njajejpp atse'e je kutojkun jets ats mitse'e naspaka nyaktánut ukpu ats mitse'e nyakjacryuuzpétjut?

¹¹ Jetse'e je Jesús y'atsoqjvi:

—Pan ka'a xa mitse'e je Nte'yam kummooyji je kutojkun, ka'ats mitse'e je xyup myakkutuk ats kajx. Je'e kajx tse'e nuyojk tókinax je'e juu' atse'e jem mits mka'm tuxyakjapyumju jets ka'a ve'e mits.

¹² Van'it tse'e je Pilato du'ukjaa'kpayo'y pan vintso ve'e je Jesús naspaka kuduyaktaajñ, jetse'e pyítsumnuva jeja je numay jayu vyinkujk. Ax makk tse'e vyankojtinuva je israeejlit jáyuda:

—¡Pan myaktaampy xa ya'a ve'e naspaka, ka'a tse'e xmaatnayávava je César, je yakkutojkpa juu' ve'e nuyojk je kutojkun duka'mip! jepyana pan pane'e napyaaajmjup yakkutojkpa, cho'oxpujkpts je'e ve'e je César!

¹³ Ku ve'e je Pilato du'amotunajxy, van'it tse'e je Jesús duyakjapyítsumji jetse'e y'ajxtk joma ve'e tyokimpay-o'oy. Gabata tse'e yaktukxaaja je it je hebreo aaj. (Jidu'um tse'e kyatsapítsum je Gabata, Tsavimpa'kxy.) ¹⁴ Jado'k xaaj tse'e kya'it jetse'e je pascua xaaj du'amaa'yadat, kujk xaaj jo'ne'e vye'na, van'it tse'e je Pilato dunuujmidi je israeejlit jáyuda:

—¡Uxyaja xa ve'e ya myakkutojkpada!

¹⁵ Van'it tse'e makk vyaandinuva:

—¡Va'an du'aa'ku! ¡Va'an du'aa'ku! ¡Yakcruuzpétu!

Jetse'e je Pilato ña'muxjдинuva:

—¿Tis, nyakjacryuuzpétjup ats ya'a vine'e ya myakku-tojkipada?

Van'it tse'e je tee'tajk je vyintsán y'atsoojvjidi:

—Ka'a xa aatse'e viijnk yakkutojkpa njayep, je Césarji ve'e to'k.

¹⁶ Ku ve'e ve'em vyaandi, van'it tse'e je Pilato dutuujn juu' ve'e je numay jayu chojktup, jetse'e jem je tyojpa kya'mda dupuujm je Jesús jetse'e duyakcruuzpéttat.

Ku je Jesús cryuuzpejt

(Mt. 27.32-44; Mr. 15.21-32; Lc. 23.26-43)

¹⁷ Van'it tse'e pyítsum je Jesús, jeme'e je cryuuz dupaku'u, jetse'e ñujkx joma ve'e to'k je it juu' ve'e yaktukx-aajip Kuxútum, je'e juu' ve'e je hebreo aaj kyatsapítsump Gólgota. ¹⁸ Jem tse'e duyakcruuzpejtti. Yakcruuzpejt-tuva tse'e janumejtsk je jayu, jeja tse'e itakujk je Jesús dupaamdi. ¹⁹ Yakjapyajmju tse'e je Pilato jem cruz kojn to'k je jatyán juu' ve'e du'ava'nip pan ti ve'e kyuvejtp. Jidu'um tse'e vya'añ: “Ya'a xa ve'e je Jesús, je nazaréitit jayu, je Israeejlit Jayu Yakkutojkpa.” ²⁰ Numay tse'e je israeejlit jayu du'ixti je jatyán, kux je it joma ve'e duyakcruuzpejtti je Jesús, myutámipst je'e ve'e je kajpun jets toojk je ayookts je'e ve'e ja'a: je hebreo, je griego, jets je latín. ²¹ Je'e kajx tse'e je israeejlit tee'tajk je vyintsán dunuujmidi je Pilato:

—Kadi to'k aaj xyakjayja'aju: “Je Israeejlit Jayu Yakkutojkpa”; ñojk'óye'e yakjayja'aju: “Ya'a ve'e vaan: Ats xa je'e ve'e je Israeejlit Jayu Yakkutojkpa.”

²² Ax jidu'um tse'e je Pilato y'atsoojvjidi:

—Juu' xa atse'e tunyakjayja'aju, ja'anits je'e ve'e tyáñ.

²³ Ku ve'e je tojpatajk duyakcruuzpejtti je Jesús, van'it tse'e je vyit duyakva'kxti maktaaxk viijn, kakto'k viijn tse'e tyukkadaakjidi. Pyajktuva tse'e je vyitupa'tk. Ka'ats

je'e ve'e xyomyuka, to'k ta'akyji ve'e nujom, ²⁴ je'e kajx tse'e ñavyaajnidi:

—Ka'a tse'e nkaa'tsumdat, ñojk'óye'e dunukoo'yimda jetse'e n'íxumdat pan pane'e tukkadaakjup.

Ax ve'em tse'e tyoojnji juu' ve'e vaamp jep Kunuu'kx Jatyán kujxp: “Yakva'kxtu tse'e ats je nvit jetse'e dunukoo'yidi ats je nvitupa'tk.” Ax ve'em tse'e dutoondi je tojpatajk.

²⁵ Joma ve'e je Jesús je cryuuz, jem tse'e vye'na je tyaak, jem tse'e je tyaak je y'uts juu' ve'e tyak'ákip, jem tse'e je Cleofas je ñuda'ax juu' ve'e María duxaaj, jempa tse'e je María Magdalena. ²⁶ Ku ve'e je Jesús du'ix jets jeja ve'e tyena je tyaak maat je y'ixpajkpa juu' ve'e ooy tyuntsojk, van'it tse'e dunuujmi je tyaak:

—Nana, m'onukjávap ya'a ve'e.

²⁷ Van'it tse'e dunuujmiva je y'ixpajkpa:

—Mtaakjávap ya'a ve'e.

Van'it tse'e je ixpajkpa jem tyak'ámam duyaktsuunini je Jesús je tyaak.

Ku je Jesús y'oo'kni

(Mt. 27.45-56; Mr. 15.33-41; Lc. 23.44-49)

²⁸ Ku ve'e ve'em tyoojnji kyojtsji, ñuja'vinup tse'e je Jesús jets ta ve'e tyonkuxju kyojtskúxju nujom jets je'e kajxe'e jetse'e tyónjut juu' ve'e vaamp jep Kunuu'kx Jatyán kujxp. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Taatsip ats.

²⁹ Jem tse'e y'ijt to'k oo'y je tsaaydum pa'ajk na'ook, van'it tse'e duyakxoo'kti to'k je tukna'oktaatsun maat je tsaaydum pa'ajk na'ook, jetse'e dupaamdi jem kapy jajm juu' ve'e hisopo duxaaj. Van'it tse'e dutuk'atíjidi.

³⁰ Kyuvajk tse'e je Jesús je tsaaydum pa'ajk na'ook. Van'it tse'e vyaajñ:

—Ta tse'e tyonkuxju kyojtskúxju.

Van'it tse'e vyijntk jetse'e je jya'vin tyukvaatsji.

Ku to'k je tojpa dukomjujt je Jesús je kyachupajk

³¹ Jado'k xaaj tse'e kya'it jetse'e je pascua xaaj du-paa'tut. Ka'a tse'e je israeejlit jayu dutsojkti jetse'e je poo'kxtkun xaaj jem cruz kajxm je ñi'kxta je kyopkta tyánut pan pan jatye'e cruuzpejttu, kux ooye'e dutunnu-maja je poo'kxtkun xaaj van'it. Je'e kajx tse'e je Pilato dunuujmidi jetse'e dutukpava'anut je tyojpatajk jetse'e dutajtat je pyoojyta jetse'e jatyji y'oo'ktat pan pan jatye'e cruuzpejttu, ve'em tse'e y'óyat jetse'e duyakkeektinit je ñi'kxta je kyopkta. ³² Van'it tse'e je tojpa ñajkxti jetse'e je pyoojy dutajjidi numejtsk je jayu juu' ve'e je Jesús myaatcruuzpejttu; ku muto'k, van'it tse'e jado'k. ³³ Ku ve'e dıvinkutámidi je Jesús, van'it tse'e du'ixti jets távani je'e ve'e y'aa'k, je'e kajx tse'e dukoo'ktajjidini je pyoojy.

³⁴ Nuto'k je tojpa juu' ve'e jem ijttu, je'e tse'e dukomjojt je Jesús je kyachupajk. Tun je'yji tse'e pyítsum je nuu'pun jets je naaj. ³⁵ Je jayu juu' ya'a ve'e du'ix, je'e tse'e ya tuvakojsun dupaamp je'e kajx jetse'e ve'em je Jesucristo xjaanchjavadat. Ni vinxupa ve'e je taay dukamaada je tuvakojsun juu' je'e ve'e pyuump, ñuja'vipts je'e ve'e oy jets tyúvam je'e ve'e juu' ve'e jyaapp. ³⁶ Je'e kajxts ya'a ve'e ve'em jyajty jetse'e tyoojnji juu' ve'e vaamp jep Kunuu'kx Jatyán kujxp: “Ni to'ka ve'e je pyajk kyayaktájut.” ³⁷ Jem tse'e jado'k viijn je Kunuu'kx Jatyán juu' ve'e vaamp: “Y'íxtapts je'e ve'e juu' ve'e koojmjudu.”

Ku je Jesús ñaxtajki

(Mt. 27.57-61; Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56)

³⁸ Ku ve'e ve'em tyoojnji kyojtsji, van'it tse'e je José juu' ve'e arimatéait jayu, je'e tse'e du'amotu je Pilato jetse'e yakajtuxjut jetse'e duyaktsoo'nnit je Jesús je ñi'kx je kyopk. Je José, je Jesuusts je'e ve'e pyanujkxp y'ijit.

Oyam tse'e vye'ema, ka'a tse'e ñaajknuke'xnatajkiji kux cha'kipe'e je myu'israeejlit jáyuda. Yakjajtuxju tse'e je Pilato. Van'it tse'e je José y'ats jetse'e duyaktsoo'nmi je Jesús je ñi'kx je kyopk. ³⁹ Nay ve'empa tse'e je Nicodemo, je'e juu' ve'e ojts dumaatnakyátsju koo'ts je Jesús, je'y-vats je'e ve'e maat toojk arroba jo'n je pa'ajk xoo'kpa, je miirrats je'e ve'e jets je áloe mutaka. ⁴⁰ Ax ve'em tse'e je José maat je Nicodemo je Jesús je ñi'kx je kyopk dutukvimpitti je vit maat je pa'ajk xoo'kpa, ve'em ax jo'n dutonda je israeejlit jáyuda ku ve'e je y'oo'kpa je ñaxtajkin du'apaamdukada. ⁴¹ Jep tse'e to'k je ju'kx kupukam vye'na tamji joma ve'e duyakcruuzpejtti je Jesús. Jeja tse'e ju'kx kupukam jaat vye'na to'k je nam oo'kpa jot joma ve'e je oo'kpa kyatákana. ⁴² Jep tse'e dupaamdi je Jesús je ñi'kx je kyopk kux támani ve'e vye'na je israeejlit jayu je pyoo'kxtkun xaajta jets je'e kajxpa ve'e ku ve'e tamji y'ijt je oo'kpa jot.

20

Ku je Jesús jyoojntypajknuva

(Mt. 28.1-10; Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12)

¹ Domingo tse'e vye'na, muto'k xaaj je semana, jetse'e je María Magdalena ñujkx tun japyji jem joma ve'e je Jesús ñaxtajki, koo'ts jatyna tse'e vye'na, van'it tse'e du'ix jets yakke'ekani ve'e vye'na je tsaaj juu' ve'e y'akaajyup je jot. ² Van'it tse'e noomp ñujkx joma ve'e vye'nada je Simón Pedro jets je ixpajkpa juu' ve'e je Jesús ooy tyunsojk, jetse'e dunuujmidi:

—¡Ta xa ve'e duyakpítsumdini je Maja Vintsán jep jótup! ¡Ka'ats aatse'e nnujava pan joma ve'e tudupaam-dini!

³ Van'it tse'e je Pedro jets jado'k je ixpajkpa noomp ñajxti joma ve'e je Jesús ñaxtajki. ⁴ Kijpx tse'e noomp

ñajxkti. Ax mačk tse'e javee'n ñuuym jado'k je ixpajkpa jęts ni ka'a ve'e je Pedro, jętse'e too'vajkp jye'y joma ve'e je nextajkin it. ⁵ Van'it tse'e vyiiyntk, jętse'e kyak'ixi, jętse'e du'ix jęts jepe'e je vit pyujkna. Ax ka'a tse'e tyajki. ⁶ Ku ve'e jye'y je Simón Pedro, van'it tse'e tyajki jep oo'kpa jótup; y'ixpats je'e ve'e jęts jepe'e pyujkna je vit juu' ve'e tyukvimpittu. ⁷ Van'it tse'e du'ixpa je vit juu' ve'e tyukvinmojtstu je Jesús je kyuvajk. Ka'a tse'e tyo'kmúka maat je vit juu' ve'e tyukvimpittu, apuk je'e ve'e pum vye'na axaa'ch. ⁸ Van'it tse'e tyajkiva jado'k je ixpajkpa, je'e juu' ve'e too'vajkp je'y joma ve'e je nextajkin it, jętse'e du'ix juu' ve'e toojnju kojtsju, jętse'e dujaanchja'vi. ⁹ Ka'anum tse'e duvinmótuda vye'na je Kunuu'kx Jatyán juu' ve'e vaamp jęts tun vinkopk je'e ve'e jętse'e je Jesús jyoojntykpajknuvat ku ve'e aa'kani vye'nat. ¹⁰ Van'it tse'e je ixpajkpa vyimpijttini joma ve'e ñamyáyjada.

Ku je Jesús ñaajknuke'xnatajkiji jeja je María Magdalena vyinkujk

(Mr. 16.9-11)

¹¹ Ax yaaxp tse'e tyaañ je María jeja oo'kpa jot aagui. Namvaate'e ya'axy, van'it tse'e vyiiyntk jętse'e kyak'ixi jep jótup. ¹² Jep tse'e du'ix numejtsk je ángeles poo'p xaxta, jeja ve'e chaanada joma ve'e je Jesús je ñi'kx je kyopk y'ijt, to'k joma ve'e je kyuvajk y'ijt, jęts jado'k joma ve'e je tyek y'ijt. ¹³ Jętse'e je ángeles y'amotutúvijidi:

—¿Tyajxse'e mya'axy?

Jętse'e y'latsaajv:

—Je'e kajxse'e kuxe'e je Maja Vintsán tuduyaktsoo'n-dini; ka'a atse'e nnujava pan joma ve'e tudupamda.

¹⁴ Kojtskajxp tse'e vye'na ku ve'e y'ixumpijt, van'it tse'e du'ix je Jesús, ax ka'ats je'e ve'e dunujava jęts je'e je'e ve'e.

¹⁵ Van'it tse'e je Jesús y'amotutúviji:

—¿Tyajxse'e mya'axy? ¿Pane'e m'íxtip?

Ax je'e kajx tse'e kuxe'e ve'em je María vyinmaajy jets je'e je'e ve'e juu' ve'e je ju'kx kupukam dukayoop dukatoomp, je'e kajx tse'e dunuujmi:

—Pan mits xa ve'e ojts tuxyaktsaa'n, vaajnjikts ats to'k aaj joma ve'e tuxpum, jets atse'e najkx nyaktsoo'nnuva.

¹⁶ Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—¡María!

Jetse'e je María y'ixumpijtnuva jetse'e dunuujmi je hebreo aaj:

—¡Raboni! (Ax jidu'um tse'e kyatsapítsum je Raboni, Yak'ixpajkpa.)

¹⁷ Jetse'e je Jesús ña'muxji:

—Maso'okú ats, kux ka'anum xa atse'e nvimpijtni joma ve'e ats je nTee'. Ax najkxuts ats je n'utsatajk xnaajmada: “Pejtnup atse'e joma ve'e y'it ats je nTee' jets miits je mTee'da, ats je nNte'yam jets miits je mNte'yamda.”

¹⁸ Ax ve'em tse'e je María dutuujn ax jo'n yaktuk-pavaajñ, ojts tse'e duvaajnjada je ixpajkpatajk jets ta ve'e du'ixnuva je Maja Vintsán, je'e ve'e tukpavaajnju jetse'e ve'em du'avánat.

Ku je Jesús ñaajknuke'xnatajkiji jeja je y'ixpajkpatajk vyinkujkta

(Mt. 28.16-20; Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49)

¹⁹ Je xaajjyam tse'e, muto'k xaaj je semana, je Jesús tyajki joma ve'e je y'ixpajkpatajk ñay'amojkijidi jetse'e jeja je'e y'itakujkta ojts ñapyumju, tso'opani tse'e je it vye'na jets atuke'e je tak'aka'a dujayepa kux cha'kidupe'e je myu'israeejlit jáyuda. Van'it tse'e je Jesús dunuujmi je y'ixpajkpatajk:

—Je oy joot maat tse'e m'ijttinit.

²⁰ Ku ve'e ve'em vyaajñ, van'it tse'e dutuk'ixti mejtsk je kya'aj jets je kyach joma ve'e chaachi. Xoojntktu tse'e je

ixpajkpatajk ku ve'e du'ixti je Maja Vintsán. ²¹ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjadinuva:

—Je oy joot maat tse'e m'ijttinit. Ve'em ax jo'n atse'e je nTee' xkejx, nay ve'empats ats miitse'e nkejxtuva.

²² Van'it tse'e ñupiixtkijidi jetse'e jyaa'kna'muxjidi:

—Jayepta jem mja'vin kajxmda je Espíritu Santo. ²³ Pan mvaandup xa ve'e jets mee'kxe'e je jayu je tyokin, mee'kx tse'e y'it; ax pan mvaandup tse'e jets ka'a ve'e je jayu tyokinmee'kxa, ka'ats je'e ve'e tyokinmee'kxa y'it.

Ku je Tomás du'ix je Maja Vintsán ku ve'e távani jyoojntyk-pajknuva vye'na

²⁴ Ax je Tomás, Xeen Onukts je'e ve'e yaktij y'ijt, je'ets je'e ve'e nuto'k je xipajkpa juu' ve'e numakmejtsk ijttu, ka'ijtpsts je'e ve'e vye'na maat je myu'ixpajkpatajk ku ve'e je Jesús ñuje'yjidi. ²⁵ Ux'look tse'e je viijnk xipajkpa ña'muxjidi:

—Ta xa aatse'e n'ixnuva je Maja Vintsán.

Ax jidu'um tse'e je Tomás y'atsoojviji:

—Ka'a xa atse'e njaanchjáva. Kuunum atse'e n'ixut mejtsk ado'om je kya'aj juu' ve'e je clavos yakxa'ajkiju, jets atse'e ya nka'ónuk n'akoo'pat joma ve'e je clavos duyakjujt, jets atse'e nyaktákat ya nka'aj jep kyachupajk akujkp joma ve'e xya'ajki, van'ítnumts atse'e njaanchjávat —jidu'um tse'e vyaajñ.

²⁶ Kutoodojtuk xaaj tse'e je xipajkpatajk ñay'amojk-ijidinuva joma ve'e to'k je tajk. Jep tse'e vye'niva je Tomás. Van'it tse'e je Jesús tyajki, jah'atúkame'e vye'na je tak'aka'ada, jetse'e jeja je'e y'itakujkta ñapyajmji. Van'it tse'e vyaajñ:

—Je oy joot maat tse'e m'ijttinit.

²⁷ Van'it tse'e je Tomás dunujmji:

—Akoo'pa yaja je mka'ónuk jets ixu ats ya nka'aj; yaktaka je mka'aj yap ats nkachupajk akujkp joma atse'e nxa'ajki. Kadi makk je mkuvajk xpum, kadi xkajaanchjáva jets joojntypajknuva atse'e, jaanchjáva ve'e.

²⁸ Van'it tse'e je Tomás y'atsoojvji:

—¡Ats je nMaja Vintsán! ¡Ats je nNte'yam!

²⁹ Jetse'e je Jesús ña'muxji:

—Tomás, ¿mjaanchja'vipe'e uxyam je'e kajx ku atse'e tux'ix? Xoon xa je'e ve'eda pan pan jaty atse'e xjaanchja'vidup óyam ats je'e ve'e xka'ixti.

Je'e pan tyajx kajxe'e ya nak yakjaajy

³⁰ Jyaa'ktoon tse'e je Jesús may je mújit nuja'vin jeja je y'ixpajkpatajk vyinkujkta juu' ve'e yaja kayakjaapy; ³¹ ax juu' tse'e yaja ja'ani, je'e kajx xa je'e ve'e jetse'e xjaanchjávadat jets je Nte'yam je y'Onuk je'e ve'e je Jesús, je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit, ve'em tse'e xjajejptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp je'e kajx ku je'e ve'e xjaanchjávada.

21

Ku je Jesús ñaajknuke'xnatajkiji jeja nuvuxtojtuk je y'ixpajkpa vyinkujkta

¹ Ku ve'e je it ñajxy, van'it tse'e je Jesús ñaajknuke'xnatajkijinuva joma ve'e je y'ixpajkpatajk jeja maja na'akaya pa'ayi juu' ve'e Tiberias duxaaj. Jidu'um tse'e dutuujn. ² Jem tse'e vye'nada je Simón Pedro, je Tomás juu' ve'e tyijtup Xeen Onuk, je Natanael juu' ve'e je canaajit, galiléait jayu je'e ve'e, jempa tse'e je Zebedeo je y'ónukta jets janumejtsk je Jesús je y'ixpajkpada. ³ Van'it tse'e je Simón Pedro ña'muxjidi:

—Najkxu ats je ajkx duma'akyu.

Jetse'e y'atsoojvjidi:

—Nmaadap aats mitse'e.

Najkxtu tse'e jetse'e jem barco jootm tyajkidi. Tson-axye'e dujamaakti, ax ni vinxupa tse'e dukapajkti. ⁴ Ku ve'e jyajviiijv, jeja tse'e napa'ayi je Jesús tyena vye'na, ax ka'a tse'e dunujávada je y'ixpajkpatajk jets je Jesús je'e ve'e. ⁵ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Mexta, ¿ka'a ve'e ti ajkx tuxpakta?

Jetse'e y'atsoojvjidi:

—Ni vinxúpase'e.

⁶ Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Vajta je mxuum jeja barco aka'yun pa'ayi jetse'e je ajkx xpáktat.

Ku ve'e ve'em dutoondi, ka'a tse'e y'uk'o'yixjidini vintso ve'e duyakpítsumdat je tyuk'ajkx'amaakin xuumda kux jep'e'e ooy je ajkx tutyuntáñ. ⁷ Van'it tse'e je ixpajkpa juu' ve'e je Jesús ooy tyuntsojk, je'e tse'e dunuujmi je Pedro:

—¡Je Maja Vintsán xa ya'a!

Ku ve'e du'amotunajxy je Pedro jets je Maja Vintsán je'e ve'e, van'it tse'e dupuujm je vyitani'kx, kux yakke'e'e je vyit, jetse'e y'ayejtsi jep najaatp. ⁸ Je viijnk ixpajkpada tse'e je'ydu jeja napa'ayi je barco maat jetse'e dupavaa'ndi je tyuk'ajkx'amaakin xuum, va'ajts ojtsts je'e ve'e je ajkx maat. Je'e kajx tse'e dupavaa'nda kux vujxtkupxuk majk xajtuk jo'nji ve'e dumujékumada je napaa'v. ⁹ Ku ve'e jeja naxkujx jye'ydi, van'it tse'e dupaatti je ju'u juu' ve'e je jaajn dumaat, jetse'e jeñi'kxm to'k je ajkx jets je tsapkaaky. ¹⁰ Jetse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Yakminda oyvinxupa je ajkx juu' ve'e tuxma'akta.

¹¹ Jetse'e je Simón Pedro tyajki jem barco jootm jetse'e dupavuu'n jeja napa'ayi paat je tyuk'ajkx'amaakin xuum juu' ve'e ojts je mújit ajkx maat. Mókupx javujxtkupxuk maktoojk tse'e je ajkx y'ijt. Oyam tse'e ooy tyunmaya,

ka'a tse'e je xyuum myupojti. ¹² Van'it tse'e je Jesús ña'muxjidi:

—Minu m'ajópada.

Ax ni pana tse'e juu' ve'e je y'ixpajkpatajk kyanayja'viji jetse'e du'amotutúvat pan pan je'e ve'e, kux ñuja'vidupe'e jets je Maja Vintsán je'e ve'e. ¹³ Van'it tse'e je Jesús vyinkutámijidi, jetse'e dukaajn je tsapkaaky, jetse'e du-mooydi; ve'em tse'e dutoompa maat je ajkx.

¹⁴ Ya'ats je'e ve'e mutoojk nax ku ve'e je Jesús ñaa-jknuke'xnatajkjinuva jeja je y'ixpajkpatajk vyinkujkta ku ve'e távani y'uk'aa'k vye'na jetse'e jyoojntypajknuva.

Ku je Jesús dumaaatnakyojtsji je Simón Pedro

¹⁵ Ta tse'e y'ajópada vye'na, van'it tse'e je Jesús du'amotutúvi je Simón Pedro:

—Simón, je Jonás je myajntk, ¿xtsojpk atse'e nuyojk jets ka'a ve'e ya'ada?

Jetse'e je Pedro y'atsoojvji:

—Ve'em, Maja Vintsán, mnuja'vinup xa mitse'e jets ntsajkp ats mitse'e.

Jetse'e je Jesús ña'muxji:

—Ix'itu tse'e ats je njayu, ve'em ax jo'n je carnero vinténiva du'ix'it je kyarneeroda.

¹⁶ Van'it tse'e mumejtsk nax je Jesús y'amotutúvijinuva:

—Simón, je Jonás je myajntk, ¿xtsojpk atse'e?

Jetse'e je Pedro y'atsoojvjnuva:

—Ve'em, Maja Vintsán, mnuja'vinup xa mitse'e jets ntsajkp ats mitse'e.

Van'it tse'e ña'muxjinuva:

—Ix'itu tse'e ats je njayu, ve'em ax jo'n je carnero vinténiva du'ix'it je kyarneeroda.

¹⁷ Van'it tse'e mutoojk nax je Pedro yak'amotutúvinuva:

—Simón, je Jonás je myajntk, ¿xtsojpk atse'e?

Van'it tse'e je Pedro chaachvinmapyajkni je'e kajx ku ve'e y'amotutúviji mutoojk nax pan tsojkupe'e, jetse'e dunuujmi:

—Maja Vintsán, nujom xa mitse'e juu' xnuja'vikúx, mnuja'vinupts mitse'e jets ntsajkp ats mitse'e.

Jetse'e je Jesús ña'muxjinuva:

—Ix'itu tse'e ats je njayu, ve'em ax jo'n je carnero vinténiva dú'ix'it je kyarneeroda. ¹⁸ Tyúvam xa ats mitse'e nnuujma, vaampam atse'e, ku ve'e mvajutyajki, mnaxyojxjup tse'e y'ijt jetse'e mnujkx pan joma ve'e xtsak; ax ku tse'e mmaj'ónukinit, m'axáwap tse'e jetse'e je viijnk jayu mxóxjut jetse'e myaknajxjut joma ve'e mkanajxuva'añ.

¹⁹ Ku ve'e ve'em vyaajñ, je'e tse'e je Jesús y'ava'ni pan vintso ve'e je Pedro je Nte'yam je myajin je jyaanchin duyaknuxe'xnatákat ku ve'e y'oo'knit. Van'it tse'e je Jesús jyaa'kvaajñ:

—¡Pamiinni ats!

Je ixpajkpa juu' ve'e je Jesús ooy tyuntsojk

²⁰ Ku ve'e je Pedro y'ixumpijt, van'it tse'e dú'ix jets jepe'e pyamétsjada je ixpajkpa juu' ve'e je Jesús ooy tyuntsojk, nay je'ejam juu' ve'e namyaj'aa'kpejtju jeja je Jesús kyakuvijn van'it ku ve'e y'a'óxidi jetse'e dú'amotutúvi pan pan je'e ve'e juu' ve'e pámjup jem je jayu kya'm juu' ve'e tso'oxpajjudup. ²¹ Ku ve'e je Pedro y'ixji, van'it tse'e dú'amotutúvi je Jesús:

—Maja Vintsán, jets ya'a, ¿tits ya'a ve'e játjup náxjup?

²² Jetse'e je Jesús y'atsoojvji:

—Pan ntsajkpts atse'e jetse'e jyoojntykat van'it paat ku atse'e nmiinnuvat, ¿tits mits je'e ve'e?, pamiinni ats mits.

²³ Van'it tse'e yakkojts'ukvaajñ jeja uts ajch jets uts tsa'a akujk jets ka'a ve'e y'oo'kut je ixpajkpa juu' ve'e

je Pedro je Jesús y'amotutuvi pan ti ve'e játjup náxjup. Ax je Jesús, ka'ats je'e ve'e dunuujmi jets ka'a je'e ve'e y'oo'kut; jidu'ume'e dunuujmi: “Pan ntsajkpts atse'e jetse'e jyoojntykat van'it paat ku atse'e nmiinnuvat, ¿tits mits je'e ve'e?”

²⁴ Ax nmuja'vinupts aatse'e jets tyúvam je'e ve'e je tuvakojsun juu' ve'e pyuump je ixpajkpa juu' ve'e je Jesús ooy tyuntsok.

²⁵ Jeja xa ve'e may viijn juu' jatye'e je Jesús tyoon kyojts juu' ve'e kayakjaay yap nak kujxp. Pan kuyakjavyejtkúx tse'e to'k viijn jado'k viijn, nnasja'vipts atse'e jets ka'a ve'e kuñupaadi ya naxviijnit it jetse'e kuyakjavyejtkúx nujom juu' jatye'e tyoon kyojts.

Yá'a tse'e je nam kojstán juu' ve'e je Nte'yam_
 xyaktaajnimdu je nMaj Vintsánamda Jesucristo kajx
 New Testament in Mixe, Totontepec (MX:mto:Mixe, Totontepec)
 copyright © 1989 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Totontepec Mixe, (Mixe, Totontepec)

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mixe, Totontepec [mto], Mexico

Copyright Information

© 1989, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mixe, Totontepec

© 1989, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 30 Dec 2021 from source files dated 30
Nov 2021
47d09f80-22d6-55c5-b9e5-a04a59e3169e